RIKSDAGENS

år **1876** församlade

REVISORERS

BERÄTTELSE

om granskningen af

RIKSGÄLDSKONTORETS

tillstånd och förvaltning.

STOCKHOLM,
ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1876.

Jemlikt föreskriften i 5 § af gällande instruktion få undertecknade, af innevarande års Riksdag utsedde Revisorer, afgifva bevättelse om hvad som förekommit vid den nu fulländade granskningen af förvaltningsåtgärderna och räkenskaperna vid Riksgäldskontoret.

Vid sin första sammankomst, den 15 Augusti, hafva Revisorerne fått mottaga Fullmäktiges i Riksgäldskontoret till dem afgifna berättelse angående kontorets ställning och förvaltning.

Revisionens omfattning.

Med anledning deraf att föregående Revisorer granskat Riksgäldskontorets räkenskaper för år 1874 och att Riksdagen meddelat Fullmäktige ansvarsfrihet för alla beslut och åtgärder, som finnas antecknade i deras protokoll till och med den 21 Januari 1876, hafva nu församlade Revisorer läst de hos Fullmäktige från nämnde dag förda så väl *allmänna* som *särskilda protokoll* till och med den 14 sistlidne Augusti, hvarjemte granskning verkstälts af Riksgäldskontorets *hufvudbok* för år 1875 med dertill hörande räkenskaper och den för samma år upprättade räkenskap öfver de fonderade statslånens liqvidations- och amorteringsfonder.

Riksgäldskontorets skulder.

Såsom fortsättning af de i föregående revisionsberättelser intagna uppgifter om beloppet och beskaffenheten af de i Riksgäldskontorets hufvudbok upptagna *skulder*, få Revisorerne meddela följande, på de granskade räkenskaperna grundade uppgift för det senast förflutna året:

Riksgäldskontorets utbalan-

Räntebärande.

a) fonderade.

Obligationer, utfärdade för år 1855 upplånta medel till *jernvägsanläggningars* bekostande eller understödjande . . . . . .
Dito, utfärdade år 1858 för anskaffande af medel till statens *jernvägsbyggnader*, 8,190,500 Thaler Pr. Courant . . . . . .
Dito, utfärdade år 1860 för dito dito:
a) räntebärande, Thlr Pr. Cour. 8,000,000 . . . . . .
b) premieobligationer, Thlr Pr. Cour. 2,400,000, bokförda till Thlr 2,000,000 . . . . . .
Dito, utfärdade år 1861 för beredande af tillgång dels för *statsskuldens förvandling* dels för bekostande af större *allmänna produktiva företag* . . . . . .
Dito, utfärdade år 1864 för upplåning af medel för *jernvägsbyggnader*, £ St. 555,700 . . . .
Dito, utfärdade år 1866 för dito dito, 9,932,300 Thlr Pr. Cour. . . . . .
Dito, utfärdade år 1868 för dito dito, £ St. 1,150,000 . . . . . .
Dito, utfärdade år 1870 för dito dito, ...
Dito, utfärdade år 1872 för dito dito, ...
Dito, utfärdade år 1875 för dito dito, Tyska Riksmark 20,250,000 *g*) . . . . . .

b) icke fonderade.

Obligationer, hvilka i anseende till sin ordalydelse icke kunna af Riksgäldskontoret uppsägas, nemligen:
a) till *Södertelje stads kyrka* . . . . . .
b) till *skeppare-societeten* i Stockholm . . . . . .
Dito, utfärdade år 1869 för upplåning af medel för statens *jernvägsanläggningar* . . . . . .
Uti det staten tillhöriga *f. d. Ridderstolpeska huset intecknad skuld* till Stockholms borgerskaps enkhus, hvilken skuld, enligt derför af husets förre egare afgifven förbindelse, icke kan af Riksgäldskontoret uppsägas . . . . . .
Insatt fond till säkerhet för *Göta kanals* framtida underhållande . . . . . .
Af 1828—1830 årens Riksdag beviljad och afsatt fond för *Södertelje kanals* underhållande . .

---

a) Obligationerna kunna endast af Riksgäldskontoret uppsägas och förfalla till betalning 6 månader efter
b) Annuiteten ökas och minskas dock i mån, som de till låneöfvertagarne utlemnade obligationer varda ut-
c) Tillökningen af skulden i svenskt mynt för detta lån härrör deraf att den kurs, 17 kronor 80 öre för ett från och med år 1875 beräknas till pari, 18 kronor 16 öre för ett pund sterling.
d) Tillökningen af skulden i svenskt mynt för detta lån härrör deraf att den kurs, 18 kronor för ett pund med år 1875 beräknas till pari, 18 kronor 16 öre för ett pund sterling.
e) Försäljningen af obligationer för detta lån är, enligt Riksdagens beslut, tills vidare inställd. Till räntesom hvarje år erfordras för sagda liqviders och amorterings verkställande.
f) Utaf hela lånesumman, 24,000,000 kronor, hade till 1875 års slut utlemnats obligationer för endast afsättes ett årligt anslag, motsvarande det belopp, som hvarje år erfordras för sagda liqviders och amor-
g) Detta belopp är första emissionen af lånet, som i sin helhet utgör 56,250,000 Riksmark.

serade skulder år 1875.

Räntefot.	Annuitetsbelopp. Kronor.	Primitivt antal obligationer.	Tiden, då förbindelserna blifvit utfärdade.	Tiden, under hvilken lånet återbetalas.	Ursprungligt belopp. Kronor.	Riksgäldskontorets skuld vid 1875 års slut. Kronor.
3½ och 4 proc.	13,655 —	373	30/6 1855	*a)* — —	281,900 —	169,900 —
4½ „	1,166,666 67	24,381	1/3 1858	1859—1898	21,841,333 33	16,402,133 33
4½ „	1,466,000 —	24,000	1/5 1860	1860—1898	21,333,333 33	16,624,800 —
— —		240,000			5,333,333 33	3,204,444 44
4½ proc.	165,000 —	5,000	30/3 1861	1862—1899	3,000,000 —	2,432,100 —
4½ „	*b)* 499,400 —	4,207	15/4 1864	1864—1918	9,891,460 —	*c)* 9,345,136 —
5 „	1,380,000 —	33,823	2/1 1866	1866—1931	26,486,133 33	25,774,666 67
5 „	1,096,410 —	9,500	1/4 1868	1869—1931	20,700,000 —	20,459,056 —
5 „	*e)* — — —	— —	30/9 1870	1876—1910	40,000,000 —	16,170,000 —
4 „	*f)* — — —	17,400	30/3 1872	1873—1912	24,000,000 —	18,364,700 —
4½ „	870,262 22	22,500	2/2 1875	1876—1936	18,000,000 —	7,200,000 —
5 „	— —	— —	9/3 1798	— —	— — —	750 —
5 „	— — —	— —	30/12 1811	— —	— — —	9,375 —
5 „	— — —	3,256	30/9 1869	1876—1879	1,000,000 —	4,000,000 —
4½ „	— — —	— —	— —	— —	— — —	17,400 —
5 „	— — —	— —	31/12 1833	— —	— — —	140,889 —
5 „	— — —	— —	— —	— —	— — —	45,000 —
					Transport	140,360,350 44

uppsägningen.
lottade.
pund sterling, hvartill lånet varit bokfördt, enligt Fullmäktiges beslut skall, sedan guld numera är landets myntfot, sterling, hvartill lånet varit bokfördt, enligt Fullmäktiges beslut skall, sedan guld numera är landets myntfot, från och liqvider samt från och med år 1876 till kapitalskuldens amortering afsättes ett årligt anslag, motsvarande det belopp, 18,650,000 kronor, deraf till samma tid utlottats 285,300 kronor. Till ränteliqvider och kapitalskuldens amortering terings verkställande.

Räntefria.	Ursprungligt belopp. Kronor.	Vid 1875 års slut. Kronor.
Transport	— — —	140,360,350 44
c) Upplupna räntor	— — —	84,942 50
d) Diverse skulder:		
För *undsättning vid missväxter* eller felslagna skördar afsedda medel	— — —	1,075,020 39
För bestridande af *Kongl. Statskontorets utgifter* för de till jernvägsanläggningar samt föranskaffning af lokomotiv och vagnar och delar deraf för år 1876 anvisade medel	— — —	1,000,000 —
Lots- och fyrinrättningens reservfond	— — —	100,000 —
Förskjutna *expenser vid Justitie-ombudsmannens expedition*	— — —	69 90
Till *liqvidations- och amorteringsfonderna*	— — —	18 13
Summa Kronor	— — —	142,620,401 36

			Vid 1875 års slut. Kronor.
Inom linien upptagna skulder:			
Det enligt 1779 års Riksdags beslut till *hemgift* åt då varande Hertigen af Södermanland, sedermera *Konung Carl XIII*, anslagna kapital, å hvilket Riksgäldskontoret erlägger 5 procent årlig ränta	Kronor	150,000: —	
(Fördt inom linien enligt 1840—1841 årens Riksdags beslut.)			
Af Riksgäldskontorets den 1 Mars 1750 mot s. k. *lottsedlar* upptagna lån på 100 år för *Trollhätte slussverks* byggnad återstående kapital . . . . . 1,250: —			
jemte ränta derå till 1865 års slut à 9 och 6 procent. . 2,286: 88.	„	3,536: 88.	
(Fördt inom linien enligt 1867 års Riksdags beslut.)			
Lappmarks ecklesiastikverks vid Kongl. Kanslistyrelsens upplösning år 1834 till Riksgäldskontoret öfverlemnade *fond*	„	100,777: 16.	
(Förd inom linien enligt 1840—1841 årens Riksdags beslut.)			
De af Riksgäldskontoret å statsverkets vägnar utfärdade och till *Allmänna hypoteksbanken* såsom *grundfond* för densamma öfverlemnade 4½ procent obligationer	„	8,000,000: —	
(Upptagna inom linien enligt Fullmäktiges beslut den 7 November 1861.)			
	Summa Kronor		8,254,314 04

	Kronor.	ö.
Sammandrag:		
Riksgäldskontorets skulder, oberäknadt inom linien balanserade skuldposter, utgjorde vid 1875 års slut, enligt ofvanstående utredning	142,620,401	36
och då de vid samma års början uppgingo till	131,751,820	80
hafva skulderna under året följaktligen *ökats* med	10,868,580	56
hvilken skuldtillökning hufvudsakligen uppkommit genom försäljning af obligationer, tillhörande 1872 och 1875 årens statslån.		
De *räntebärande skulderna*, oberäknadt de inom linien förda, uppgingo vid slutet af år 1875 till	140.360.350	44
(fonderade Kronor 136,146,936: 44; icke fonderade Kronor 4,213,414.)		
nemligen:		
mot 3½ % ränta . . . . . Kronor 34,400: —		
„ 4 d:o . . . . . „ 18,500,200: —		
„ 4½ d:o . . . . . „ 55,226,013: 77.		
„ 5 d:o . . . . . „ 66,599,736: 67.		
Kronor 140,360,350: 44.		
De räntebärande skulderna, som vid 1874 års slut utgjorde . . . . . Kronor 130,691,334: —		
hafva under år 1875 *ökats* genom:		
ytterligare försäljning af obligationer för 1872 års lån till ett belopp af . . . . 3,580,000: —		
försäljning af obligationer för 1875 års lån, motsvarande . . . . . 7,200,000: —		
förhöjning i bokföringsvärdet af Riksgäldskontorets i £ St. förskrifna skulder, belöpande å 1864 års lån till . . 185,256: —		
å 1868 års lån till . . 180,256: — 365,512: — 11,145,512: —		
Deremot har *minskning* af dessa skulder under samma år egt rum genom amortering af de fonderade lånen med . . . . . Kronor 1,476,495: 56.		
Om skilnaden mellan det belopp, hvarmed de räntebärande skulderna ökats, ... Kronor 11,145,512: —		
och det belopp, hvarmed desamma minskats, 1,476,495: 56. 9,669,016: 44.		
tilläggas de vid 1874 års slut utbalanserade skulderna, visar sig häraf, att de räntebärande skulderna vid 1875 års slut utgjorde här ofvan angifna belopp . . . . . 140,360,350: 44.		
Transport	140,360,350	44

	Kronor.	ö.
Transport	140,360,350	44
Öfriga skulder:		
vid årets slut upplupna oguldna räntor	84,942	50
för undsättning vid missväxter eller felslagna skördar afsedda medel	1,075,020	39
för bestridande af Kongl. Statskontorets utgifter för de till jernvägsanläggningar samt för anskaffning af lokomotiv och vagnar och delar deraf för år 1876 anvisade medel	1,000,000	—
lots- och fyrinrättningens reservfond	100,000	—
förskjutna expenser vid Justitie-ombudsmannens expedition	69	90
till liqvidations- och amorteringsfonderna	18	13
Summa Kronor	142,620,401	36

Kapitalskulden för de fonderade lånen.

Enligt uppgift i senast afgifna revisionsberättelse (sidan 10) utgjorde *den fonderade skulden* vid 1874 års slut . . . . . Kronor 126,477,920: —

Under loppet af år 1875 har skulden *ökats:*

genom försäljning af obligationer för 1872 års lån, nemligen:

528 st. Litt. A	à Rdr 5,000	Kr.	2,640,000: —	
860 „ „ B	à „ 1,000	„	860,000: —	
800 „ „ C	à „ 100	„	80,000: —	3,580,000: —

genom försäljning af obligationer för 1875 års lån, nemligen:

1,300 st. Litt. A	à 3,000	Rmk	3,900,000: —
1,600 „ „ B	à 1,500	„	2,400,000: —
1,900 „ „ C	à 600	„	1,140,000: —
2,200 „ „ D	à 300	„	660,000: —
		Rmk	8,100,000: —

i Kronor efter $\frac{8}{9}$ Kr. per Rmk . . . . . 7,200,000: —

genom förhöjning i bokföringsvärdet af Riksgäldskontorets i £ St. förskrifna skulder, belöpande

å 1864 års lån till . . .	Kronor	185,256: —	
å 1868 års lån „	„	180,256: —	365,512: — 11,145,512: —

Säger Kronor 137,623,432: —

Deremot har under år 1875 den fonderade skulden blifvit på följande sätt *minskad:*

genom annullering af inköpta 10 st. obligationer af 1855 års lån . . . . . Kronor 10,000: —

„ utlottning af 1858 års lån tillhörande 492 st. obligationer, lydande å 161,100 Thlr à $2\frac{2}{3}$ Kronor per Thlr . . . . . „ 429,600: —

„ utlottning af 461 st. $4\frac{1}{2}$ procent obligationer af 1860 års lån å tillhopa Thlr . . . . . 154,200: —
äfvensom af 6,550 premieobligationer af samma lån med ett bokfördt värde af . . . . . 54,583: 10.
Thlr 208,783: 10.
utgörande i Kronor efter förenämnda kursberäkning . . . . . „ 556,755: 56.

„ annullering af inköpta 208 st. obligationer af 1861 års lån . . . . . „ 53,200: —

„ utlottning af 30 st. obligationer af 1864 års lån å 4,300 £ St. efter 17 kronor 80 öre för hvarje £ . . . . . „ 76,540: —

„ utlottning af 115 st. obligationer, tillhörande 1866 års lån å Thlr 33,000 à $2\frac{2}{3}$ Kronor per Thlr . . . . . „ 88,000: —

„ utlottning af 30 st. obligationer af 1868

Transport Kronor 1,214,095: 56. 137,623,432: —

	Transport Kronor	1,214,095: 56.	137,623,432: —
års lån å 3,800 £ St., efter 18 Kronor per £	„	68,400: —	
„ utlottning af 113 st. obligationer af 1872 års lån	„	194,000: —	1,476,495: 56.
Återstående fonderad skuld vid 1875 års slut	Kronor		136,146,936: 44,
nemligen:			
för 1855 års inhemska jernvägslån 225 st. obligationer å Rmt	Kronor	169,900: —	
„ 1858 års jernvägslån 18,312 st. obligationer å tillsamman 6,150,800 Thlr	„	16,402,133: 33.	
„ 1860 års jernvägslån 18,704 st. 4½ procent obligationer å Thlr 6,234,300: — och 144,200 st. premieobligationer, bokförda till . . . „ 1,201,666: 20. Thlr 7,435,966: 20. utgörande	„	19,829,244. 44.	
„ 1861 års inhemska jernvägslån 2,808 st. obligationer å Rmt	„	2,432,100: —	
„ 1864 års jernvägslån 3,916 st. obligationer å 514,600 £ St.	„	9,345,136: —	
„ 1866 års jernvägslån 32,973 st. obligationer å 9,665,500 Thlr	„	25,774,666: 67.	
„ 1868 års jernvägslån 9,306 st. obligationer å 1,126,600 £ St.	„	20,459,056: —	
„ 1870 års inhemska jernvägslån 11,554 st. obligationer å Rmt	„	16,170,000: —	
„ 1872 års inhemska jernvägslån 10,631 st. obligationer å Rmt	„	18,364,700: —	
„ 1875 års jernvägslån 7,000 st. obligationer å 8,100,000 R:mt	„	7,200,000: —	
	Säger Kronor	136,146,936: 44.	
Om härifrån afdragas liqvidations- och amorteringsfondernas vid 1875 års slut egande behållningar, tillhopa	Kronor		2,201,979: 99.
utgör återstoden af den *fonderade skulden*	Kronor		133,944,956: 45.

Riksgäldskontorets tillgångar.

Till upplysning om beloppet och beskaffenheten af Riksgäldskontorets i dess hufvudbok upptagna *fordringar* och öfriga *tillgångar* vid slutet af år 1875 äfvensom rörande betalningsvilkoren för hvarje särskild fordran och dess förändring under samma år hafva Revisorerne låtit på grund af räkenskaperna upprätta och, i likhet med hvad i föregående revisionsberättelser egt rum, här intaga följande redogörelse:

Riksgäldskontorets utbalanserade For-

	Ursprungliga beloppet.
Fordringar för lån, meddelade under längre tid och för vissa bestämda ändamål.	1.
a) Byggnadslån:	
Till *Upsala akademi* för biblioteksbyggnad	75,000 —
„ staden *Jönköping*, för ny byggnad åt der varande elementarläroverk	120,000 —
„ uppförande af ett nytt läroverkshus i *Falun*	40,000 —
„ dito vid *Umeå* läroverk af en byggnad för inrymmande af gymnastiklokal, åtskilliga lärorum m. m.	25,000 —
„ dito af ett nytt elementarläroverkshus i *Sala*	12,000 —
„ dito af ny byggnad för elementarläroverket i *Halmstad*	25,000 —
„ dito vid läroverket i *Kalmar* af ny byggnad för inrymmande af gymnastiklokal, bibliotek m. m.	40,000 —
„ dito af ny byggnad för högre elementarläroverket i *Upsala*	140,000 —
„ dito af dito för *Venersborgs* högre elementarläroverk	40,000 —
„ dito af dito för *Vesterviks* elementarläroverk	20,000 —
„ dito af dito för *Karlstads* högre elementarläroverk	40,000 —
„ förändring och tillbyggnad af läroverksbyggnaden i *Skara*	40,000 —
„ utvidgande af elementarläroverksbyggnaden i *Kristianstad*	20,000 —
„ inköp af byggnad åt *Seminarium* för bildande af lärarinnor i *Stockholm*	59,000 —
„ *Apotekare-societeten* för uppförande i hufvudstaden af en byggnad åt *Farmaceutiska institutet*	50,000 —
„ *Kristinehamns stads- och Varnums landsförsamling* för uppbyggande af en ny kyrka i Kristinehamn	37,500 —
„ staden *Lidköping* för ny kyrkas uppbyggande	24,000 —
„ *Knäreds församling* i Hallands län för dito dito	24,000 —
„ *Markaryds församling* i Kronobergs län för dito dito	10,000 —
„ *Vallentuna församling* i Stockholms län för dito dito	20,000 —
„ reparation af *Linköpings domkyrka*	30,000 —
„ fullbordande af reparations- och utvidgningsarbetena å *Vexiö dito*	30,000 —
„ reparations- och förbättringsarbeten å *Skara dito*	25,000 —
„ reparationer och åtskilliga förändringar i *Vesterås dito*	22,500 —
„ dito dito dito i *Dito dito*	28,000 —
Transport	—— —

Anmärkning. Olikheten i kolumnerna 7 och 8 beror, der ej särskild upplysning derom lemnats, af flera

a) Deraf halfva beloppet utgjorde resterande betalning för år 1874, och den andra hälften annuitet

b) Deraf halfva beloppet utgjorde resterande liqvid för år 1874, som fullgjordes den 17 Mars 1875

c) Detta lån skall, enligt derför afgifven skuldförbindelse, återbetalas i den mån domkyrkans inkomste

dringar samt öfriga Tillgångar år 1875.

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1875. Påräknadt belopp	Kapital- och ränteinbetalning under år 1875. Inbetaldt belopp.	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års slut.
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1824, 1825	1826	2 procent jemte ränta	3 procent	8,990 11	1,500 — jemte ränta	1,770 —	7,488 —
1861	1867	5 procent	4 »	106,330 55	6,000 —	6,000 —	104,583 38
1864	1870	5 »	4 »	38,148 99	2,000 —	2,000 —	37,657 45
1864	1870	5 »	4 »	24,151 47	1,250 —	1,250 —	23,840 35
1865	1871	5 »	4 »	11,336 49	600 —	600 —	11,189 92
1866	1872	5 »	4 »	25,001 —	1,250 —	1,250 —	24,710 50
1866	1872	5 »	4 »	39,885 36	2,000 —	2,000 —	39,420 78
1867, 1868	1873	5 »	4 »	143,021 02	7,000 —	7,000 —	141,480 99
1867, 1868	1873	5 »	4 »	39,199 37	2,000 —	2,000 —	38,767 34
1867, 1868	1873	5 »	4 »	20,333 24	1,000 —	1,000 —	20,113 95
1868	1874	5 »	4 »	41,777 78	*a*) 4,000 —	4,000 —	39,376 82
1868, 1869	1874	5 »	4 »	40,850 32	2,000 —	2,000 —	40,431 91
1873, 1875	1879	5 »	4 »	10,000 —	— —	— —	20,000 —
1875	1876	5 »	4 »	— —	— —	— —	61,346 89
1862	1863	5 »	4 »	43,803 47	2,500 —	2,500 —	42,978 11
1849, 1854	1850	2 » jemte ränta	3 »	20,330 33	750 — jemte ränta	1,359 91	19,580 33
1851	1852	6 procent	4 »	6,530 48	1,440 —	1,440 —	5,342 26
1852	1858	6 »	4 »	10,411 99	1,440 —	1,440 —	9,351 17
1854	1860	6 »	4 »	4,999 61	600 —	600 —	4,588 63
1859	1865	6 »	4 »	15,776 54	1,200 —	1,200 —	15,161 47
1850	1851	6 »	4 »	6,417 63	1,800 —	1,800 —	4,831 14
1852	1853	6 »	4 »	9,567 54	1,800 —	1,800 —	8,119 04
1858	1861	6 »	4 »	15,844 24	1,500 —	1,500 —	14,978 01
1858	1861	6 »	4 »	15,719 33	*b*) 2,700 —	1,364 62	14,944 10
1860	— —	— —	räntefritt	28,000 —	*c*) — —	— —	28,000 —
— —	— —	— —	— —	726,426 86	— — —	— — —	778,282 54

orsaker, såsom att öfverränta blifvit erlagd, öfverbetalning skett m. m.

för år 1875.

Annuiteten för år 1875 erlades den 3 Januari 1876.

dertill lemna tillgång.

	Ursprungliga beloppet.
	1.
Transport	—— —
Till reparation af *Karlstads domkyrka*	23,500 —
„ staden *Vexiö* för dess återuppbyggande efter 1843 års eldsvåda	360,000 —
„ „ *Åmål* för återuppbyggande af den genom 1846 års eldsvåda ödelagda delen af denna stad	45,000 —
„ „ *Kristianstad* för återuppbyggande af den år 1847 nedbrunna delen af denna stad	150,000 —
„ „ *Lidköping* för dito af den år 1849 nedbrunna delen af denna stad	63,666 —
„ „ *Örebro* för dito af den år 1854 genom eldsvåda förstörda delen af denna stad	375,000 —
„ „ *Jönköping* för dito dito	100,000 —
„ „ *Eksjö* för dito af den år 1856 nedbrunna delen af denna stad	200,000 —
„ „ *Malmö* för uppförande af stall- och kasernbyggnad åt den derstädes förlagda garnison	75,000 —
„ uppförande af saknade byggnader vid häradshöfdingebostället *Mälby* i Vester-Fernebo socken af Vesterås län	7,000 —
b) *Tomtregleringslån:*	
Till staden *Lidköping* efter 1849 års eldsvåda	20,000 —
„ „ *Örebro* efter 1854 års dito	37,500 —
„ „ *Jönköping* efter dito dito	15,000 —
„ „ *Eksjö* efter 1856 års dito	30,000 —
„ „ *Karlstad* efter 1865 års dito	50,000 —
„ „ *Strengnäs* efter 1871 års dito	30,000 —
c) *Lån till Allmänna barnhuset i Stockholm*	75,000 —
d) *Lån till Alnarps landtbruksinstitut för utförande af nödiga grundförbättringar å Alnarps egendom*	30,000 —
Transport	—— —

d) För lån å tegel- och kalkbrukshus samt tegelbeklädda trähus erläggas 3 procent och för lån å trähus

e) För lån till byggnader af sten eller annat icke eldfarligt ämne erlägges en annuitet af 6 procent med

f) Deraf hälften utgjorde annuitet för år 1874, hvilken, förfallen den 31 December s. å., erlades den

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års början:	Kapital- och ränteinbetalning under år 1875. Påräknadt belopp.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1875. Inbetaldt belopp.	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års slut.
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
——	——	——	——	726,426 86	——	——	778,282 54
1869	1870	6 procent	4 procent	21,711 01	1,410 —	1,410 —	21,118 53
1845	1850	6 »	*d*) 3 & 4 procent	58,040 11	19,143 —	20,994 37	39,146 40
1848	1853	6 »	4 procent	12,202 06	2,232 —	2,232 —	10,368 86
1848—1850	1852	6 »	4 »	40,117 98	9,000 —	9,000 —	32,722 70
1852	1855	6 »	4 »	25,845 16	3,820 —	3,820 —	23,058 97
1854—1855	1860	6 »	4 »	247,367 08	22,500 —	22,500 —	233,861 76
1855	1860	6 »	4 »	59,952 82	6,000 —	6,000 —	56,350 93
1857	1862	*e*) 6 & 7 procent	4 & 4½ procent	136,698 40	13,028 —	13,028 —	128,939 73
1813—1815	1815	2 procent å 32,000 kr. jemte ränta	4 procent	7,195 74	921 43	921 60	6,543 55
1864	1864	5 procent	räntefritt	3,500 —	*f*) 700 —	350 —	3,150 —
1854	1858	6 »	4 procent	10,570 45	1,200 —	1,200 —	9,793 27
1854	1858	6 »	4 »	21,988 64	2,250 —	2,250 —	20,528 19
1855	1858	6 »	4 »	7,865 99	900 —	900 —	7,280 63
1857	1861	6 »	4 »	20,836 41	1,800 —	1,800 —	19,801 58
1867	1871	6 »	4 »	45,753 54	3,000 —	3,000 —	44,583 68
1872	1876	6 »	4 »	30,000 —	——	——	30,000 —
1851	1857	6 »	4 »	36,030 04	4,500 —	4,500 —	32,971 24
1864	1869	10 »	räntefritt	12,000 —	3,000 —	3,000 —	9,000 —
——	——	——	——	1,524,102 29	——	——	1,507,502 56

4 procent.

beräkning af 4 procent ränta, och för lån till trähus en annuitet af 7 procent med beräkning af 4½ procent ränta.

8 Mars 1875. Den vid 1875 års slut förfallna annuiteten fullgjordes den 7 Februari 1876.

	Ursprungliga beloppet.
	1.
Transport	—— —
e) *Lån för hamn- och brobyggnader samt åars upprensning:*	
Till staden *Ystad* för hamnuppmuddring	60,000 —
„ „ *Helsingborg* för hamnens förbättring och utvidgning	230,000 —
„ „ *Cimbrishamn* för hamnbyggnad	37,500 —
„ „ *Kristianstad* för hamnbyggnad vid Åhus	30,000 —
„ „ *Kristianstad* för återstående hamnbyggnadsarbeten vid Åhus samt Hernesta kanals fullbordande m. m.	30,000 —
„ hamnbyggnad vid *Färjestaden* i Thorslunda socken på Öland	12,850 —
„ staden *Falkenberg* för hamnbyggnad	47,000 —
„ „ *Varberg* för fullbordande af hamnanläggningen derstädes	30,000 —
„ „ *Varberg* för samma ändamål	22,500 —
„ „ *Strömstad* för fullbordande af hamnanläggning	15,000 —
„ „ *Åmål* för hamnbyggnad	8,000 —
„ „ *Grenna* för dito	37,500 —
„ „ *Vadstena* för hamnanläggning	48,000 —
„ „ *Vadstena* för hamnens fullbordande	15,000 —
„ „ *Vesterås* för utvidgning och förbättring af hamnen	30,000 —
„ „ *Kristinehamn* för uppmuddring af hamnen och segelrännan vid denna stad	36,000 —
„ „ *Karlstad* för anläggning af hamnbassin vid staden samt derifrån till *Kanikenäset* vid Venern	100,000 —
„ „ *Karlstad* för fortsättning af hamn- och kanalanläggningen	70,000 —
„ „ *Piteå* för uppmuddring af segelleden mellan denna stad och *Löfholmen* samt lastbryggas anläggning vid staden	26,000 —
„ byggande af bro öfver *Helge å* vid *Kristianstad*	100,000 —
„ *Hanekinds* och *Gullbergs* härad i Östergötland för uppförande af jernbro öfver *Svartån* mellan Linköping och gästgifvaregården Berg	20,000 —
Transport	—— —

g) Deraf hälften utgjorde annuitet för år 1874 och erlades den 14 Januari 1875. Annuitete ten för år

h) Liqviden erlades den 3 Januari 1876.

i) Deraf hälften utgjorde annuitet för år 1874 och erlades den 16 Februari 1875. Liqviden för år 1875

k) Annuiteten för år 1874, som förföll den 5 Januari 1875, erlades den 30 December 1874. Annuiteten för

l) Liqviden fullgjordes den 3 Januari 1876.

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1875. Påräknadt belopp.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1875. Inbetaldt belopp.	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års slut.
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
——	——	——	——	1,524,102 29	—— —	—— —	1,507,502 56
1857	1858	6 procent	4 procent	35,399 23	*g)* 7,200 —	3,607 —	33,071 20
1862	1863	6 »	4 »	161,114 —	13,800 —	13,800 —	153,758 56
1843	1843	5 »	3 »	20,058 54	1,875 —	1,875 —	18,785 30
1848	1854	5 »	3 »	14,023 87	1,500 —	1,500 —	12,944 59
1855	1856	6 »	4 »	13,388 04	1,800 —	1,800 —	12,123 56
1858	1859	6 »	4 »	7,243 38	771 —	771 —	6,762 12
1859	1860	6 »	4 »	28,179 75	2,820 —	*h)* —— —	29,306 94
1844	1850	5 »	3 »	8,302 89	1,500 —	1,500 —	7,021 10
1849	1850	6 »	4 »	3,870 70	1,350 —	1,355 62	2,643 42
1858	1859	6 »	4 »	8,551 79	900 49	900 49	7,993 35
1861	1862	6 »	4 »	5,933 46	*i)* 960 —	483 —	5,671 94
1861	1862	6 »	4 »	25,040 71	2,250 —	2,250 —	23,792 34
1850	1851	6 »	4 »	10,897 94	2,880 —	2,880 —	8,428 89
1855	1856	6 »	4 »	6,952 61	900 —	900 —	6,298 22
1849	1850	6 »	4 »	5,097 73	1,800 —	1,800 —	3,495 82
1850	1851	6 »	4 »	6,108 15	*h)* —— —	—— —	6,352 48
1859	1860	6 »	4 »	59,945 12	6,000 —	6,000 —	56,342 92
1861	1862	6 »	4 »	46,719 32	4,200 —	4,200 —	44,388 09
1861	1862	6 »	4 »	17,344 29	1,560 —	*l)* —— —	18,038 06
1858	1859	6 »	4 »	56,377 86	6,000 —	6,000 —	52,362 97
1852	1853	6 »	4 »	6,714 62	1,200 —	1,200 —	5,760 41
——	——	——	——	2,071,366 29	—— —	—— —	2,023,114 84

1875 betalades den 14 Januari 1876.

fullgjordes den 21 Januari 1876.

år 1875 förföll först den 5 Januari 1876.

	Ursprungliga beloppet.
	1
Transport	—— —
Till *Gustafs socknemän* för brobyggnad öfver *Dalelfven* i närheten af nämnda sockens kyrka i Kopparbergs län	6,000 —
„ *Thorsångs socknemän* för anläggande af 2 flottbroar i närheten af Thorsångs kyrka i samma län, den ena öfver Dalelfven och den andra öfver Lillelfven	10,000 —
„ brobyggnad öfver *Ume elf* vid staden Umeå	55,000 —
„ dito dito dito	20,000 —
„ *Ronneby köping* för *Rottneåns* upprensning och jetébyggnad vid dess utlopp .	10,000 —
„ *Arboga åns* upprensning	15,000 —
„ upprensning och fördjupning af *Köpings å*	20,000 —
f) *Lån för kanal- och slussanläggningar:*	
„ slussanläggning vid *Forshaga* i Klara elf inom Grava socken i Vermland . . .	150,000 —
„ utsträckning af *Kinda bålled* medelst kanalisering af Stångån från sjön Rengen till Linköpings hamn	437,500
„ segelleds öppnande från *Hattefura* vid Venern förbi Köpmannabro till sjön *Stora Lee,* samt för anläggning af jernväg vid Håfveruds bruk	800,000 —
„ kanalanläggning mellan sjöarne *Östra* och *Vesta Silen* på Dalsland	51,200 —
g) *Lån för jernvägsanläggningar:*	
„ anläggning af jernväg mellan *Kristinehamn* och lastageplatsen *Sjöändan* . . .	100,000 —
„ anläggning af jernväg mellan *Nora* och *Ervalla*	150,000 —
„ jernvägsanläggning inom *Norbergs bergslag* till sjön *Amänningen* (utbetaldt från handels- och sjöfartsfonden åren 1852 och 1853, men öfverflyttadt till Riksgäldskontoret år 1858)	150,000 —
„ fortsättning och fullbordande af *förenämnda jernvägsanläggning*	150,000 —
„ anläggning af jernväg mellan sjöarne *Norra Barken* och *Vessman*	200,000 —
„ *samma jernvägs* fullbordande . . . . . ,	200,000 —
„ anläggning af jernväg mellan städerna *Gefle* och *Falun*	2,400,000 —
„ anläggning af jernväg mellan *Hudiksvall* och sjöarne *Dellen*	370,000 —
d:o af d:o mellan *Söderhamn* och sjön *Bergviken* samt förbi *Landaforssen* i *Ljusne elf*, äfvensom för upprensningar i denna elf och sjön *Varpen*	500,000 —
Transport	—— —

m) Deraf halfva beloppet utgjorde annuitet för år 1874 och erlades den 2 Januari 1875.

n) Se vidare härom under rubrik: Dalslands kanalaktiebolag.

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1875. Påräknadt belopp.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1875. Inbetaldt belopp.	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års slut.
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
——	——	——	——	2,071,366 29	—— —	—— —	2,023,114 84
1853	1856	6 procent	4 procent	2,772 61	360 —	360 —	2,510 52
1859	1862	6 »	4 »	6,765 17	600 —	600 —	6,427 05
1861	1862	6 »	4 »	36,714 36	3,300 —	3,300 —	34,882 93
1864	1865	8 »	5 »	12,443 89	1,600 —	1,600 —	11,466 08
1861	1862	6 »	4 »	7,274 88	*m)* 1,200 —	1,200 17	6,341 88
1855	1856	6 »	4 »	6,689 20	900 —	900 —	6,056 77
1855	1856	6 »	4 »	8,883 57	1,200 —	1,200 —	8,038 91
1856	1857	6 »	4 »	73,064 41	9,000 —	9,000 —	66,986 99
1865, 1867—1870	1872	5 »	3 »	410,454 62	21,875 —	21,875 —	400,893 26
1865, 1867	1868	5 »	3 »	749,162 27	*n)* 88,072 —	40,000 —	731,437 49
1868, 1869	1869	6 »	4 »	44,607 35	3,072 —	3,072 —	43,319 64
1849	1850	6 »	4 »	17,351 36	6,000 —	6,015 83	11,916 08
1854	1855	6 »	4 »	61,796 23	9,000 —	9,000 —	55,099 08
1858	1859	5 »	4 »	117,381 61	7,500 —	7,500 —	114,576 87
1855, 1856	1857	3 »	2 »	118,665 98	4,500 —	4,500 —	116,494 55
1856, 1857	1859	5 »	3 »	121,503 74	10,000 —	10,001 39	114,997 42
1858	1859	6 »	4 »	117,275 86	12,000 —	12,000 —	109,561 56
1855—1859	1860	6 »	2 »	1,667,938 08	144,000 —	144,000 —	1,556,584 84
1858, 1859	1860	5 »	4 »	296,843 13	18,500 —	18,500 —	290,157 25
1858—1860	1861	5 »	4 »	411,259 51	25,000 —	25,000 —	402,543 22
——	——	——	——	6,360,214 12	—— —	—— —	6,113,407 23

	Ursprungliga beloppet.
	1.
Transport	—— —
Till anläggning af jernväg mellan staden *Borås* och *Herrljunga* station på vestra stambanan	1,377,055 24
„ d:o af d:o till *Ystad* från trakten af *Eslöfs* station på södra stambanan	2,450,000 —
„ d:o af d:o mellan staden *Helsingborg* och *Billeberga* station på Landskrona--Eslöfs-banan	1,100,000 —
„ d:o af d:o mellan *Landskrona* och *Eslöfs* station	1,200,000 —
„ d:o af d:o mellan staden *Kristianstad* och *Hessleholms* station på södra stambanan	720,000 —
„ d:o af d:o mellan staden *Vexiö* och *Alfvesta* station på södra stambanan	434,000 —
„ d:o af d:o från hamnen vid *Köping* till *Uttersberg* med grenbana till sjön Lillsvan	500,000 —
„ d:o af d:o från *Herrljunga* station på vestra stambanan öfver *Venersborg* till *Uddevalla*	3,240,000 —
„ d:o af d:o mellan *Vexiö* och *Karlskrona*	2,600,000 —
„ d:o af d:o från *Krylbo* vid Dalelfven till Norbergs jernmalmsfält	406,000 —
„ d:o af d:o från staden *Sundsvall* till *Torpshammar* vid Ljunga elf	1,494,000 —
„ d:o af d:o från *Upsala* till *Gefle* med bibanor till Dannemora och Söderfors	500,000 —
„ d:o af d:o från *Ludvika* i stora Kopparbergs län till *Kihls* station å nordvestra stambanan i Vermlands län	5,000,000 —
Fordringar, grundade på Riksdagens särskildt meddelade beslut och stadganden:	
Folkskoleafgift för år 1871, upptagen till dess vid samma års riksdag beräknade belopp . . . . . R:dr 575,000: —	
efter afdrag af hvad derå till Riksgäldskontoret influtit „ 555,517: 12.	—— —
Skogsplanteringskassans behållning vid 1869 års slut, öfverlemnad till Riksgäldskontoret enligt 1871 års Riksdags beslut . . . . . R:dr 142,614: 57.	
efter afdrag af under år 1871 levererade . . . . . „ 140,898: 04.	—— —
Transport	—— —

o) Deraf halfva beloppet utgjorde annuitet för år 1874, och erlades den 2 Januari 1875.

p) Se vidare härom under rubrik: Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag.

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1875. Påräknadt belopp.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1875. Inbetaldt belopp.	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års slut.
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
——	——	——	——	6,360,214 12	——	——	6,113,407 23
1862, 1863	1863	5 procent	4 procent	1,229,741 93	68,852 76	68,852 76	1,210,078 85
1864—1866	1868	5 »	4 »	2,258,335 45	122,500 —	122,500 —	2,226,168 87
1864, 1865	1868	5 »	4 »	1,065,638 64	*o*) 110,000 —	110,000 —	996,064 19
1864—1866	1868	5 »	4 »	1,103,301 83	60,000 —	60,000 —	1,087,433 90
1864, 1865	1867	5 »	4 »	650,552 50	36,000 —	36,000 —	640,574 60
1864	1867	5 »	4 »	391,593 19	21,700 —	21,700 —	385,556 92
1864, 1865	1867	7 »	4 »	353,551 06	35,000 —	35,000 —	332,693 10
1865—1867	1869	5 »	4 »	3,135,773 99	*p*) 274,000 —	156,266 —	3,104,724 95
1872—1874	1876, 1878	6 »	5 »	2,600,000 —	——	——	2,621,546 29
1872, 1873	1876, 1877	6 »	5 »	406,000 —	——	——	417,785 28
1872—1874	1876, 1878	6 »	5 »	1,494,000 —	——	——	1,498,115 42
1873	1877, 1878	6 »	5 »	500,000 —	——	——	500,000 —
1874, 1875	1878, 1882	6 »	5 »	1,000,000 —	——	——	3,000,000 —
——	——	——	——	19,482 88	——	——	19,482 88
——	——	——	——	1,716 53	——	——	1,716 53
——	——	——	——	22,569,902 12	——	——	24,155,349 01

	Ursprungliga beloppet.
	1.
Transport	—— —
Fondens för boställsskogars indelning till regelbunden hushållning behållning vid 1869 års slut . . . . . Rdr 50,000: —	
efter afdrag af under år 1871 levererade . . . . . „ 35,568: 51.	—— —
Såsom låneunderstöd till *undsättning* åt de genom 1868 års missväxt nödlidande länen anvisadt och utbetaldt belopp	210,400 —
Kreditivfordringar hos statsverket:	
För lyftade medel å det vid 1867 års riksdag anvisade *kreditiv för rikets försvar* eller andra högst vigtiga ändamål	1,030,000 —
„ dito å det vid 1870 års riksdag anvisade *kreditiv för dito*	1,500,000 —
Fordringar för oredovisade förskott:	
Till *riksdagkostnader*	—— —
„ *kontors- och rättegångsexpenser* vid Riksgäldskontoret	—— —
„ kostnader för *Justitie-ombudsmannens embetsresor*	—— —
„ inlösen af förfallna *obligationer och räntekuponer*	—— —
Tills vidare förräntade medel:	
Genom uppköpta *obligationer*	—— —
„ meddelade *lån* emot reverser eller depositionsbevis	—— —
Upplupna oguldna *räntor*	—— —
Fordran för lyftadt belopp af anslag till kanaliseringsarbete, som ej fullbordats:	
Anslag för rensnings- och kanaliseringsarbeten i Lule elf	—— —
Transport	—— —

q) Beloppet har, enligt Riksdagens beslut, blifvit, efter omföring till de för undsättningar vid missväxter

r) Detta belopp har, enligt Fullmäktiges beslut blifvit i 1875 års räkenskaper uppfördt bland fordringarne.

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1875.		Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års slut.
					Påräknadt belopp.	Inbetaldt belopp.	
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
——	——	——	——	22,569,902 12	—— —	—— —	24,155,349 01
——	——	——	——	14,431 49	—— —	—— —	14,431 49
——	——	——	——	13,580 —	—— —	—— —	13,139 —
——	——	——	——	——	—— —	—— —	*q*) 169,905 96
——	——	——	——	1,410,445 63	—— —	—— —	1,410,445 63
——	——	——	——	2,880 43	—— —	—— —	6,698 51
——	——	——	——	420 36	—— —	—— —	1,631 53
——	——	——	——	—— —	—— —	—— —	113 84
——	——	——	——	10,000 —	—— —	—— —	10,000 —
——	——	——	——	727,440 86	—— —	—— —	1,293,466 87
——	——	——	——	7,199,000 —	—— —	—— —	5,314,845 83
——	——	——	——	127,611 66	—— —	—— —	67,568 41
——	——	——	——	—— —	—— —	—— —	*r*) 500,000 —
——	——	——	——	32,075,712 55	—— —	—— —	32,957,596 08

eller felslagna skördar afsedda medel, åter upptaget bland fordringarne.

			Ursprungliga beloppet.
			1.
Transport			— —
Fordran af liqvidations- och amorteringsfonderna			— —
Behållningar, tillhörande fonderade statslånens liqvidations- och amorteringsfonder:			
Tillhörande 1855 års statslån	4,506: 50.	941: 48.	
„ 1858 „ „	1,178,501: 37.	1,209,106: 46.	
„ 1860 „ „	705,561: 88.	725,074: 40.	
„ 1861 „ „	70,021: 36.	74,922: 98.	
„ 1864 „ „	27,139: —	29,646: 22.	
„ 1866 „ „	91,069: 47.	97,570: 99.	
„ 1868 „ „	43,817: 97.	42,060: 55.	
„ 1870 „ „	4,929: 83.	13,141: 05.	
„ 1872 „ „	482: 57.	9,515: 86.	— —
Behållning, innestående å Riksgäldskontorets räkning N:o 1 i Riksbanken (eller den bankoräkning, som begagnas för alla Riksgäldskontorets inkomster och utgifter förutom dem, som tillhöra de fonderade lånens liqvidations- och amorteringsfonder)			— —
Summa Kronor			— —

Tiden då lånet utbetalts.	Året för första ränte- och kapitalafbetalningens erläggande.	Annuitet.	Räntefot.	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års början.	Kapital- och ränteinbetalning under år 1875.		Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års slut.
					Påräknadt belopp.	Inbetaldt belopp.	
2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
——	——	——	——	32,075,712 55	—— —	—— —	32,957,596 08
——	——	——	——	303 75	—— —	—— —	258 —
——	——	——	——	2,126,029 95	—— —	—— —	2,201,979 99
——	——	——	——	766,586 66	—— —	—— —	916,436 36
——	——	——	——	34,968,632 91	—— —	—— —	36,076,270 43

Inom linien bokförda tillgångar:			Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års början.	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års slut.
Riksdagens hus, beräknadt efter åsatta brandförsäkringsvärdet . . . . . (Upptaget inom linien på grund af 1840—1841 årens Riksdags beslut).	105,000: —	105,000: —		
Riksgäldskontorets hus (Upptaget inom linien på grund af 1856—1858 årens Riksdags beslut).	90,000: —	90,000: —		
Lyftade oredovisade medel utaf det vid 1862—1863 årens riksdag beviljade särskilda *kreditiv* till betäckande af kostnaderna för *försvarsverkets* fullständigare ordnande	2,973,234: 68.	2,973,234: 68.		
Fordran af *Allmänna hypoteksbanken* för de till *grundfond* åt denna bank aflemnade obligationers kapitalbelopp . . . . (Upptagen inom linien enligt Fullmäktiges beslut den 7 November 1861).	8,000,000: —	8,000,000: —		
Summa Kronor	11,168,234: 68.	11,168,234: 68.		

	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års början.	Riksgäldskontorets fordran vid 1875 års slut.
Från Riksgäldskontoret utgifna anslag med eventuel återbetalningsskyldighet:		
Riksgäldskontorets fordran:		
af *Höganäs stenkolsverks bolag:* andel i bolagets behållna vinst, på grund af 4:e punkten i Kongl. brefvet den 24 Mars 1832, beräknad intill 1872 års slut till	—— —	54,000 —
af *Kongl. Svenska aktiebolaget för jernväg mellan Köping och Hult:* Enligt 2:a punkten i kontraktet af den 18 Augusti 1866 mellan berörda bolag och Kongl. Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader åligger bolaget att, derest jernvägen framdeles skulle komma att försäljas, staten skall utbekomma utbetalda anslagsbeloppet (Uppförda i räkenskaperna på grund af Fullmäktiges i Riksgäldskontoret beslut den 15 December 1875).	——	160,000 —
Summa Kronor	—— —	214,000 —

Sammandrag:

Riksgäldskontorets samtliga fordringar och öfriga tillgångar (oberäknadt inom linien bokförda tillgångar samt från Riksgäldskontoret utgifna anslag med eventuel återbetalningsskyldighet), som vid 1875 års slut uppgingo till Kronor 36,076,270: 43.
och vid samma års början utgjorde, såsom här förut är visadt „ 34,968,632: 91.
hade således under året, hufvudsakligen genom uppkommen fordran för meddeladt låneunderstöd till anläggning af jernväg mellan Ludvika och Kihl, *ökats* med . . . . . Kronor 1,107,637: 52.

De uti 1875 års hufvudbok utbalanserade tillgångarne utgjordes af:

a) räntebärande fordringar, nemligen mot

6 procent ränta	Kronor	475,000: —	
5 „ „	„	10,012,750: 16.	
4½ „ „	„	217,247: 02.	
4 „ „	„	13,294,169: 22.	
3 „ „	„	1,314,439: 47.	
2 „ „	„	1,664,273: 74.	26,977,879: 61.

b) fordringar, för hvilka ränta efter viss tids förlopp kommer att beräknas . . . . . 3,550,000: —

Transport Kronor 30,527,879: 61.

	Transport Kronor	30,527,879: 61.
c) å Riksgäldskontorets räntebärande fordringar upplupna räntor	„	242,001: 10.
d) utgifna lån, för hvilka ränta icke behöfver erläggas	„	40,150: —
e) beloppet af den vid 1871 års riksdag beräknade folkskoleafgift för samma år, efter afdrag af hvad derå till Riksgäldskontoret influtit	„	19,482: 88.
f) återstoden af skogsplanteringskassans samt fondens för boställsskogars indelning till regelbunden hushållning behållningar vid 1869 års slut	„	16,148: 02.
g) återstående fordran för det till undsättande af de genom 1868 års missväxt nödlidande länen anvisade lånebelopp	„	13,139: —
h) återstående fordran hos statsverket för lyftade medel å anvisade kreditiv för rikets försvar eller andra högst vigtiga ändamål	„	1,580,351: 59.
i) åtskilliga oredovisade förskott	„	18,443: 88.
k) fordran för lyftadt belopp af anslag till kanaliseringsarbete, som ej fullbordats	„	500,000: —
l) Riksgäldskontorets fordran af amorteringsfonderna för de fonderade statslånen	„	258: —
m) behållningar, tillhörande nämnda fonder	„	2,201,979: 99.
n) innestående behållning å Riksgäldskontorets räkning n:o 1 i Riksbanken	„	916,436: 36.
	Summa Kronor	36,076,270: 43.

Jemförelse mellan Riksgäldskontorets skulder och tillgångar.

Vid jemförelse mellan Riksgäldskontorets *skulder* och *tillgångar* visar sig att, då skulderna vid 1875 års slut öfverstego tillgångarne med Kronor 106,544,130: 93. och vid årets början med „ 96,783,187: 89.

hade således under samma år skulden utöfver tillgång *ökats* med Kronor 9,760,943: 04.

utgörande det belopp, hvarmed de i kapitalräkningen uppförda kapitalutgifter Kronor 20,774,446: 35.

öfverskjuta de i samma räkning krediterade:

a) kapitalinkomster	Kronor 9,534,926: 65.		
b) besparingar å extra statsanslag	„ 2,081: 10.		
c) amorteradt belopp af fonderade lån	„ 1,476,495: 56.	11,013,503: 31.	9,760,943: 04.

Vid meddelandet af förestående uppgift om det belopp, hvarmed Riksgäldskontorets skulder öfverstego dess tillgångar vid 1875 års slut, hafva Revisorerne ansett sig böra erinra derom, att dessa skulder med få undantag *) härleda sig från lån, upptagna för utförande af jernvägsbyggnader, samt få derjemte upplysa, att, enligt

*) Dessa undantag äro 11 särskilda skuldposter, utgörande tillsammans 2,473,464 Kronor 92 öre och hvilka finnas å sid. 4—6 angifna.

en från Styrelsen öfver statens jernvägstrafik erhållen uppgift, totala byggnadskapitalet för statens jernvägar, innefattande anläggningskostnad samt kostnaden för materiel och inventarier, vid 1875 års slut utgjorde . . . . . Kronor 147,715,688: 83.
Om från denna summa drages här förut uppgifna belopp, hvarmed Riksgäldskontorets skulder vid samma tid öfverstego dess tillgångar . . . . . „ 106,544,130: 93.
så visar sig en behållning af . . . . . Kronor 41,171,557: 90.

Förhållandet med Riksgäldskontorets inom linien förda skulder och tillgångar.

Riksgäldskontorets *inom linien* förda *skulder* och *tillgångar* hafva under år 1875 icke undergått någon förändring, hvadan de balanserades vid årets början och slut med samma belopp, nemligen:
skulderna . . . . . Kronor 8,254,314: 04.
och tillgångarne . . . . . „ 11,168,234: 68.

Liqvidations- och amorteringsfonderna för de fonderade statslånen.

Uti den särskilda räkenskapen öfver *liqvidations- och amorteringsfonderna* för de af år 1875 samt tillgångar och skulder vid samma års slut sålunda:

Liqvidations- och amorteringsfondernas för de

Skuld vid 1875 års början.	Utgifter. Annuitet.	Utgifter. Omkostnader.	Kursförluster.	Tillgång vid 1875 års slut.	Summa Kronor.	
2,588 30	17,024 —	400 —	—— —	3,321 78	23,334 08	Liqvidations- och för 1875 års
84,923 33	1,182,222 22	6,876 11	—— —	1,265,085 79	2,539,107 45	Dito dito för 1858
172,509 33	1,466,666 67	9,581 45	—— —	927,807 73	2,576,565 18	Dito dito för 1860
1,309 50	163,841 50	—— —	—— —	76,509 23	241,660 23	Dito dito för 1861
7,731 —	502,357 —	3,067 98	—— —	50,823 22	563,979 20	Dito dito för 1864
82,593 34	1,380,046 67	7,328 33	—— —	158,037 66	1,628,006 —	Dito dito för 1866
15,120 —	1,097,679 —	5,423 91	—— —	42,960 55	1,161,183 46	Dito dito för 1868
11,542 50	808,500 —	—— —	—— —	25,103 55	845,146 05	Dito dito för 1870
4,330 —	932,468 —	—— —	—— —	21,909 86	958,707 86	Dito dito för 1872
382,647 30	7,550,805 06	32,677 78	—— —	2,571,559 37	10,537,689 51	

Summan af de till 1875 års slut för de fonderade statslånen utbetalda ränte- och amorteringsanslag.

Till bestridande af *ränta* och *amortering* för de fonderade statslånen hafva från Riksgäldskontoret intill 1875 års slut *utbetalts* följande belopp:

för	1855	års lån	Kronor	284,880: —
„	1858	„ „	„	21,000,000: 01.
„	1860	„ „	„	22,340,150: 60.
„	1861	„ „	„	2,361,850: —
„	1864	„ „	„	5,731,533: 79.
„	1866	„ „	„	12,844,623: 85.
„	1868	„ „	„	8,006 691: 85.
„	1870	„ „	„	3,766,952: 50.
„	1872	„ „	„	1,600,658: —
			Summa Kronor	77,937,340: 60.

Riksgäldskontoret upptagna fonderade lån angifvas dessa fonders inkomster och utgifter under

fonderade jernvägslånen ställning under år 1875.

	Tillgång vid 1875 års början.	Inkomster.		Kursvinster.	Skuld vid 1875 års slut.	Summa Kronor.
		1875 års anslag till ränta och amortering.	Andel i amorteringsfondernas kapital och räntevinster.			
amorteringsfonden						
lån.	7,094 80	13,655 —	203 98	— —	2,380 30	23,334 08
års lån	1,263,424 70	1,166,666 67	51,786 90	1,249 85	55,979 33	2,539,107 45
års lån	878,071 21	1,466,000 —	29,618 42	142 22	202,733 33	2,576,565 18
års lån	71,330 86	165,000 —	3,743 12	— —	1,586 25	241,660 23
års lån	34,870 —	502,357 —	5,575 20	— —	21,177 —	563,979 20
års lån	173,662 81	1,380,000 —	12,110 56	1,765 96	60,466 67	1,628,006 —
års lån	58,937 97	1,100,386 20	959 29	— —	900 —	1,161,183 46
års lån	16,472 33	808,500 —	8,211 22	— —	11,962 50	845,146 05
års lån	4,812 57	932,468 —	9,033 29	— —	12,394 —	958,707 86
Summa Kronor	2,508,677 25	7,535,032 87	121,241 98	3,158 03	369,579 38	10,537,689 51

Summan af de till 1875 års slut aflemnade behållningar af trafikinkomsten å statens jernvägar samt erlagda räntor och kapitalafbetalningar å lån till enskilda jernvägsanläggningar.

Då de af Riksgäldskontoret upptagna fonderade lån blifvit använda dels till bekostande af statens jernvägsbyggnader, dels till anslag eller lån för enskilda jernvägsanläggningar, hafva Revisorerne ansett sig här böra lemna en fortsättning till 1875 års slut af den i senaste revisionsberättelse, sid. 30, intagna, ur Riksgäldskontorets och Trafikstyrelsens räkenskaper för flera år hemtade uppgift å hvad som i *ränta* och *amortering* för dessa lån blifvit till Riksgäldskontoret *inbetaldt*, äfvensom å de *behållningar* af *trafikinkomsterna* å statens jernvägar, som blifvit till Riksgäldskontoret eller Statskontoret aflemnade:

	Aflemnad behållning af trafikinkomsten å statens jernvägar.		Till Riksgäldskontoret inbetald ränta och amortering å lån till enskilda jernvägsanläggningar.		Summa.	
År 1850—1860 . . . . . Kronor	——	—	343,261	84	343,261	84
„ 1861 . . . . . „	50,000	—	268,730	11	318,730	11
„ 1862 . . . . . „	200,000	—	352,065	78	552,065	78
„ 1863 . . . . . „	600,000	—	635,004	32	1,235,004	32
„ 1864 . . . . . „	200,000	—	460,944	59	660,944	59
„ 1865 . . . . . „	——	—	329,922	36	329,922	36
„ 1866 . . . . . „	——	—	283,638	16	283,638	16
„ 1867 . . . . . „	1,200,000	—	464,603	10	1,664,603	10
„ 1868 . . . . . „	800,000	—	572,571	99	1,372,571	99
„ 1869 . . . . . „	2,505,964	53	698,672	38	3,204,636	91
„ 1870 . . . . . „	2,743,837	31	639,190	28	3,383,027	59
„ 1871 . . . . . „	3,315,661	32	689,926	16	4,005,587	48
„ 1872 . . . . . „	3,000,000	—	959,561	66	3,959,561	66
„ 1873 . . . . . „	3,000,000	—	779,949	16	3,779,949	16
„ 1874 . . . . . „	3,700,000	—	816,978	06	4,516,978	06
„ 1875 . . . . . „	3,100,000	—	846,835	98	3.946,835	98
Säger Kronor	24,415,463	16	9,141,855	93	33,557,319	09
Afgå under år 1865 återlemnade	350,000	—	——	—	350,000	—
Summa Kronor	24,065,463	16	9,141,855	93	33,207,319	09

Beräkning öfver de till jernvägsanläggningar influtna och utgifna medel.

Till upplysning om de *medel*, som genom statslån m. fl. inkomster till Riksgäldskontoret influtit för verkställande af de utaf Riksdagen beslutade utbetalningar för statens och enskilda *jernvägsanläggningar*, samt om de summor, som för sådana ändamål blifvit så väl från Riksgäldskontoret som Statskontoret utbetalda, hafva Revisorerne, i likhet med hvad under föregående revisioner skett, låtit deröfver upprätta en beräkning, som finnes denna berättelse bifogad (Bil. Litt. A.)

Granskning af Riksgäldskontorets hufvudbok.

Riksgäldskontorets *hufvudbok* och den särskilda räkenskapen öfver de fonderade lånens liqvidations- och amorteringsfonder för år 1875 hafva blifvit utan erinran granskade af Revisorerne, som funnit de till Riksgäldskontoret influtna medel och derifrån verkställda utbetalningar behörigen verificerade.

Äfven hafva Revisorerne i sammanhang med hufvudbokens granskning tagit kännedom om den i Riksgäldskontoret förda *liggare* öfver beviljade och utbetalda lån till byggnader och tomtregleringar, hamn- och brobyggnader, åars uppresning, kanal- och sluss- samt jernvägsanläggningar, till Stockholms allmänna barnhus och Alnarps landtbruksinstitut; hvilken år 1875 för flera år upplagda liggare redovisar de från samma års början utbetalda nya lån samt verkställda ränte- och kapitalinbetalningar.

Liggaren öfver lån till vissa bestämda föremål.

Till upplysning om fortgången utaf försäljningen af obligationerna för det *lån* å 24,000,000 Kronor, som, enligt Riksdagens beslut, *år 1872* upplades med 4 procent ränta, få Revisorerne meddela, att under innevarande år obligationer å ett nominelt belopp af 613,900 Kronor blifvit efter kurs af 88 procent afyttrade till de fonderade statslånens liqvidations- och amorteringsfonder. Vid revisionens början var förhållandet med ifrågavarande lån följande:

Angående fortsatt försäljning af 1872 års lån.

	Försåldt nominelt belopp.		Influtet belopp.	
Enligt den i senaste revisionsberättelse, sid. 33, lemnade redogörelse, från och med år 1872 i Mars till och med år 1875 i Januari, efter olika kurser . . . . . Kronor	18,650,000	—	16,619,250	—
År 1876 i April—Juni, à 88 procent . . . . . „	613,900	—	540,232	—
Summa Kronor	19,263,900	—	17,159,482	—

Om till nominela beloppet af här angifna, försålda och utlemnade obligationer å . . . . . Kronor 19,263,900: —
läggas utlottade, icke utlemnade obligationer å . . . . . „ 552,700: —
voro således qvarliggande osålda obligationer å . . . . . „ 4,183,400: —
Summa Kronor 24,000,000: —

Till fortsättning och afslutande af den redogörelse, som i senaste revisionsberättelse finnes å sid. 36 intagen rörande inbetalningen af det *år 1875* med von Erlanger et Söhne m. fl. afslutade *lån* å 20,250,000 Riksmark, och hvaraf sista andelen förföll till betalning den 1 sistlidne Juli, få Revisorerne meddela, att hela lånet blifvit inom föreskrifven tid till fullo inbetaldt.

Angående 1875 års lån.

Intill den 1 Oktober sistlidet år hade af sagda lån inbetalts	Riksmark	5,013,750: —
Sedermera har dels före och dels vid de i sådant afseende bestämda terminerna levererats	„	14,310,102: —
hvartill bör läggas beloppet af de under tiden utlottade och följaktligen icke utlemnade obligationer . .	„	14,898: —
och kapitalrabatt, 4½ procent, å hela lånet	„	911,250: —
Summa	Riksmark	20,250,000: —
Genom försäljning af det till den 1 Oktober 1875 inbetalda beloppet hade till Riksgäldskontoret influtit . . .	Kronor	4,442,354: 40.
Det derefter levererade beloppet har genom försäljning till olika kurser inbragt tillsammans	„	12,701,469: 13.
hvadan genom sagda lån till Riksgälskontoret influtit en summa af	Kronor	17,143,823: 53.
Om härtill läggas: kapitalrabatten, 911,250 Riksmark, efter den i Riksgäldskontoret antagna bokföringskurs af 89 Kronor för 100 Riksmark	„	810,000: —
under tiden före lånets slutbetalning utlottade och således icke utlemnade obligationer å 15,600 Riksmark, efter samma kurs	„	13,866: 67.
samt skilnaden mellan nämnde kurs och de kurser, hvartill de olika andelarne af lånet blifvit försålda	„	32,309: 80.
uppkommer den summa af	Kronor	18,000,000 —

hvartill hela lånet, 20,250,000 Riksmark, blifvit i Riksgäldskontorets räkenskaper i svenskt mynt bokfördt.

Angående lån å två millioner Pund Sterling för jernvägsbyggnader.

Förutom det uppdrag, 1875 års Riksdag lemnade åt Fullmäktige och för hvilket omständligen redogöres i samma års revisionsberättelse, sid. 33 och 34, att till bestridande af då redan beviljade anslag till jernvägsbyggnader, äfvensom för att bereda tillgång för blifvande anslag till jernvägsbyggnader, mot fonderade statsobligationer, ofördröjligen upplägga ett lån å ett nominelt belopp, som utgjorde eller i svenskt mynt motsvarade femtio millioner Kronor, har innevarande års Riksdag uppdragit åt Fullmäktige att, för beredande af tillgång

till den under åren 1877—1879 förfallande betalning af obligationer tillhörande 1869 års lån,

till utbetalning af de utaf 1876 års Riksdag på Riksgäldskontoret anvisade anslag till statens jernvägars byggande och utveckling, samt af de belopp, som enligt den för 1871 års Riksdag framlagda plan skulle under åren 1878—1880 till statens jernvägsbyggnader användas,

till utbetalning af de bidrag till enskilda jernvägsanläggningar, som 1876 års Riksdag på Riksgäldskontoret anvisat,

samt till konvertering af äldre statslån, när omständigheterna dertill föranledde och då sådant med fördel för staten kunde ske,

på det sätt och till de belopp, Fullmäktige funne lämpligt, dock ej utöfver hvad hvad som till förenämnda utgifter åtginge, försälja eller träffa aftal om blifvande försäljning af vare sig återstående osålda obligationer af 1872 års statslån, eller återstående obligationer af 1875 års i tyska Riksmark förskrifna statslån, eller nya, i annat myntslag och med högst fyra och en half procent ränta förskrifna obligationer eller partialförbindelser, dem Fullmäktige egde utfärda; och skulle Fullmäktige i öfrigt vid upplåningen gå till väga på sätt, de funne lämpligast och bäst befrämja statens fördel; hvarförutom Riksdagen föreskref, att försäljning af 1870 års fem procent obligationer icke fick ega rum förr, än Riksdagen om sådan försäljning förordnade. Vidare uppdrog Riksdagen åt Fullmäktige att, för den händelse nya obligationer komme att af Riksgäldskontoret utfärdas, underställa Kongl. Maj:ts fastställelse de beslut, som rörande berörda nya upplåning kunde komma att fattas, med underdånig anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes å det nya lånet meddela sin garanti; samt slutligen att, om nya statsobligationer blefve i svenskt mynt förskrifna eller deras belopp i svenskt mynt evalveradt, tillse, att utlottningslistorna rörande dessa obligationer komme att kungöras i Svensk författningssamling på enahanda sätt, som Kongl. Maj:t medgifvit i afseende å så väl 1870 års som öfriga i svenskt mynt förskrifna statsobligationer, äfvensom söka utverka, att kuponer, tillhörande nu i fråga varande obligationer, måtte på samma sätt, som i afseende å kuponer till 1870 och 1872 årens lån eger rum, i landtränterierna inlösas och i uppbörden mottagas.

Detta Riksdagens beslut delgafs Fullmäktige genom det den 17 sistlidne Maj utfärdade reglemente för Riksgäldskontoret, deruti detsamma är intaget. I afseende å fullgörandet af detta uppdrag få Revisorerne ur Fullmäktiges protokoll anföra följande.

Den 27 i samma månad anmäldes för Fullmäktige, att Herrar C. J. Hambro et Son i London och Skandinaviska kreditaktiebolaget gemensamt afgifvit muntligt anbud angående upptagandet af ett amorteringslån å två millioner Pund Sterling mot den 1 derpå följande Juni daterade obligationer, förskrifna med fyra och en half procent halfårsvis förfallande ränta och stälda att amorteras inom femtio år medelst inköp, om obligationerna kunde under pari erhållas, men i annat fall medelst utlottning och inlösen af obligationer, dock med rätt för Riksgäldskontoret att efter tio år medelst kapitalafbetalningarnes förstärkande påskynda amorteringen; och hade Herrar C. J. Hambro et Son samt Skandinaviska kreditaktiebolaget erbjudit sig att, till en kurs af nittiofem procent, af berörda lån fixt öfvertaga nominelt 1,500,000 £ St. att inbetalas på det sätt, att Riksgäldskontoret skulle ega att på låneöfvertagarne utställa femton dagars vexlar vid lånekontraktets underskrifvande å en femtedel samt den 1 September, den 1 Oktober, den 1 November och den 1 December innevarande år å likaledes en femtedel af lånebeloppet hvarje gång, med rättighet dock för låneöfvertagarne att tidigare, än å dessa terminer, fullgöra inbetalningarne mot erhållande i sådant fall af 4½ procent årlig ränta å sålunda inbetalda belopp från uppsägningsdagen till och med den dag, då Riksgäldskontoret eljest enligt kontrakt egde att medelst vexlars utställande indraga beloppet; hvarjemte obligationernas förfärdigande samt deras i England föreskrifna stämpling skulle bekostas af Riksgäldskontoret. Beträffande de af lånet återstående 500,000 £ St. hvilkas fria öfvertagande icke blifvit erbjudet, skulle det bero på Riksgäldskontoret att antingen sjelf med dem i lånet participera och de för nämnda belopp utfärdade obligationer efter godtfinnande disponera eller ock medgifva låneöfvertagarne optionsrätt under en tid af två månader från den 1 Juni till deras öfvertagande på ofvan angifna vilkor.

Fullmäktige togo detta anbud under öfvervägande; och enär den tyska penningemarknaden syntes föga gynsam för ett låns upptagande derstädes, samt ett ytter-

ligare utsläpppande af 1875 års obligationer fördenskull ansågs icke då kunna ske med fördel för Riksgäldskontoret och säkerligen icke till den af Herrar von Erlanger et Söhne enligt lånekontraktet den 5 Juni 1875 betingade optionskurs af 96 procent, funno Fullmäktige det afgifna anbudet böra läggas till grund för allvarliga underhandlingar, helst ett låns emitterande i England och den deraf föranledda större kännedomen än hittills hos den engelska allmänheten om svenska statspapper i och för sig vore en eftersträfvansvärd fördel för Riksgäldskontoret; hvartill särskildt kom, att den dåvarande osäkra politiska ställningen, som lätt kunde medföra hastiga förändringar i penningemarknaden, gjorde det angeläget, att frågan om ett låns upptagande med all möjlig skyndsamhet bragtes till afgörande. Fullmäktige uppdrogo derför åt sin ordförande och sina två deputerade att underhandla om det ifrågasatta nya lånet, dervid desse borde söka att, om möjligt, bereda gynsammare lånevilkor, särskildt så till vida, att de skulle söka få räntan à $4\frac{1}{2}$ procent å förskottsinbetalningarne nedsatt till närmare öfverensstämmelse med det i England då gällande diskonto samt Riksgäldskontoret befriadt från den till $\frac{1}{8}$ procent uppgående stämplingen af obligationerna.

Efter fortsatta underhandlingar afgafs den 29 Maj ett skriftligen affattadt låneanbud, innehållande här förut omförmälda vilkor, med tillägg: att långifvarne skulle ega bestämma obligationernas valörer, att den till 2 månader föreslagna optionstiden för den fjerdedel af lånet, som icke öfvertogs fixt, skulle beräknas från kontraktets dato, att bestyret med inlösen af förfallna obligationer och räntekuponer skulle af Riksgäldskontoret godtgöras med $\frac{1}{2}$ procent, samt att Herrar C. J. Hambro et Son skulle ega bestämma, huruvida lånet skulle afslutas med dem allena eller gemensamt med en eller flere låneöfvertagare, äfvensom att Riksgäldskontoret åtoge sig att utverka Kongl. Maj:ts bifall till och garanti å lånet. Å detta anbud fordrades ett afgörande svar samma dag.

Vid fortsatt öfvervägande af det sålunda skriftligen bekräftade låneanbudet ansågos hufvudsakligen följande omständigheter inverka på frågans afgörande, hvilka Revisorerne ordagrant återgifva, såsom de förekomma i Fullmäktiges protokoll:

"Om Riksgäldskontorets förestående upplåning uppskötes utöfver innevarande år, blefve det för bestridande af de för året återstående utgifter nödigt ej allenast att indraga Riksgäldskontorets samtliga till förräntande utlemnade lån, för närvarande uppgående till 7,665,000 kronor, hvarigenom såväl den allmänna rörelsen kunde komma att i viss mån lida, som ock Riksgäldskontoret komme att beröfvas den för dess rörelse lämpliga och behöfliga reserv, som uppsägningslånen bildade, utan antagligen äfven att, till hvad pris som kunde erhållas, försälja större delen af inneliggande osålda obligationer af 1872 års lån å 4,243,500 R:dr.

"Då, efter anlitande af dessa tillgångar, upplåning blefve oundgänglig, skulle ett sådant oafvisligt lånebehof nära nog nödga till antagande af hvilka vilkor som än komme att fordras; hvarjemte ett hufvudsakligt afseende måste fästas derå, att under tiden de allmänna penningeförhållandena lätteligen kunde hafva förändrats derhän, att ett låns upptagande blefve ganska svårt. Hvad särskildt anginge den engelska marknaden, som onekligen för närvarande erbjöde de största fördelarne, komme just den att företrädesvis röna inverkan af förhållandena i Orienten. Om dessa utvecklade sig på ett sådant sätt, att ett krig af desamma föranleddes, vore det svårt att på förhand beräkna dess både utsträckning och långvarighet. Men säkert vore, att under krigstiden en allmän obenägenhet mot penningars placering på längre tid komme att visa sig. Det nuvarande låga diskontot i London antydde ej blott tillgången på kapital, utan äfven, och i måhända än högre grad, en obenägenhet hos affärsmän att inlåta sig i nya affärer, eller enahanda orsak som föranledde det låga diskontot år 1868,

då likväl ett lån ej utan ganska betungande vilkor kunde af Riksgäldskontoret upptagas. Det började oroande tillståndet i Turkiet hade redan föranledt ett betydligt prisfall å ryska statspapper, och Sveriges grannskap till Ryssland, om än i verkligheten af mindre betydelse, kunde, på sätt ock ombudet för Herrar C. J. Hambro & Son under underhandlingarne antydt, genom det allmänna föreställningssättet lätteligen för den närmaste framtiden för Riksgäldskontoret försvåra upptagandet af ett lån, åtminstone i England.

"Om lån på antagliga vilkor kunde erhållas, önskade Fullmäktige alltså så skyndsamt som möjligt afsluta detsamma, och i synnerhet vore ett lån i pounds sterling att föredraga framför upplåning i hvarje annat utländskt myntslag, emedan tillgång på vexlar och fordringar i £ St. underlättade införsel af guld, som i anledning af de nya oktrojerna för enskilda banker i ökadt mått behöfdes, samt ett i £ St. förskrifvet låns indragning derigenom ej blott för Riksgäldskontoret lättast, utan äfven, och än mer, med ett särskildt gagn för vår penningmarknad i dess helhet kunde verkställas.

"Beträffande särskildt det föreliggande anbudet, funno Fullmäktige en förbindelse med ett för soliditet och redbarhet på den engelska marknaden så ansedt hus som C. J. Hambro & Son vara önskvärd och, jemväl för framtiden, kunna gagna Riksgäldskontoret.

"Af de föreslagna lånevilkoren syntes särskildt räntan å förskottsbetalningarne $4\frac{1}{2}$ % väl hög, jemförd med det i England gällande diskonto, men alla under förhandlingarne gjorda försök att åvägabringa nedsättning i denna räntefot, likasom att frikalla kontoret från kostnad för obligationernas stämpling i England, hade, på sätt Fullmäktiges ordförande och deputerade upplyste, bestämdt tillbakavisats, och med temlig visshet kunde antagas, att, om anbudet, sådant det nu förelåge, ej gjorts den 27 dennes, skulle detsamma, till följd af derefter inlupna telegrafiska underrättelser, nu ej blifvit afgifvet på andra än för Riksgäldskontoret mindre gynsamma vilkor. Fullmäktige hade i allt fall skäl hoppas att genom lånemedlens utlåning bereda en ränteinkomst, som komme att i väsentlig mån motsvara ifrågavarande ränta å de betalningar, som blefve i förskott verkställda, äfvensom kupongräntan från de föreslagna bestämda inbetalningsterminerna till dess lånemedlen behöfde för kontorets egna utgifter användas.

"Den så kallade jouissancen, bestående deri att obligationerna komme att aflemnas med kuponger för tiden från obligationernas utfärdande, utan godtgörande af upplupen, icke förfallen ränta för tiden före lånets inbetalning af långifvarne, vore en af coutumen vid låns emitterande i England föranledd och således oundviklig utgift, hvilken Fullmäktige ock ansågo uppvägas af lånevilkoren i öfrigt samt af fördelen att nu, på gynsammare vilkor, än måhända framdeles stode att erhålla, kunna afsluta lånet och derigenom vinna säkerhet att på fullt antagliga vilkor anskaffa medel till de kontorets förestående utgifter, som borde med lån betäckas.

"Vid bedömande af den effektiva räntan, som, äfven under antagande af det aldra ogynsammaste och säkerligen ej inträffande förhållande, att den betingade kapitalrabatten fem procent komme att i sin helhet drabba lånet, skulle, med någon utsträckning af amorteringstiden från 50 till 52 år, utgöra 4,916 procent, borde i betraktande tagas den väsentliga omständighet, att lånet, i olikhet med hvad i afseende å 1875 års och öfriga i tyskt mynt förskrifna lån eger rum, komme att amorteras genom obligationernas inköpande, så länge de kunde under pari erhållas, och icke genom utlottning. För hvarje procent, hvarmed de kunde under pari inköpas, minskades således i sjelfva verket rabatten, och ehuru det vore omöjligt att på förhand

till siffran beräkna, hvartill denna vinst i verkligheten kunde komma att för lånet i dess helhet uppgå, vore det uppenbart, att densamma komme att verka till en högst betydlig nedsättning i ofvan beräknade effektiva ränta.

»Det föreslagna lånebeloppet understege visserligen den summa, Fullmäktige af innevarande års Riksdag bemyndigats upplåna; men genom det mindre beloppet vore det lättare att undvika ränteförlust; hvartill komme, att af underhandlingarne framginge, det ett svenskt lån till större belopp än det ifrågasatta för närvarande icke skulle kunna i England upptagas på de nu erbjudna vilkor.

»Lånets belopp medgåfve ej eller att använda detsamma till konvertering af 1868 års lån; men en sådan, ehuru i och för sig önskvärd, mötte för det närvarande hinder bland annat deraf, att ännu i innevarande års årgång af en utaf ledamoten i »the London Stock Exchange» W. T. F. M. Ingall utgifven »Foreign Stock Manual», hvars innehåll af engelska bankirhus ansåges fullt tillförlitligt, förekomme den visserligen oriktiga uppgiften att Riksgäldskontorets rätt att förstärka amorteringen af 1868 års lån inträffade först år 1883; i följd hvaraf en konvertering redan nu af 1868 års lån skulle kunna skada det nya lånet samt fördenskull det afgifna låneanbudet inför Fullmäktiges ordförande och deputerade förklarats göras under den uttryckliga förutsättning, att den fixt öfvertagna låneandelen ej komme att till konvertering af 1868 års lån användas.

»På grund af de här ofvan anförda skäl funno Fullmäktige sig böra i hufvudsakliga delar antaga det gjorda låneanbudet och beslöto, beträffande det i afseende å 500,000 £ St. af lånet föreslagna alternativ, att förbehålla Riksgäldskontoret rätt att sjelft efter godtfinnande disponera nämnda låneandel.»

Efter ytterligare underhandlingar träffades öfverenskommelse om den ändring i lånevilkoren, att amorteringstiden uträcktes från 50 till 52 år, äfvensom att obligationernas utgifningsdag framflyttades från den 1 till den 15 Juni och tiderna för indragningen af lånet till den 15 Juni, 14 September, 14 Oktober, 14 November och 14 December 1876; hvarjemte de närmare bestämmelserna om lånet aftalades sådana, som lånekontraktet utvisar, hvarefter å Herrar C. J. Hambro et Sons vägnar förklarades, med stöd af det gjorda förbehållet, att lånet afslutades med nämnda bankirhus allena. Det ömsesidigt godkända kontraktet undertecknades den 30 Maj, och har Kongl. Maj:t under den 1 Juni fastställt Fullmäktiges beslut rörande omförmälda upplåning äfvensom å lånet meddelat sin garanti, hvarom kungörelse finnes införd i N:o 22 af Bihang till Svensk författningssamling.

Till upplysning om kontraktets innehåll är en afskrift deraf denna berättelse bifogad (Bil. Litt. B.) Obligationernas antal äfvensom deras och räntekuponernas lydelse inhemtas af likaledes vid denna berättelse fogade aftryck af desamma (Bil. Litt. C.)

Med begagnande af dem i lånekontraktet förbehållen rätt att före de bestämda förfallotiderna verkställa inbetalningar, hafva låneöfvertagarne å nedannämnda tider till inbetalning uppsagt hela den af dem öfvertagna låneandelen, nemligen

den 15 Juni nominelt	£ St.	1,040,000:	— —
„ 20 „	„	280,000:	— —
„ 6 Juli	„	20,000:	— —
„ 8 „	„	20,000:	— —
„ 25 „	„	90,000:	— —
„ 29 „	„	50,000:	— —
Summa	£ St.	1,500,000:	— —

Transport	£ St. 1,500,000: — —	
Efter afdrag af den betingade kapitalrabatten, 5 procent	£ St. 75,000: — —	
samt likaledes i kontraktet bestämd ränta, 4½ procent å förskottsinbetalningarne	„ 18,238: 8. 9.	93,238. 8. 9.

har Riksgäldskontoret således utaf nämnde låneandel haft att förfoga öfver . . . . . £ St. 1,406,761: 11. 3.

Nämnda belopp har sålunda af Riksgäldskontoret indragits och disponerats, att

	Försåldt belopp. £ Sterling.	Influtet belopp. Kronor.
till Riksbanken öfverlåtits, efter kurs af 18 Kronor 11 öre för £ St, och med skyldighet att, utan afvaktan af förfallodagen, vid utställandet af Riksgäldskontorets femton dagars vexlar eller invisningar erlägga liqvid	1,092,961: 11. 3.	19,793,533: 89.
till Skandinaviska kreditaktiebolaget öfverlåtits, efter kurs af 18 Kronor 12 öre för ett £ St. och med enahanda betalningsskyldighet	250,000: — —	4,530,000: —
till liqvidations- och amorteringsfonderna, efter kurs af dels 18 Kronor 15 öre dels 18 Kronor 16 öre för ett £ St, öfverlåtits, för att användas vid förestående annuitetsliqvider . .	63,800: — —	1,158,293: —
Summa	1,406,761: 11. 3.	25,481,826: 89.

För den af Herrar C. J. Hambro et Son öfvertagna låneandelen, 1,500,000 £ St. har således till Riksgäldskontoret influtit en summa af 25,481,826 Kronor 89 öre, hvilken Fullmäktige förräntat i den mån, densamma icke blifvit använd för Riksgäldskontorets utgifter.

Angående bidraget för år 1875 till bestridande af Statskontorets utgifter för jernvägsbyggnaderna.

Den summa af 7,110,798 Kronor 20 öre, som Statskontoret, jemlikt 1874 års Riksdags förordnande, egde att under *år 1875*, såsom *bidrag* till bestridande af sina utgifter för de till *jernvägsbyggnaderna* anvisade medel, i mån af behof från Riksgäldskontoret utbekomma, och hvaraf, enligt senaste revisionsberättelse, sid. 37, utbetalts under Juni, Juli och Augusti tillhopa . . . . . Kronor 3,610,798: 20.

har, såsom Fullmäktige i sin berättelse till innevarande års Riksdag redan meddelat, blifvit under återstående delen af år 1875 till hela sitt belopp af Statskontoret lyftad, i det deraf utanordnats:

under September	„	1,000,000: —
„ Oktober	„	500,000: —
och „ December	„	2,000,000: —
	Kronor	7,110,798: 20.

Anslaget för år 1876 till bestridande af utgifter för jernvägsanläggningar samt för anskaffning af lokomotiv och vagnar samt delar deraf.

Sistlidet års Riksdag förordnade, att Riksgäldskontoret skulle för bestridande af Statskontorets utgifter för de till *jernvägsanläggningar* samt för anskaffning af *lokomotiv* och *vagnar* och delar deraf för *innevarande år* anvisade *anslag* i mån af behof tillhandahålla Statskontoret 12,000,000 Kronor, deraf halfva beloppet var afsedt för anskaffning af lokomotiv och vagnar och delar deraf, och af hvilket sistnämnda belopp Statskontoret egde att under år 1875 lyfta 4,000,000 Kronor. Enligt senaste revisionsberättelse, sid. 37, voro härutaf utbetalda . . . . . Kronor 2,500,000: —

och har det återstående beloppet blifvit sålunda lyftadt, att deraf utanordnats:

under	September 1875	„	200,000: —
„	Oktober „	„	300,000: —
„	Januari 1876	„	1,500,000: —
„	Februari „	„	1,000,000: —
„	Mars „	„	500,000: —
„	Maj „	„	1,000,000: —
„	Juni „	„	3,500,000: —
och „	Juli „	„	1,500,000: —
		Summa Kronor	12,000,000: —

Bidraget till fyllande af statsverkets behof för år 1876.

Utaf den af 1875 års Riksdag, såsom *bidrag* till *fyllande* af *statsverkets behof* i följd af den för *innevarande år* verkställda reglering af Statskontorets inkomster och utgifter, på Riksgäldskontoret anvisade summa af 3,007,600 Kronor 40 öre, hvilken summa Statskontoret egt att efter detta års ingång utbekomma, hafva under den 20 sistlidne Juli, efter skedd reqvisition, till sistbemälda kontor utanordnats . . . . . Kronor 500,000: —
och voro vid tiden för revisionens början i Riksgäldskontoret innestående . . . . . „ 2,507,600: 40.
Kronor 3,007,600: 40.

Återstående kostnader för 1874 års Riksdag.

I senaste revisionsberättelse, sid. 38 och 39, upptogos de af Riksgäldskontoret bestridda *kostnaderna för 1874 års Riksdag* till . . . . . Kronor 443,738: 59.

Om härtill läggas de under år 1875 utbetalda ytterligare kostnader för samma Riksdag, bestående dels i Kongl. Statskontoret ersatta förskott . . . . . Kronor 4,242: 87.
dels i 1874 års arfvode för vården af de tryckta riksdagshandlingarne . . . . . „ 600: —
och dels i utgifter för häftning och bindning m. m. . . . . „ 183: 85. „ 5,026: 72.

utgör sammanlagda beloppet af kostnaderna för ifrågavarande Riksdag . . . . . Kronor 448,765: 31.

Enligt särskild af Riksgäldskontorets revisor utan anmärkning granskad redogörelse för de summor, som i egenskap af förskott utanordnats till bestridande af *kostnaderna för 1875 års Riksdag*, utgjorde sammanlagda beloppet af de redovisade utbetalningarne . . . . . Kronor 463,748: 48. *Kostnader för 1875 års Riksdag.*

Till upplysning om beskaffenheten af förenämnda utgifter intages här följande sammandrag:

Sammandrag öfver de af Riksgäldskontoret bestridda kostnader för 1875 års Riksdag.

	Riksdags-manna-arfvoden.	Resekost-nadsersätt-ningar.	Tjenstemäns och betjentes månadsarfvo-den och dag-traktamenten.	Tryckning-s- och häft-ningskost-nader.	Diverse utgifter.	Summa Kronor.
Riksdagens Första Kammare	— — —	— — —	29,922 —	— — —	1,776 82	31,698 82
Riksdagens Andra Kammare	231,640 —	15,959 47	41,659 70	— — —	2,449 86	291,709 3
Konstitutions-Utskottet	— — —	— — —	3,073 3	— — —	189 54	3,262 57
Stats-Utskottet	— — —	— — —	17,234 4	— — —	907 75	18,141 79
Bevillnings-Utskottet	— — —	— — —	3,611 1	— — —	697 93	4,308 94
Banko-Utskottet	— — —	— — —	3,560 51	— — —	148 81	3,709 32
Lag-Utskottet	— — —	— — —	3,611 2	— — —	487 3	4,098 5
Särskilda Utskottet	— — —	— — —	1,826 19	— — —	327 57	2,153 76
Första Kammarens Tillfälliga Utskott	— — —	— — —	— — —	— — —	10 20	10 20
Andra Kammarens Tillfälliga Utskott	— — —	— — —	— — —	— — —	115 65	115 65
Sammansatta Stats- och Banko-Utskottet	— — —	— — —	— — —	— — —	2 63	2 63
Sammansatta Stats- och Lag-Utskottet	— — —	— — —	— — —	— — —	5 —	5 —
Sammansatta Bevillnings- och Lag-Utskottet	— — —	— — —	— — —	— — —	3 63	3 63
Riksdagens Kansli och Bibliotek	— — —	— — —	13,163 —	— — —	179 32	13,342 32
Riksdagens Klubb	— — —	— — —	— — —	— — —	487 70	487 70
Allmänna omkostnader, nemligen:						
tryckningskostnad . . . . . Kronor 53,607: 09.	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —
häftnings- och bindnings-kostnad . . . . . „ 13,467: 20.	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —
skrifmaterialier, tryckpap-per m. m. . . . . „ 14,427: —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —
ved och lyshållning . . . . „ 4,331: —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —
Månadsarfvoden för tillsyn och skötsel af värme-ledningen m. m. . . . . „ 2,637: —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —
Diverse utgifter . . . . . „ 2,229: 78.	— — —	— — —	2,637 —	67,074 29	20,987 78	90,699 7
Summa	231,640 —	15,959 47	120,297 50	67,074 29	28,777 22	463,748 48

Riksgäldskontorets förvaltningskostnader.

Aflöningar och öfriga *förvaltningskostnader* vid Riksgäldskontoret äfvensom derifrån utbetalda pensioner hafva, enligt de granskade räkenskaperna, under år 1875 utgått med följande belopp:

Fullmäktiges arfvoden	Kronor	12,800: —
Deputerades arfvoden	„	7,200: —
Aflöning till kontorets tjenstemän och betjente	„	39,333: 33.
Löneskilnads- och vikariatsarfvoden	„	2,387: 65.
Gratifikationer åt extraordinarier	„	4,000: —
Aflöning enligt indragningsstaten	„	13,975: —
Pensioner	„	8,417: 50.
Begrafningshjelp	„	225: —
Redovisade kontorsexpenser	„	5,839: 83.
Postporto och ersättning till Stockholms postkontor	„	109: 17.
	Summa Kronor	94,287: 48.

Angående förhöjning af arfvodet för Fullmäktige.

Enligt det för Riksgäldskontoret gällande reglemente åtnjuter Fullmäktiges Ordförande såsom arfvode 3,200 kronor samt hvar och en af de öfrige Fullmäktige 1,600 kronor årligen; hvarförutom Fullmäktig, som ej är i Stockholm bosatt, eger att för en resa årligen till och från hemorten uppbära kostnadsersättning, beräknad efter samma grunder, som gälla för resekostnadsersättning åt Andra Kammarens ledamöter. Derjemte uppbära de två Fullmäktige, som äro Deputerade, för sina med detta uppdrag förenade åligganden arfvoden, som Fullmäktige ega att bestämma. Dessa sistnämnda arfvoden, som vanligen beräknats per månad, hafva hittills varit sålunda bestämda, att den Deputerad, som utöfvat den närmaste tillsynen öfver det sätt, hvarpå tjenstemännen fullgjort sina åligganden, tillagts 400 kronor och den andre Deputeraden 200 kronor i månaden. Fullmäktige uppbära följaktligen följande arfvoden, för år räknadt:

Fullmäktiges Ordförande	Kronor	3,200: —
sex Fullmäktige, hvardera	„	1,600: —
hvarförutom en Deputerad åtnjuter	„	4,800: —
och en Deputerad	„	2,400: —

Den hittills varande godtgörelsen till Fullmäktige såsom sådana har redan förut icke kunnat annat än anses ganska knapp i förhållande till de anspråk, som det allmänna ställer på och hvilkas uppfyllande det eger rätt att fordra af dem, som erhålla och mottaga förtroendet att ombesörja ett så maktpåliggande uppdrag, som styrelsen öfver Riksgäldskontoret. Under nuvarande förhållanden och deraf betingade ökade fordringar på godtgörelse för så väl offentliga som enskilda tjenster och förtroendeuppdrag måste det nuvarande arfvodet anses allt för litet motsvara vigten och ansvaret af de åligganden, för hvilka det skall utgöra ersättning; och i synnerhet torde detsamma vara ännu mindre tillfredsställande för de Fullmäktige, som icke i alla fall måste uppehålla sig i hufvudstaden. Ehuru Revisorerne icke tilltrott sig att framställa något förslag rörande det belopp, hvartill arfvodet lämpligen bör förhöjas, hafva de

ansett sig böra fästa Riksdagens uppmärksamhet på billigheten och nyttan deraf att detsamma blir sådant, att den, som egnar tid och arbete åt så vigtiga ärenden, kommer att derför erhålla en deremot svarande ersättning.

Angående suppleanter för Fullmäktige.

För besluts fattande i alla ärenden af mera allmän vigt och särskildt i vissa uppgifna fall stadgar det för Riksgäldskontoret gällande reglemente, att minst fem Fullmäktige skola vara tillstädes; beträffande öfriga ärenden är medgifvet, att sådana, som ej tåla uppskof, få afgöras af allenast fyra Fullmäktige, derest de äro om besluten ense. Är styrelsen ej så fulltalig, som för besluts fattande erfordras, eger Fullmäktiges Ordförande att inkalla erforderligt antal suppleanter. Vidare stadgas att, om Fullmäktig åstundar att under längre eller kortare tid afresa från staden, bör han sådant förut vid sammankomst eller hos Ordföranden anmäla, med uppgift tillika om tiden för sin frånvaro; äfvensom att Fullmäktig, som af opasslighet eller enskilda angelägenheter hindras att bevista sammankomst, bör sitt förfall hvarje gång tillkännagifva.

Sammanhållas dessa föreskrifter, så inses lätt, att tillfällen kunna inträffa, såsom ock skett, då två Fullmäktige efter derom gjord anmälan från staden bortrest, och någon af de qvarvarande fått tillfälligt förhinder, att endast fyra Fullmäktige äro vid sammankomst tillstädes. För att undanrödja de olägenheter, som deraf möjligen kunna förorsakas, har det synts Revisorerne lämpligt att för den tid, Fullmäktig åstundar vara borta från staden, suppleant i hans ställe inkallas. Förutom den fördelen, ett dylikt stadgande skulle medföra, att för besluts fattande erforderligt antal Fullmäktige alltid komme att vid sammankomst vara tillstädes, bereddes för suppleant, genom dess deltagande i ärendenas behandling, lättare tillfälle att sätta sig in i desamma.

I sammanhang härmed hafva Revisorerne velat framhålla, att det otvifvelaktigt skulle vara ej mindre för Fullmäktige än för suppleanter mera tillfredsställande, om föreskrift, som nu saknas, blefve meddelad om beloppet af den ersättning, som tillkommer suppleant för den tid, han varit i tjenstgöring.

På grund af hvad som blifvit anfördt, få Revisorerne hemställa, att lämpliga stadganden i berörda hänseenden måtte varda införda i det nya reglemente, som af Riksdagen kommer att fastställas för Riksgäldskontoret.

Riksgäldskontorets kassainkomster och kassautgifter år 1875.

För att lemna upplysning om Riksgäldskontorets *kassainkomster* och *kassautgifter* under år 1875 hafva Revisorerne låtit upprätta härvid bilagda sammandrag af den i samma års hufvudbok intagna kassaräkning. (Bil. Litt D.)

Angående uthyrning af lägenheter i Riksdagens hus.

Med anledning deraf att några lokaler inom Riksdagens hus blifvit till enskild person uthyrda, uttalade sistlidet års Revisorer den åsigt, att det icke vore lämpligt, att rum eller lägenheter i nämnda hus uthyrdes till enskilde; och hafva Fullmäktige i afgifven förklaring anfört, att genom det betingade hyresbeloppet, 1,000 kronor om året, ett bidrag erhållits till bestridandet af kostnaderna för huset, utan att genom uthyrningen den ringaste olägenhet uppkommit eller kunnat uppkomma, enär i hyreskontraktet intagits noggranna ordningsföreskrifter och bestämmelser till förekommande af eldfara. (Se 1875 års revisionsberättelse, sid. 42 och 141). Stats-Utskottet, som fann Fullmäktiges förklaring fullt nöjaktig, hemställde att Riksdagen måtte dervid låta bero; hvilket äfven blef Riksdagens beslut.

Det för Riksgäldskontoret gällande reglemente stadgar i 63 §, hvars innehåll är lika lydande med motsvarande paragraf i alla föregående reglementen, att under de tider, då Riksdagen icke är församlad, lediga rum och lägenheter inom nämnda hus må af Fullmäktige *hyresfritt* upplåtas för tillfälligt begagnande af de i samma paragraf angifna komitéer, revisioner och allmänna embetsmyndigheter; men då något annat stadgande i fråga om upplåtelse af rum eller lägenheter i samma hus icke förefinnes i Riksgäldskontorets reglemente, vill det synas Revisorerne att, för den händelse Riksdagen finner skäl medgifva att rum och lägenheter, som kunna finnas vara för Riksdagens behof öfverflödiga, få mot hyra upplåtas, ett stadgande derom intages i reglementet för Riksgäldskontoret.

Hvad beträffar uthyrningen af ifrågavarande lokaler, så äro dermed förenade sådana omständigheter och förhållanden, att nu församlade Revisorer deraf föranledas att å nyo upptaga frågan derom till pröfning. Nämnde lokaler bestå af två magasinsrum med en öfver dem befintlig vind och två "källare eller kontor." De två förstnämnda upptaga den mellan nedre gårdarne till Riksdagens hus varande byggnad, och de två sistnämnde äro belägna i bottenvåningen af östra flygeln till f. d. Rikets Ständers hus, och äro egentligen två rum, som likväl sakna eldstäder och inredning. Ehuru Revisorerne äro öfvertygade att Fullmäktige, så vidt genom föreskrifter och bestämmelser kunnat ske, sökt att förebygga eldfara till följd af uthyrningen, hafva de icke kunnat förbise, att den större eller mindre sannolikheten af sådan fara i väsentlig grad är beroende af det ändamål, hvartill de uthyrda lägenheterna användas. Då nu magasinslägenheterna begagnas till upplag af trälårar, dels tomma, dels fylda med glas, porslin, m. m., och emballaget i dessa lårar utgöres af hö, halm eller annat lätt antändligt ämne, samt detta emballage dels förvaras i lårarne, dels ligger uppstapladt i högar, hvilka, enligt hvad Revisorerne erfarit, tidtals lära vara ganska stora, har det velat synas, som skulle, äfven med iakttagande af den största vaksamhet, fara för eld förefinnas. Det är dock icke ensamt denna synpunkt, utan ett annat förhållande, som legat till grund för Revisorernes uttalande, och på hvilket de vilja fästa uppmärksamheten. Till att upplägga och förvara den ved, som erfordras inom Riksdagens hus, begagnas två å tomterna till samma hus befintliga bodar. Dessa äro dock icke så rymliga, att deruti kan uppläggas den myckenhet af ved, som af en eller annan orsak något år åtgår, utan hafva veduppköp, såsom räkenskaperna utvisa, äfven måst ske i slutet af vintern till de högre pris, som då vanligen ega rum. Härtill kommer hvad som i Revisorernas tanke är det mest olämpliga och farliga, nemligen att i den ena af dessa bodar förvaras all den till Riksdagens hus hörande brandredskap, hvilken icke är åtkomlig, i händelse eldsolycka skulle inträffa under den tid, samma bod är fyld med ved; hvarförutom det ligger i sakens natur att nämnde redskap, i synnerhet sprutslangarne, i mer eller mindre mån lider skada af den fukt, som uppkommer genom vattnets

afdunstning från den i boden upplagda veden. Revisorerne hysa derför den föreställningen att, om de nu uthyrda magasinslägenheterna användes dels till förvarande af brandredskapen i särskildt och lätt tillgängligt rum, dels till upplag af ved, detta skulle med afseende å möjlig eldfara vara lämpligare och mera fruktbringande, än den jemförelsevis mindre betydliga summa af 1,000 kronor om året, som nu genom uthyrningen vinnes.

På grund af hvad som blifvit anfördt hafva Revisorerne ansett sig ega giltiga skäl att å nyo draga denna fråga under Riksdagens pröfning.

Angående beredande af ökadt utrymme för Riksdagens bibliotek.

Vid läsningen af Fullmäktiges protokoll hafva Revisorerne inhemtat, att fråga flera gånger förevarit angående beredande af ökadt utrymme för Riksdagens arkiv och bibliotek. Uti en i Juli månad 1875 aflemnad promemoria anmälde bibliotekarien behofvet deraf, i enlighet hvarmed Fullmäktige läto afstänga och med hyllor inreda en del af vinden på vestra flygeln till riksdagshuset, dit äfven förflyttades alla de i bibliotekslokalen dittills förvarade duppletter såväl af böcker som löst tryck. Uti nämnde promemoria hade bibliotekarien framhållit att, äfven med användande af det ökade utrymme, som genom berörda åtgärd erhölles, det ock med sannolikhet kunde antagas att, med afseende å bibliotekets förväntade tillväxt, detsamma icke skulle blifva tillräckligt längre än för en kort tid, med anledning hvaraf han föreslog, att de bredvid bibliotekslokalen belägna och med denna sammanhängande rum, som äro upplåtna till bostad åt honom, måtte användas för arkivets och bibliotekets behof, samt honom beredas ersättning i penningar för mistad bostad och vedbrand. Till afhjelpande af det anmälda behofvet väcktes hos Fullmäktige, efter hvart annat, två förslag, det ena att förflytta arkivhandlingarne till två i bottenvåningen af östra flygeln befintliga och då åt Filadelfiakomitén upplåtna rum, samt att derefter till nnvarande arkivlokalen öfverflytta en del af bibliotekets samlingar, och det andra att förenämnde bottenvåning skulle upplåtas för tryckeriexpeditionen, hvilken under riksdagarne begagnat arkivlokalen, och således denna lokal för biblioteket blifva användbar. Sedan dessa förslag dels befunnits olämpliga, dels af andra orsaker strandat, hemställde, efter lemnad redogörelse för hvad i ofvanberörda afseende blifvit vidgjordt, Fullmäktige hos Stats-Utskottet vid innevarande års riksdag om beredande af hyresersättning åt bibliotekarien, mot det att han afträdde de för närvarande åt honom upplåtna rum. Stats-Utskottet meddelade derå det svar, att då samtliga i riksdagshuset befintliga och för Riksdagens eget behof icke bestämda lägenheter stodo under Fullmäktiges disposition, Fullmäktige således vore i tillfälle att bereda bibliotekarien annan bostad i ersättning för den åt honom för närvarande upplåtna, och då detta medförde icke blott en mindre utgift, utan äfven den fördelen, att bibliotekarien fortfarande komme att vara i riksdagshuset bosatt, fann Utskottet sig icke böra hos Riksdagen göra någon framställning i berörda hänseende. Öfver detta svar infordrades yttranden af bibliotekarien och den tjensteman, som utöfvar tillsynen och vården om Riksdagens hus. Denne sistnämnde afgaf det yttrande, att utaf vaktmästarelägenheterna ingen, efter hans förmenande, vore mera lämplig till bostad åt bibliotekarien än en som är belägen under bibliotekslokalen och består af två rum och kök. Bibliotekarien yttrade, att ingen af de i riksdagshuset befintliga lägenheter kunde utgöra en lämplig bostad för den, som innehar bibliotekariebefattningen, om ej möjligen de

6 rum, kök och kökskammare, som för närvarande äro upplåtna åt vice värden. Sedan dessa yttranden afgåfvos, har, så vidt för Revisorerne är bekant, frågan härom hvilat.

Revisorerne hafva besökt de lokaler, deri såväl biblioteket som arkivet för närvarande äro förvarade. De hafva dervid funnit, att i arkivlokalen, hvilken, såsom här förut är nämndt, under riksdagarne är upplåten till begagnande af tryckeriexpeditionen, äro anbragta så många skåp, som utrymmet medgifver, och att icke allenast dessa skåp äro helt och hållet upptagna af arkivhandlingar, utan att dessa handlingar det oaktadt der ej ega tillräckligt utrymme. I bibliotekslokalen, der ej heller flera skåp kunna lämpligen uppställas, är åter utrymmet så anlitadt, att plats för inkommande tryckalster endast undantagsvis kan beredas bland de efter fack ordnade samlingarne, utan att föranleda ständiga omflyttningar och deraf uppkommande olägenheter vid deras tillhandahållande. Genom det år 1875 af Riksdagen till mera än dubbla beloppet mot förut ökade anslaget till biblioteket och genom det utbyte af handlingar, som numera eger rum med representationerna i 10 af Europas länder, är det otvifvelaktigt, att det obetydliga utrymme, som för närvarande finnes i biblioteket, inom en mycket kort tid skall blifva upptaget. För beredande af det ökade utrymme, som sålunda är af behofvet påkalladt, synes, enligt Revisorernes uppfattning, ingen lokal vara lämpligare än den åt bibliotekarien nu upplåtna, såsom liggande bredvid och genom två dörrar stående i samband med bibliotekslokalen.

Riksdagens bibliotek innehåller, enligt bibliotekariens uppgift, i detta nu mera än 9,300 volumer. Då till vårdandet och förökandet af en sådan samling naturligtvis fordras en derför lämplig person, och böckernas tillhandahållande under riksdagarne ställer ännu större fordringar på honom, hafva Revisorerne icke kunnat förbise, att det är af vigt att bibliotekarie sällan ombytes, och följaktligen att hans ställning blir sådan, att han kan finna sin uträkning vid att bibehålla befattningen. Då Revisorerne till fullo dela den af Stats-Utskottet uttalade åsigt, att det är en fördel för Riksdagen, att bibliotekarien är boende i riksdagshuset, och således att bostad bör honom der beredas; då vidare ingen annan passande lägenhet till bostad åt bibliotekarien lärer inom nämnda hus finnas att tillgå än den, som är upplåten åt vice värden; då denne enligt tjenstgöringsordningens 45 § åliggande göromål icke synas vara af större eller vidsträcktare beskaffenhet, än att de kunna fullgöras af den, som innehar bibliotekariebefattningen, och då slutligen de egenskaper, som för berörda göromåls bestridande erfordras, måste förutsättas vara till finnande hos den, som är bibliotekarie, så hafva Revisorerne icke tvekat att för sin del uttala, det vice värdskapet för Riksdagens hus borde förenas med bibliotekariebefattningen, hvarigenom, för beredande af ökadt utrymme för biblioteket, hvarken någon ny bostad behöfde inredas eller någon hyresersättning ifrågakomma.

Liqviden angående Statsverkets öfverskott och besparingar för år 1874.

Genom nådigt bref af den 30 sistlidne Juni har Kongl. Maj:t till Fullmäktige öfverlemnat den i Riksbokslutskontoret upprättade, på *1874 års rikshufvudbok* grundade liqvid mellan Statsverket och Riksgäldskontoret angående *öfverskotten* på statsinkomsterna samt *besparingarne* å och *bristerna* i riksstatens förslagsanslag för samma år;

och utgjorde, enligt denna liqvid, de behållna och Riksgäldskontoret tillgodoförda öfverskotten . . . . . Kronor 22,794,053: 82.
samt besparingarne å förslagsanslagen . . . . . „ 422,725: 06.
Kronor 23,216,778: 88.

Deremot hade uti samma liqvid blifvit Riksgäldskontoret påförda bristerna i förslagsanslagen för år 1874 med Kronor 6,558,745: 59.
äfvensom följande af Statskontoret under året förskottsvis bestridda utgifter, hvilka till följd af Riksdagens beslut skola i de årliga liqviderna upptagas till ersättning af Riksgäldskontoret, nemligen:
godtgörelse för mistad rätt till forsellön . . . . „ 70,790: 99.
och aftjenad begrafningshjelp till tjenstemäns sterbhus . . . . . „ 17,797: 60. 6,647,334: 18.
efter afdrag hvaraf Riksgäldskontoret hade till godo . . . . . Kronor 16,569,444: 70.

Uti Novo konto hade Riksgäldskontoret vidare tillgodoförts:
dels besparingar å särskilda extra anslag till sammanlagdt belopp af . . . . . Kronor 299,177: 74.
och dels under den 24 September 1875 till Statskontoret, efter reqvisition, utbetald ersättning i anledning af uppkommen brist i 1873 års anslag för Hofrätternas förstärkande med extra divisioner . . . . . „ 8,241: 67. 307,419: 41.
utgörande således det Riksgäldskontoret tillkommande saldo Kronor 16,876,864: 11.

Då från denna summa afdrages nedannämnda 2:ne poster, som blifvit Riksgäldskontoret påförda, nemligen:
till kontoret af Stockholms stads uppbördsverk inbetalda medel af 1873 års allmänna bevillning . . . . . Kronor 1,131: —
och besparingar å extra anslag, hvilka redan till kontoret levererats . . . . . „ 219,357: 65.
äfvensom det af Statskontoret, enligt senaste revisionsberättelse, sid. 43 och 44, under åren 1874 och 1875 till Riksgäldskontoret levererade belopp af 1874 år öfverskottsmedel. . . . . „ 12,500,000: —
samt följande summor, hvilka under tiden efter sistlidna års revision, i afräkning å samma öfverskottsmedel, af Statskontoret vidare inbetalts, nemligen:
under December 1875 . . . . . „ 2,000,000: —
och under Mars detta år . . . . . „ 1,000,000: — 15,720,488: 65.
så utgjorde det belopp, Riksgäldskontoret, enligt liqviden, hade att ytterligare från Statskontoret erhålla . . . . . Kronor 1,156,375: 46.

Enligt förestående uppgifter hade år 1874 å förslagsanslagen uppstått besparingar å tillsammans . . . . . Kronor 422,725: 06.
samt brister å tillhopa . . . . . „ 6,558,745: 59.
hvarjemte å extra anslag, som icke äro förslagsanslag, uppkommit besparingar till sammanlagdt belopp af . . . . . „ 299,177: 74.

Detaljerad redogörelse för de särskilda poster, som bilda dessa summor, återfinnes i kapitalkonto till rikshufvudboken för nämnda år, som lärer komma att till Riksdagens ledamöter utdelas.

Aflemnade öfverskott å 1875 års statsinkomster.

Utaf *öfverskotten* å de vid 1874 års riksdag *för år 1875* beräknade statsinkomster hafva till Riksgäldskontoret levererats:
under November månad sistnämnda år . . . . . Kronor 500,000: —
hvilka dock, enligt vid deras öfverlemnande för visst fall gjordt förbehåll, till Statskontoret återbetalts;
samt under sistlidne April månad . . . . . „ 2,000,000: —
kommande jemväl detta senare belopp, såsom beräknadt bland tillgångarne vid 1877 års statsreglering, att af Riksgäldskontoret till Statskontoret återbetalas.

Till Riksgäldskontoret levererade besparingar och behållningar.

Såsom fortsättning af den i senaste revisionsberättelse, sid. 44, intagna uppgift å de till Riksgäldskontoret *levererade besparingar* å extra statsanslag och andra uppkomna *behållningar* få Revisorerne meddela nedanstående, dels ur räkenskaperna dels ur Fullmäktiges protokoll hemtade förteckning å levereringar, som förekommit från den tid, hvarmed nämnda uppgift slutar, och till revisionens början:

1866 den 24 Februari, från Statskontoret, återleverering å lyftade medel för Sveriges deltagande i 1873 års verldsutställning i Wien . . . . . Kronor 4,781: 43.
„ s. d., af de till bestridande af kostnaderna för 1873 års allmänna kyrkomöte från Riksgäldskontoret utbetalda medel, utöfver år 1875 återlevererade 1,200 kronor, ytterligare „ 1,720: 60.
„ i Februari och Mars levererade besparingar för år 1875 å statsanslaget för Myntverkets drift och underhåll, tillsammans „ 407,300: —
„ den 7 Juli, återstående behållning å fonden för boställsskogars indelning till regelbunden hushållning, uppförd bland fordringarne i Riksgäldskontorets hufvudbok . . . . . „ 14,431: 49.
„ s. d., skogsplanteringskassans likaledes bland fordringarne i samma hufvudbok upptagna behållning, 1,716 kronor 53 öre, äfvensom af samma kassas medel ytterligare uppkommen tillgång, 642 kronor 56 öre, tillsammans . . . . . „ 2,359: 09.
Summa Kronor 430,592: 61.

Angående statens fordran hos the Gellivara Company limited för anslaget till rensnings- och kanaliseringsarbeten i Lule elf.

Beträffande statens *fordran* hos *the Gellivara Company limited* för lyftade medel utaf anslaget till rensnings- och kanaliseringsarbeten i Lule elf, hvarom redogörelse förekommer i senaste revisionsberättelse, sid. 45, hafva Fullmäktige i sin till Statsrevisorerne afgifna berättelse omförmält, att Kongl. Svea Hofrätt medelst laga kraftvunnet utslag den 29 December 1875 föreskrifvit åtskilliga rättelser i den af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län den 22 Juli 1874 upprättade köpeskillingsliqvid om konkursboets fastigheter i Piteå, Neder-Luleå, Öfver-Luleå, Råneå Jockmocks och Gellivara tingslag, samt fördenskull visat berörda ärende åter till Kongl Maj:ts Befallningshafvande, som derefter den 8 sistlidne Juni upprättat ny köpeskillingsliqvid, hvilken dock ännu ej vunnit laga kraft.

Angående Höganäs stenkolsverks betalningsskyldighet för erhållet understöd af statsmedel.

I afseende å det i senaste revisionsberättelse, sid. 45, omförmälda, mot *Höganäs stenkolsaktiebolag* anhängiggjorda mål angående statens fordringsanspråk hos nämnda bolag, hafva Fullmäktige i sin berättelse till Revisorerne upplyst, att Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge medelst dom den 11 Februari detta år fastställt Luggude häradsrätts den 22 Juli 1874 meddelade utslag, hvarigenom statens fordran förklarats vara preskriberad och fordringsanspråket fördenskull ej kunna bifallas; mot hvilken dom Fullmäktige låtit hos Kongl. Maj:t fullfölja talan.

Angående bevillning för ett fideikommiss.

Med föranledande af de anmärkningar, Statsrevisorerne år 1874 (se samma års revisionsberättelse, sid. 64.—69) framstälde rörande behandlingen af ett till nämnda års början på Riksgäldskontorets handläggning beroende *ärende* i fråga om *bevillning* för ett fideikommiss, uppdrog Riksdagen uti skrifvelse den 8 Mars 1875 åt Fullmäktige att, när den förlust blefve känd, som genom ärendets fördröjda behandling uppkommit, derför utsöka ersättning hos dem, som föranledt denna förlust.

Som bevillningsärendena från och med 1874 års början handläggas af Statskontoret, hafva Revisorerne, efter derom framstäld begäran, af advokatfiskalsembetet i nämnda kontor erhållit följande upplysningar om nu varande förhållandet med ifrågavarande fideikommissbevillning.

Ostridiga grunden för beräknande af bevillning å de delar af fideikommisset, som utgöras af fast egendom på landet, är taxeringsvärdet deraf för det år, som närmast föregått tillträdet af egendomen, och således, då den nya fideikommissarien egt tillträda fideikommisset den 14 Mars 1863, är 1862 års taxeringsvärde grunden för denna beräkning. I anseende till uppkommen sammanblandning af fideikommissets jord och räntor med dem, som tillhört den föregående fideikommissinnehafvarens sterbhus, är det svårt att få detta värde utredt. Taxeringsvärdet deraf för år 1867 är kändt, men detta understiger 1862 års taxeringsvärde. Under lagsökningstiden har den nu varande fideikommissarien erlagt den 8 Februari 1871 ett belopp af 33,000 kronor och den 19 Juni 1875 ytterligare 81,816 kronor 35 öre, tillsammans 115,116 kronor 35 öre, hvilken summa motsvarar belöpande bevillning dels för lösegendomen och stadsfastigheterna dels för landsfastigheterna, de sistnämnda beräknade efter 1867 års taxe-

ringsvärde. Det återstår således att erlägga den tilläggsbevillning å fasta jordegendomen, som motsvarar skilnaden mellan 1862 och 1867 års taxeringsvärden. Påstående om denna bevillnings erläggande äfvensom om ränta efter 6 procent, löpande från förfallotiderna, eller ett år efter de dagar, då fideikommissets olika delar skolat tillträdas, och till dess beloppen blifvit eller blefve betalda, har af advokatfiskalsembetet blifvit väckt hos Öfverståthållare-embetet, som i utslag den 3 Augusti 1875 förklarat påståendet om denna tilläggsbevillning tvistigt och hänvisat ärendet i denna del till domstol, hvarjemte ränteanspråket ogillats. Öfver detta utslag anförde advokatfiskalsembetet den 20 September 1875 besvär i Kammarrätten, hvilket embetsverk i utslag den 12 April 1876, som den 10 Juli s. å. kom advokatfiskalsembetet till handa, med bifall till derom framställdt yrkande återförvisade ärendet i den del, som rörde omförmälda tilläggsbevillning, till Öfverståthållare-embetet, hvaremot Öfverståthållareembetets utslag i fråga om räntan fastställdes. I anledning häraf har advokatfiskalsembetet den 2 September detta år hos Kongl. Maj:t anfört underdåniga besvär öfver Kammarrättens utslag i den del, som rör räntan.

Det nuvarande förhållandet med omförmälda ärende är sålunda, att frågan om tilläggsbevillningen är under handläggning hos Öfverståthållare-embetet, och räntefrågan under Kongl. Maj:ts pröfning; hvilket Revisorerne ansett sig böra till Riksdagens kännedom meddela.

Angående Allmänna hypoteksbankens samt de bolags ställning, i hvilkas revisioner deltaga ombud, utsedda af Fullmäktige i Riksgäldskontoret.

Enligt det för Riksgäldskontoret utfärdade reglemente hafva Fullmäktige utsett ombud för att deltaga i granskningen af Allmänna hypoteksbanken samt Strömsholms nya kanalbolags, Dalslands kanalaktiebolags och Kinda kanalbolags förvaltning och räkenskaper. Utaf de härom inkomna och till Riksdagens Revisorer öfverlemnade berättelser medelas följande sammandrag öfver nämnda banks och bolags ställning.

Allmänna hypoteksbanken.

Innevarande års granskning, uti hvilken Fullmäktigen P. Sandzelius å Riksgäldskontorets vägnar deltagit, har omfattat räkenskaperna för år 1875 och förvaltningen från den 18 April samma år till den 24 April 1876. Enligt den derom afgifna berättelsen hade beloppet af de till hypoteksföreningarne utlemnade lånemedel, som vid

1874 års slut utgjorde	Kronor	150,129,848: 72.
under år 1875 ökats med	„	11,794,536: 86.
så att det vid sistnämnda års slut uppgick till	Kronor	161,924,385: 58.
och då under de tre första månaderna af innevarande år ytterligare utgifvits	„	1,830,427: 60.
uppgick således summan af de vid sistlidne Mars månads slut hypoteksföreningarne tillhandahållna låneförlag till	Kronor	163,754,813: 18.
Intill samma tidpunkt hade hypoteksföreningarne amorterat	„	12,331,852: 61.
hvadan deras då återstående kapitalskuld utgjorde	Kronor	151,422,960: 57.

Amorteringen af hypoteksbankens skuld till Riksbanken för de från densamma öfvertagna fastighetslånen samt inkasseringen af dessa lån fortgick under år 1875 sålunda, att hypoteksbankens skuld, som vid årets början uppgick till . . . . . Kronor 4,447,354: 97.
under året minskats med . . . . . „ 222,105: 80.

så att den vid årets slut var. . . . . Kronor 4,225,249: 17.
och att hypoteksbankens fordringar för dylika i landet utestående lån, hvilka vid årets början utgjorde . . . . . Kronor 1,903,162: 89.
genom de under året verkstälda kapitalafbetalningar . . . . . „ 299,218: 08.

vid årets slut nedgått till . . . . . Kronor 1,603,944: 81.
samt att hypoteksbanken utaf de å fastighetslånen återbetalda medel för sin öfriga verksamhet använt . . . . . Kronor 2,694,709: 15.

Vid 1875 års början voro hypoteksbankens svenska obligationer utelöpande till ett sammanlagdt belopp af . . . . . Kronor 82,260,300: —
Under årets lopp afyttrades:

5 procent obligationer å	124,000: —	
4 procent obligationer å	649,800: —	773,800: —
och under första qvartalet 1876 obligationer å		301,200: —
	Kronor	83,335,300: —
	Transport Kronor	83,335,300: —

Då

Tillgångar:

Fordringar hos hypoteksföreningarne, efter afdrag af deras tillgodohafvanden	Kronor	150,029,819: 30.
Å giroräkningar innestående	„	96,429: 77.
Lån till enskilda	„	5,495,915: 57.
Inköpta obligationer	„	716,146: 98.
Fordringar i främmande valuta	„	1,103,766: 78.
Kassabehållningar	„	122,015: 72.
Från Riksbanken öfvertagna fastighetslån	„	1,603,944: 81.
Förskjutna lånepåkostnader	„	1,066: 55.
Upplupna, ej förfallna räntor å fastighetslån	„	35,278: 62.
Upplupna, ej förfallna förvaltningsbidrag	„	43,606: 94.
Hypoteksbankens fastighet	„	327,387: 22.
Kapitalrabatter, som samtidigt med lånen amorteras	„	6,816,558: 58.
Grundfond: 1,000 st. Riksgäldskontorets obligationer	R:dr 8,000,000: —	
Summa	Kronor	166,391,936: 84.

Transport	Kronor	83,335,300: —
Då härifrån afdragas de under sistlidet och innevarande år utlottade obligationer å tillhopa	„	1,023,100: —
utgjorde hypoteksbankens inhemska obligationsskuld den 31 Mars 1876	Kronor	82,312,200; —
Hypoteksbankens skuld för 1861 och 1862 års tyska 4½ procent obligationer, som vid 1875 års början utgjorde	Thlr	23,355,400: —
minskades under år 1875 och första qvartalet af år 1876 med utlottade	„	85,500: —
hvarefter den återstående obligationsskulden vid slutet af sistlidne Mars månad var	Thlr	23,269,900: —
motsvarande	Kronor	62,053,066: 67.
Af hypoteksbankens tyska 4½ procent lån af 1874, deraf vid början af år 1875 voro utlemnade	Mark	12,000,000: —
öfvertogos under året	„	6,000,000: —
	Mark	18,000,000: —
Efter afdrag af utlottade	„	84,300: —
utgjorde återstående obligationsskulden å detta lån den 31 Mars 1876	Mark	17,915,700: —
motsvarande	Kronor	15,925,066: 67.

Enligt den vid revisionsberättelsen fogade öfversigt af hypoteksbankens ställning efter bokslut för år 1875 voro dess

Skulder:

1861 års amorteringslån à 4½ procent	Kronor	31,026,933: 32.
1862 års d:o à 4½ „	„	31,073,333: 32.
1864 års d:o à 5 „	„	27,286,000: —
1869 års d:o à 5 »	„	19,148,000: —
1871 års d:o à 5 „	„	21,487,000: —
1872 års d:o à 4 „	„	13,819,000: —
1874 års d:o à 4 „	„	590,000: —
1874 års d:o à 4½ „	„	15,948,533: 35.
Amorteringslån af Riksbanken	„	4,225,249: 17.
Å annuitetsräkning med Riksbanken, 1875 års annuitet	„	400,000: —
Förfallna obligationer och räntekuponer, här betalbara, ej företedda	„	207,423: —
Saldo i löpande räkning	„	6,617: 83.
Saldo af upplupna, ej förfallna räntor	„	224,509: 14.
Amorteringsfond för kapitalrabatten af 1861 och 1862 års lån	„	351,361: 56.
Reservfond för de från Riksbanken öfvertagna fastighetslån	„	117,263: 18.
D:o för hypoteksbankens öfriga rörelse	„	480,712: 97.
Summa	Kronor	166,391,936: 84.

Vid jemförelse med föregående året visar sig, bland annat, att reservfonden för de från Riksbanken öfvertagna fastighetslån under år 1875 ökats med 22,801 kronor 2 öre, hvaremot hypoteksbankens egen reservfond blifvit minskad till 480,712 kronor 97 öre derigenom att, enligt fattadt beslut vid allmän sammankomst med hypoteksbankens delegare, icke blott öfverskottet å hypoteksbankens egentliga rörelse för år 1874, utgörande 111,934 kronor 91 öre, utan äfven 1875 års enahanda öfverskott, 64,511

Strömsholms

Granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper har omfattat åren 1874 och 1875. derom afgifna berättelsen framgå följande uppgifter:

Bolagets ställning

Skulder:

Till aktieegarne för inbetalda 539 aktier à 600 kronor	Kronor	323,400: —
Dito innestående aktieutdelning för åren 1848—1859 à 2 procent	„	77,616: —
Amorteringslån, ursprungligen 250,000 kronor	„	188,843: —
Till handels- och sjöfartsfonden	„	351,000: —
Tillgång utöfver skuld	„	2,046,490: 40
	Summa Kronor	2,987,349: 40.

Utgifter år 1874:

Underhåll af kanaler och slussar	Kronor	17,783: 42.	
Strömrensningar och förbättringar i segelleden .	„	19,659: 11.	„ 37,442: 53.
Aflöningar m. m.			„ 21,779: 10.
Diverse utgifter			„ 4,602: 58.
Kasserade förrådseffekter			„ 871: 80.
För Norrtunbo qvarn och såg			„ 171: 84.
Jordersättningar			„ 751: 62.
Pensioner och fattigförsörjning			„ 338: 03.
Ränta å amorteringslånet			„ 10,373: —
Afbetalning å dito			„ 11,800: —
Dito å lånet från handels- och sjöfartsfonden			„ 9,000: —
Afsatt till reparationsfonden.			„ 4,500: —
Utdelning till aktieegarne			„ 14,724: 05.
		Summa Kronor	116,354: 55.

kronor 78 öre, blifvit användt dels till fullständig afskrifning af bankens inventarier dels ock till afskrifning å bokvärdet af fastigheten, hvilket derigenom från 494,502 kronor 8 öre blifvit nedsatt till 327,387 kronor 22 öre.

Den grundfond af åtta millioner kronor, hypoteksbanken innehar uti Riksgäldskontorets obligationer, har hittills icke behöfts anlitas.

---

nya kanalbolag.

Å Riksgäldskontorets vägnar har Fullmäktigen Carl von Stockenström deruti deltagit. Ur den

den 1 Januari 1874.

Tillgångar:

Kontanta behållningen	Kronor	4,633: —
Fasta husbyggnader	„	30,565: 50.
Förrådseffekter	„	58,685: 44.
I Riksgäldskontoret deponerade medel för kanalens framtida underhåll	„	89,936: 90.
Kanalombyggnadskostnaden	„	2,803,528: 56.
Summa	Kronor	2,987,349: 40

Inkomster år 1874:

Sluss- och kanalinkomster	Kronor	115,035: 10.
Diverse inkomster	„	909: 15.
Från arbetsförrådet	„	410: 30
Summa	Kronor	116,354: 55.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Kontant behållning	Kronor	2,979: 72.	
Förskott och utestående fordringar	„	450: —	3,429: 72.
Fasta husbyggnader m. m.	„		30,565: 50.
Förrådseffekter	„		53,757: 56.
I Riksgäldskontoret deponerade medel för kanalverkets framtida underhåll	„		100,024: 76.
Kanalombyggnadskostnaden	„		2,803,528: 56.
	Summa Kronor		2,991,306: 10.

Bolagets ställning

Skulder:

Till aktieegarne för inbetalda 539 aktier à 600 kronor	Kronor	323,400: —
Dito innestående aktieutdelning för åren 1848—1859 à 2 procent	„	77,616: —
Amorteringslån, ursprunligen 250,000 kronor	„	176,910: —
Till handels- och sjöfartsfonden	„	342,000: —
Tillgång utöfver skuld	„	2,071,380: 10.
	Summa Kronor	2,991,306: 10.

Utgifter år 1875:

Underhåll af kanaler och slussar	Kronor	17,293: 66.	
Strömrensningar och förbättringar i segelleden	„	2,516: —	19,809: 66.
Aflöningar m. m.	„		20,320: 75.
Diverse utgifter	„		4,254: 33.
Kasserade förrådseffekter	„		653: 88.
För Norrtunbo qvarn och såg	„		44: 28.
Jordersättningar	„		708: 31.
Pensioner och fattigförsörjning	„		397: 24.
Inventarier och materialier	„		3,071: 02.
Ränta å amorteringslånet	„		9,724: —
Atbetalning å dito	„		6,500: —
Dito å lånet från handels- och sjöfartsfonden	„		9,000: —
Afsatt till reparationsfonden	„		4,500: —
Utdelning till aktieegarne, enligt 1842 års privilegium	„		22,500: —
Öfverskott af kanalinkomsterna, aflemnadt till Riksgäldskontoret	„		232: 98.
	Summa Kronor		101,716: 45.

den 31 December 1874.

Skulder:

Till aktieegarne för inbetalda 539 aktier à 600 kronor	Kronor	323,400: —
Dito innestående aktieutdelning för åren 1848—1859 à 2 procent	„	77,616: —
Amorteringslån, ursprungligen 250,000 kronor	„	176,910: —
Till handels- och sjöfartsfonden	„	342,000: —
Tillgång utöfver skuld	„	2,071,380: 10.
Summa	Kronor	2,991,306: 10.

den 1 Januari 1875.

Tillgångar:

Kontant behållning	Kronor	2,979: 72.		
Förskott och utestående fordringar	„	450: —	„	3,429: 72.
Fasta husbyggnader m. m.			„	30,565: 50.
Förrådseffekter			„	53,757: 56.
I Riksgäldskontoret deponerade medel för kanalverkets framtida underhåll			„	100,024: 76.
Kanalombyggnadskostnaden			„	2,803,528: 56.
Summa			Kronor	2,991,306: 10.

Inkomster år 1875:

Sluss- och kanalinkomster	Kronor	101,407: 95.
Diverse inkomster	„	308: 50.
Summa	Kronor	101,716: 45.

Tillgångar:

Kontant behållning	Kronor	1,524: 83.		
Förskott och utestående fordringar	„	1,975: —		
För 1875 års amorteringsliqvid	„	55: —	„	3,554: 83.
Fasta husbyggnader m. m.			„	30,565: 50.
Förrådseffekter			„	49,926: 81.
I Riksgäldskontoret deponerade medel för kanalverkets framtida underhåll			„	111,356: 42.
Kanalombyggnadskostnaden			„	2,803,528: 56.
			Summa Kronor	2,998,932: 12.

§ 1.

Berättelsen upplyser att, enligt den särskilda räkenskap, som föres under namn af "Aktieegarnes i Strömsholms nya kanalbolag hufvudbok", hvad aktieegarne anse såsom sin enskilda tillhörighet utgjordes den 31 December nedannämnda år af följande fasta egendomar, fordringar och andra tillgångar:

		1874	1875
Egendomarne Skantzen, Norrtunbo och Finntorp	Kronor	37,000: —	37,000: —
Borgåssunds hamn och lastageplats	„	30,512: 22.	30,512: 22.
Borgås bro	„	28,329: 18.	28,329: 18.
Outtagen aktieutdelning för åren 1848—1859 à 2 procent	„	77,616: —	77,616: —
	Summa Kronor	173,457: 40.	173,457: 40.

hvilka från och med år 1872 upptagits till här angifna värden. Härutaf hade den bokförda inkomsten utgjort under år:

		1874	1875
af fastigheterna	Kronor	1,595: 82.	1,798: 60.
„ hamn- och lastageplatsen	„	2,635: 43.	3,305: 71.
„ Borgås bro	„	328: 54.	205: 19.
„ Strömsholms telegrafstation	„	2: 54:	— —
Diverse inkomster	„	1,469: 92:	521: 55.
Räntemedel	„	4,937: 24:	4,704: 19.
	Summa Kronor	10,969: 49.	10,535: 24.

Vidare omförmäles i berättelsen, att Revisorerne befarit hela kanallinien från Borgåssund till Smedjebacken och dervid erfarit icke allenast att de särskilda kanallederna jemte slussarne och alla öfriga kanalverket tillhöriga byggnader befunnos i väl underhållet skick, utan ock att upprensnings- ock sprängningsarbeten i den natur-

den 31 December 1875.

Skulder:

Till aktieegarne för inbetalda 539 aktier à 600 kronor	Kronor	323,400: —
Dito innestående aktieutdelning för åren 1848—1859 à 2 procent	„	77,616: —
Förfallna, icke inlösta räntekuponer . . . . . Kronor 110: —		
Innestående för 1875 års amorteringsliqvid . . „ 55: —		165: —
Amorteringslånet, ursprungligen 250,000 kronor	„	170,300: —
Till handels- och sjöfartsfonden	„	333,000: —
Tillgång utöfver skuld	„	2,094,451: 12.
	Summa Kronor	2,998,932: 12.

liga segelleden fortgått jemväl under senast förflutna två år till icke obetydlig utsträckning, så att denna långa och tillförene flerestädes särdeles smala samt af en mängd strekar uppfylda segelled numera lemnade föga öfrigt att önska för en fullt obehindrad segelfart.

§ 2.

Enligt hvad sistlidet års Statsrevisorer anmält uti deras berättelse, sid. 48 och 49, hade Fullmäktige, på grund af dem utaf Riksdagen lemnadt uppdrag, låtit till Stockholms rådstufvurätt instämma Strömsholms nya kanalbolag med yrkande om bolagets förpligtande att ej mindre ofördröjligen till Riksgäldskontoret inbetala hvad under den förflutna tiden till aktieegarne utdelats såsom afkastning af egendomarne Skantzen, Norrtunbo och Finntorp, bron vid Borgåssund, hamn- och lastageplatsen derstädes, en kanaljakt och telegrafstationen vid Strömsholm, ränta å innestående aktieutdelning och å tillfälligtvis deponerade eller utlånta medel äfvensom laga ränta å de sålunda till aktieegarne utdelade belopp från utdelningsdagen till dess de varda till Riksgäldskontoret inbetalda, än ock hädanefter i sina räkenskaper bland bolagets tillgångar upptaga och redovisa nämnda egendomar, bro, hamn- och lastageplats, kanaljakt och telegrafstation, för så vidt de ännu funnos i behåll och tillhörde bolaget, samt ränta å deponerade och utlånta medel, men deremot ur skulderna afskrifva det såsom "innestående aktieutdelning" bland dem upptagna belopp, 77,616 kronor.

Nu församlade Statsrevisorer få till Riksdagens kännedom meddela, att rådstufvurätten den 15 sistlidne Maj uti förenämnda mål afkunnat dom, deruti Riksgäldskontoret förklarats hafva förlorat rätt till talan om utbekommande af hvad som vid 1864 års slut rätteligen utgjort staten tillkommande inkomst af Strömsholms kanalverk med tillhörigheter; hvarjemte kontorets talan i fråga om telegrafstationen blifvit ogillad. Deremot har uti sagde dom Strömsholms nya kanalbolag *dels* förpligtats att till Riksgäldskontoret inbetala den afkastning af egendomarne Skantzen, Norrtunbo och Finn-

torp, bron vid Borgåssund, hamn- och lastageplatsen derstädes och en kanaljakt samt den ränta å bokförda innestående aktieutdelning och å tillfälligtvis deponerade medel, som från och med 1865 års början må hafva influtit och med iakttagande af privilegiets bestämmelser skolat statsverket tillfalla, och hvilket Riksgäldskontoret sålunda tillkommande belopp skall bestämmas genom vidräkning af fem personer, af hvilka parterna hvardera nämna två, och den femte utses af de utaf parterna valde, eller' om de ej i valet sig förena, af rådstufvurätten, *dels* blifvit ålagdt att å det belopp, som sålunda varder bestämdt, gälda fem procent ränta från och med stämningsdagen, den 1 September 1875, och *dels* förklarats böra hädanefter bland sina tillgångar upptaga och redovisa nämnda egendomar, bro, hamn- och lastageplats samt kanaljakt, men deremot ur räkenskaperna afskrifva förenämnda belopp, 77,616 kronor.

Såväl Riksgäldskontoret som kanalbolaget har genom vad fullföljt målet till Svea hofrätt i de delar, som genom domen gått dem emot.

Dalslands

Uti granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper för år 1875 hafva Härads-Maj:ts förordnande och den senare enligt uppdrag af Fullmäktige i Riksgäldskontoret. Den

Bolagets ställning

Skulder :

Till Riksgäldskontoret:		
Lånet för kanalen mellan Hattefura och Stora Lee	Kronor 749,162: 27.	
Dito dito Östra och Vestra Silen	„ 44,607: 35.	793,769: 62.
Till handels- och sjöfartsfonden	Kronor 142,140: —	
afgår för högt beräknad ränta	„ 540: —	141,600: —
Till primitiva aktieegare: inbetalningar		182,828: 48.
„ till garantiaktieegare: förskott	Kronor 59,055: —	
inbetalningar	„ 80,603: 18.	139,658: 18.
„ Kronolänsman Freudenthal		100: —
„ Dito Sandberg		807: —
Reservfond för påbyggnad af öfre dammen vid Hofverud		607: 75.
Dito enligt 17 § bolagsordningen		3,056: 37.
Statsanslag		249,750: —
Ränteinkomster		18,191: 78.
Skänkta verktyg och materialier		1,184: 36.
	Summa Kronor	1,531,553: 54.

§ 3.

Enligt 5 § i det för bolaget utfärdade privilegium skall, till bildande af en fond för framtida större reparationer, årligen utaf kanalinkomsterna afsättas 4,500 kronor, intill dess det från handels- och sjöfartsfonden erhållna räntefria förskott, stort 450,000 kronor, blifvit amorteradt, och derefter af 7,500 Kronor, till dess fonden uppnått en summa af 300,000 kronor; och skola låne- och säkerhetshandlingarne för de sålunda afsatta och utlånta medlen ingifvas till Riksgäldskontoret och under dess vård förblifva, hvaremot bevakningen af samma handlingar äfvensom sjelfva utlåningen skall af bolaget på eget ansvar ombesörjas.

Intill den 21 sistlidne Mars hade bolaget, enligt en vid Riksgäldskontorets hufvudbok fogad uppgift, till kontoret aflemnat följande säkerhetshandlingar, nemligen:

obligationer	med	5 1/2	procent	ränta . . . . . Kronor	2,000: —
d:o	„	5	„	„ . . . . . „	71,400: —
d:o	„	4	„	„ . . . . . „	35,400: —
				Summa Kronor	108,800: —

kanalaktiebolag.

höfdingen V. A. Sandström och Kamereraren A. L. Stuart deltagit, den förre på grund af Kongl. derom afgifna berättelse är daterad den 21 Juli detta år.

den 1 Januari 1875.

Tillgångar:

Kanalbyggnaden	Kronor 1,449,865: 30.		
Diverse omkostnader.	„ 20,563: 43.	1,470,428:	73.
Anlagd väg vid Gustafsfors		15:	—
Inventarier, materialier och ved		2,268:	22.
Skiffer		97:	96.
Hos Skandinaviska kreditaktiebolaget innestående		3,378:	30.
Kassabehållning: hos verkställande direktören . .	Kronor 2,319: 12.		
hos kanalens uppbördsman. . . .	„ 1,069: 23.	3,388:	35.
Förlust enligt räkenskaperna	Kronor 100,588: 98.		
afgår: orätt förd ränta och amortering till Riksgäldskontoret.	Kronor 48,072: —		
för hög ränta å handels- och sjöfartsfondens fordran	„ 540: —	48,612: —	
		51,976:	98.
	Summa Kronor	1,531,553:	54.

Utgifter år 1875:

Tjenstemäns aflöning	Kronor	11,352: 59.	
Kanalens underhåll och reparation af byggnader	„	2,394: 57.	
Bidrag till ny bro vid Upperuds bruk	„	1,000: —	
Uppköpta materialier och inventarier	„	1,597: 68.	
Diverse omkostnader	„	1,664: 31.	18,009: 15.
Ränta och amortering till Riksgäldskontoret			39,864: —
		Summa Kronor	57,873: 15.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Kanalbyggnaden	Kronor	1,451,300: 14.		
Diverse omkostnader	„	22,559: 03.	1,473,859: 17.	
Inventarier, materialier och ved			2,936: 04.	
Skiffer vid Upperud			97: 96.	
Hos Skandinaviska kreditaktiebolaget			316: 66.	
Kassabehållning: hos verkställande direktören	Kronor	2,085: 71.		
hos kanalens uppbördsman	„	1,274: 34.	3,360: 05.	1,480,569: 88.
Förlust				43,291: 54.
		Summa Kronor		1,523,861: 42.

§ 1.

Hänvisande till hvad i 1875 års Statsrevisorers berättelse, sid. 54 och 55, förekommer rörande Fullmäktiges framställningar till bolagsstyrelsen i fråga om lagfarande af de afhandlingar, hvarigenom rätt till mark och vatten för kanalen blifvit till bolaget afträdd, äfvensom bolagsstyrelsens derå meddelade svar, få nu församlade Statsrevisorer omförmäla, att Fullmäktige den 5 Januari detta år uti skrifvelse till

Inkomster år 1875:

Slussafgifter	Kronor 50,611: 43.	
afgå restitutionsmedel	„ 481: 79.	50,129: 64.
Magasinshyra m. m.		753: 50.
Primitiva aktieegare inbetalt		34: 33.
Garantiaktieegare d:o		3,758: 13.
Försåld takskiffer		95: 50.
Sålda trafiktaxor		1: 75.
Brist		3,100: 30.
	Summa Kronor	57,873: 15.

den 31 December 1875.

Skulder:

Till Riksgäldskontoret:		
Lånet för kanalen mellan Hattefura och Stora Lee	Kronor 731,437: 49.	
Dito dito mellan Östra och Vestra Silen	„ 43,319: 64.	774,757: 13.
Till handels- och sjöfartsfonden		145,200: —
„ primitiva aktieegare: inbetalningar		182,853: 48.
„ garantiaktieegare: förskott	Kronor 52,457: 77.	
inbetalningar	90,913: 25.	
för skiffer	143: 66.	91,056: 91.
		143,514: 68.
„ Kronolänsman A. W. Sandberg		807: —
„ Brukspatron A. W. Wærns sterbhus		3,072: —
Reservfond för påbyggnad af öfra dammen vid Hofverud		638: 14.
Dito enligt 17 § bolagsordningen		3,913: 91.
Statsanslag	Kronor 249,750: —	
Skänkta verktyg och materialier	„ 1,184: 36.	
Ränteinkomster	„ 18,170: 72.	269,105: 08.
	Summa Kronor	1,523,861: 42.

bolagsstyrelsen förnyat dessa framställningar samt erinrat derom, att alla öfriga kanalbolag, hvilka erhållit från Riksgäldskontoret utbetalda statsbidrag, behörigen lagfarit med de utaf dem exproprierade fastigheter, samt att det stöd, bolagsstyrelsen för sin åsigt om obehöfligheten af lagfart å exproprierad mark velat hemta af en någon gång vid domstolarne förekommen, men numera äfven af lagstiftningen uttryckligen ogillad praxis, dessutom förfaller vid det förhållandet, att de till Dalslands kanalaktiebolag afträdda fastigheter i sjelfva verket icke, så vidt bolagsstyrelsen kunnat visa, af

bolaget förvärfvats i öfverensstämmelse med den i expropriationsförordningen föreskrifna procedur; hvadan Fullmäktige uppmanat bolagsstyrelsen att skyndsamt gå i författning om ifrågavarande afhandlingars lagfarande.

Med erinran att så väl 1874 som 1875 års kanalrevisorer framhållit angelägenheten för bolaget att lagfara med förenämnde afhandlingar, anmäla detta års kanalrevisorer, att de vid genomseendet af dessa afhandlingar funnit, att en del af den afträdda marken blifvit exproprierad, en del skänkt till bolaget och åter en del mot ersättning afstådd, men att ingen lagfart ännu egt rum, äfven om en och annan afhandling intagits i landtmäteriprotokollet rörande rågångsutstakning af den afträdda marken, samt att en person förnekat sin namnteckning. Bolaget hade visserligen hos Vedbo häradsrätt anhållit om lagfart å en del af de inom detta härad befintliga lägenheter, som blifvit afträdda för kanalen, men häradsrätten har under den 20 sistlidne Januari meddelat det utslag att, "enär uti den till grund för ansökningen åberopade afhandling omsökta lägenheterna icke finnas närmare bestämda, eller ens uppgift lemnats å de hemman, från hvilka desamma afsöndrats, samt afhända egandderätten ej heller blifvit styrkt, kunde den sökta lagfarten icke af häradsrätten bifallas." Enär emellertid lagfart är en af de vigtigaste åtgärder till betryggande för framtiden af bolagets rätt till mark och vatten, hafva kanalrevisorerne tillstyrkt bolaget att söka genom anskaffande af nya, i legal form upprättade afhandlingar, der sådant erfordrades och lät sig göra, lagfara samtliga afhandlingar, eller, der sådant icke af egarne medgåfves, genom expropriation lösa den för kanalen redan begagnade mark, hvarigenom lagfart sedermera kunde erhållas.

§ 2.

I fråga om de tecknade aktiebeloppens användande, om bolagsmännens ansvarsskyldighet utöfver de i aktierna förskrifna summor och om indrifvande af resterande belopp m. m., hvarom redogöres i senaste revisionsberättelse, sid. 55—57, hafva Fullmäktige, med anledning deraf, att ej allenast en mindre del af 1874 års utan jemväl hela 1875 års förfallna annuitet å det till bolaget utbetalda statslån då ännu var ogulden, äfven uti förenämnda skrifvelse af den 5 Januari detta år uppmanat bolagsstyrelsen att, för beredande af erforderlig tillgång dertill, så skyndsamt som möjligt föranstalta derom, att det i revisionsberättelsen bland skulderna vid 1874 års slut upptagna, utaf vissa garantiaktietecknare inbetalda, men, ehuru således till säkerhet för statslånet afsedda, likväl i sjelfva verket till kanalarbetets utförande använda förskott å 59,055 kronor måtte, för så vidt detsamma ännu vore oguldet, blifva garantiaktieegarne godtgjordt genom infordrande och indrifvande af motsvarande belopp från de primitiva aktieegarne, hvilka genom deltagande i det bolagsstämmobeslut, i öfverensstämmelse hvarmed 16 § af bolagsordningen sedermera den 23 Februari 1866 af Kongl. Maj:t ändrades, förbundit sig att af egna medel tillskjuta hvad utöfver det beviljade statsbidraget erfordrades för kommunikationsledens fullbordande.

Fullmäktige anhöllo på samma gång äfven, det bolagsstyrelsen måtte tillse, att den af kanalrevisorerne föreslagna granskningen af registerboken samt upprättandet af en tablå angående aktiebeloppens inkassering måtte bringas till slut så tidigt, att berörda arbete åtminstone vid tiden för kanalrevisorernes sammanträde innevarande år vore till alla delar fullbordadt.

Uti berättelsen om detta års granskning af bolagets förvaltning och räkenskaper omförmäles, att den öfver aktieteckningen upprättade registerboken blifvit af dertill utsedd person jemförd med verifikationerna och kompletterad, men att der-

emot den tablå, som sedermera skulle deröfver upprättas, ännu icke blifvit fullt utarbetad; hvadan kanalrevisorerne icke kunnat verkställa den med detta arbete afsedda utredning af förhållandet med inkasseringen af aktiebeloppen. Af förestående räkenskapsutdrag inhemtades dock, att af primitiva aktieegarne inbetalts Kronor 182,853: 48, och af garantiaktietecknare erlagts . . . . . „ 143,514: 68, äfvensom att det uti sistnämnda belopp ingående, af vissa garantiaktietecknare lemnade förskott å 59,055 kronor, genom utredning af inbetalningar utaf primitiva aktieegarne sedan 1870, nedgått till 52,457 kronor 77 öre.

Enligt hvad kanalrevisorerne inhemtat, hade restlängder å felande aktiebetalningar blifvit under förra året utfärdade till indrifning, men af vederbörande indrifvare ännu icke i detalj redovisade och således icke kunnat i registerboken införas.

Kanalrevisorerne yrka fortfarande, att kraftiga åtgärder måtte vidtagas för en slutlig inbetalning, hvarigenom större klarhet vunnes om bolagets ställning.

§ 3.

Genom den af Kongl. Maj:t fastställda nya taxan för slussafgifter, som blifvit tillämpad från och med senare hälften af år 1875, förmodas trafikinkomsterna komma att icke obetydligt förhöjas. Enligt räkenskaperna hafva dessa inkomster under senaste fem år varit i ett ständigt stigande, sålunda:

år	1871	Kronor	35,781: 93.
„	1872	„	39,169: 49.
„	1873	„	43,544: 91.
„	1874	„	44,628: 57.
och „	1875	„	50,611: 43.

§ 4.

Kanalrevisorerne förklara sig icke hafva haft någon anmärkning att framställa mot kanalens underhåll.

§ 5.

Fullmäktige hafva, efter tagen del af den afgifna revisionsberättelsen, anmodat bolagsstyrelsen att meddela Fullmäktige behörig kännedom om de beslut och åtgärder, bolagsrevisorernes gjorda framställningar föranledt bolaget och styrelsen att fatta och vidtaga; och har med anledning deraf till Fullmäktige inkommit utdrag af protokollet vid bolagsstämma med Dalslands kanalaktiebolag den 1 Augusti d. å., enligt hvilket bolaget uppdragit åt styrelsen "att, för erhållande af lagfart å bolagets eganderätts-"handlingar å mark och vatten, som i sitt närvarande skick ej dertill egna sig, oför-"dröjligen gå i författning om upprättande af legala handlingar och, der hinder möta "för uppfyllandet af de för lagfart föreskrifna vilkor, genom expropriation tillvinna bo-"laget laga åtkomst"; hvarförutom styrelsen erinrats om nödvändigheten af att med alla till buds stående medel söka påskynda indrifningen af de rester, som utestå af så väl primitiva som garantiaktiemedel.

Jemte förenämnda protokollsutdrag har äfven till Fullmäktige blifvit öfverlemnad en af bolagets verkställande direktör upprättad öfversigt af indrifningen utaf tecknade aktier i Dalslands kanalaktiebolag intill den 1 Januari 1876. Statsrevisorerne hafva

visserligen tagit del af denna öfversigt, hvilken synes gifva anledning till åtskilliga anmärkningar, men då bolagsrevisorerne först vid nästa års revision komma i tillfälle att verkställa den med detta arbete afsedda utredning af förhållandet med inkasseringen af aktiebeloppen och derom meddela sitt yttrande, så hafva Statsrevisorerne ansett sig för närvarande icke böra ingå i pröfning deraf.

§ 6.

Efter förestående redogörelse för bolagets förhållande till staten få Statsreviso-

---

Kinda

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	410,454: 63.	
Aktiekapitalet	„	327,600: —	
Lån från handels- och sjöfartsfonden	„	21,000: —	
Fonden för Stångebro underhåll	„	407: 89.	
„ för underhåll af farleden Nyqvarn—Roxen	„	1,854: 08.	
Reservfonden	„	3,152: 50.	764,469: 10.
Tillgång utöfver skuld, tillkommen genom statsanslag, anslag af länets landsting, ränteinkomster m. m.			598,129: 10.
		Summa Kronor	1,362,598: 20.

Utgifter år 1875:

Trafikomkostnader	Kronor	1,581: 17.	
Tjenstemäns och betjentes aflöningar	„	7,301: 51.	
Skatter och onera	„	819: 77.	
Administrationen	„	2,841: 80.	
Kanalens underhåll	„	3,080: 49.	
Förrådets dito	„	503: 16.	
Diverse utgifter	„	139: 08.	16,266: 98.
Räntor utöfver ingående			12,152: 71.
Öfverskott för året			10,331: 27.
		Summa Kronor	38,750: 96.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Kanalanläggningen	Kronor	1,308,988: 86.	
Behållna förrådseffekter	„	20,247: 76.	
		Transport Kronor	1,329,236: 62.

rerne tillägga, att å 1874 års annuitetsliqvid, 40,000 kronor, under år 1875 i olika poster inbetalades . . . . . Kronor 31,928: —
och i Juli år 1876 . . . . . „ 8,072: —

Kronor 40,000: —

Samtidigt med sistnämnda inbetalning erlades 1,928 kronor i afräkning å å 1875 års annuitetsliqvid, likaledes utgörande 40,000 kronor.

---

kanalbolag.

den 1 Januari 1875.

Tillgångar:

Kanalanläggningen	Kronor	1,306,755: 96.
Behållna förrådseffekter	„	20,485: 61.
Fordran af Linköpings stad för farleden Nyqvarn –Roxen . . .	„	5,294: 27.
„ af Göta kanalverk, afsedd till amortering af bolagets skuld till handels- och sjöfartsfonden	„	21,000: —
„ af Östergötlands enskilda bank	„	4,930: —
Obligationer med upplupen ränta	„	2,073: 34.
Kassabehållning	„	2,059: 02.
	Summa Kronor	1,362,598: 20.

Inkomster år 1875:

Ordinarie trafikinkomster	Kronor	36,816: 46.
Extra d:o	„	647: 77.
Diverse inkomster	„	1,286: 73.
	Summa Kronor	38,750: 96.

den 31 December 1875.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	400,893: 27.
Aktiekapitalet	„	327,600: —
	Transport Kronor	728,493: 27.

Transport	Kronor	1,329,236: 62.
Fordran af Linköpings stad för farleden Nyqvarn—Roxen . . .	„	4,094: 27.
„ af Göta kanalverk, afsedd till amortering af bolagets skuld till handels- och sjöfartsfonden	„	20,000: —
„ af Östergötlands enskilda bank	„	6,100: —
Obligationer med upplupen ränta	„	3,106: 26.
Kassabehållning	„	204: 73.
Summa	Kronor	1,362,741: 88.

Berättelsen om granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper, deruti Fullmäktigen C. G. Hierta å Riksgäldskontorets vägnar deltagit, upplyser, bland annat, att Revisorerne vid företagen besigtningsresa utefter kanalen iakttagit, att densamma med alla dess tillhörigheter fortfarande underhålles i utmärkt skick, och att fastebref numera erhållits å alla för kanalen inköpta områden, med undantag för Hofby lastage-

---

Angående de jernvägsaktiebolags ställning, i hvilkas revisioner staten genom ombud deltager.

Statsrevisorerne hafva fått mottaga de till Fullmäktige inkomna berättelser om *granskning* låneunderstöd för jernvägarnes anläggning och uti hvilkas revision staten genom ombud eger inhemtas, få Statsrevisorerne framlägga redogörelse derför.

Gefle—Dala

De å bolagsstämma med delegarne i detta bolag år 1875 utsedde revisorer hafva afhvilken granskning "enligt Kongl. Maj:ts nådiga förordnande, Landssekreteraren M. Florman å de vid revisionsårets början och slut befintliga balanser. På grund af denna redogörelse hafva samt inkomster och utgifter under samma år:

Bolagets ställning

Skulder:

Återstod af statslånet	Kronor	1,667,938: 08.
Aktiekapitalet	„	2,400,000: —
Fond för jernvägens och materielens ständiga underhåll	„	711,861: 72.
Pensionsfonden	„	184,083: 03.
Innestående ränta och vinstutdelning på aktiekapitalet	„	474,000: —
Icke amorterade obligationer	„	1,142,000: —
Till Riksbanken	„	300,000: —
Diverse skulder	„	46,274: 04.
Summa	Kronor	6,926,156: 87.

Transport	Kronor	728,493: 27.	
Lån från handels- och sjöfartsfonden	„	20,000: —	
Fonden för Stångebro underhåll	„	379: 52.	
„ för underhåll af farleden Nyqvarn—Roxen	„	2,098: 59.	
Reservfonden	„	4,310: 13.	755,281: 51.
Tillgång utöfver skuld, tillkommen genom statsanslag, anslag af länets landsting, ränteinkomster m. m.			607,460: 37.
		Summa Kronor	1,362,741: 88.

plats, der gjordt förbehåll om det upptagna jordområdets återgående i vissa fall till egendomen hindrar erhållandet af lagfart.

På grund af de år för år ökade trafikinkomsterna och under förutsättning att desamma icke genom förändrade konjunkturer å företrädesvis trävaror försämras, uttala Revisorerne den åsigt, att kanalen bör kunna bestrida den till statsverket med 21,875 kronor utgående annuiteten.

---

af förvaltning och räkenskaper för år 1875 hos de *jernvägsaktiebolag*, som utaf staten erhållit deltaga. Så vidt bolagens ställning och rörelse under året kunnat af dessa revisionsberättelser

jernvägsaktiebolag.

gifvit berättelse om granskning af bolagets räkenskaper och förvaltning under samma år, vid statens vägnar jemväl varit tillstädes". I denna berättelse lemnas en redogörelse, som upptager Statsrevisorerne låtit uppgöra följande uppgift öfver bolagets ställning vid årets början och slut

den 1 Januari 1875.

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen jemte Falu nya station samt nya stationshuset och nya lokomotivstallet i Falun	Kronor	5,185,012: 47.
Inventarier och materialier	„	294,822: 52.
Arbetarebostäder	„	53,401: —
Inlösta aktier	„	30,000: —
Inlösta obligationer	„	351,400: —
Osålda obligationer	„	680,200: —
Rabatt-obligationer	„	10,640: —
Fordringar	„	99,802: 47.
Behållning, innestående i enskilda banker	„	200,319: 97.
Kassabehållning	„	20,558: 44.
	Summa Kronor	6,926,156: 87.

Utgifter år 1875:

För trafiken	Kronor	793,880: 83.
Ränta å obligationer, 1,500,000 kronor	»	75,000: —
Öfriga ränteutgifter	»	74,030: 43.
Afskrifning å jernvägsanläggningen	»	97,882: 21.
Ränta och utdelning för året, 20 procent å aktiekapitalet, 2,400,000 kronor	»	480,000: —
Summa	Kronor	1,520,793: 47.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen jemte Falu nya station, nya stationshuset och nya lokomotivstallet i Falun samt sammanbindningsbanan i Gefle	Kronor	5,826,527: 78.
Inventarier och materialier	»	250,102: 19.
Arbetarebostäder	»	51,300: 60.
Inlösta aktier	»	30,000: —
Inlösta obligationer	»	351,400: —
Osålda »	»	389,800: —
Rabatt-obligationer	»	21,890: —
Diverse fordringar	»	69,861: 93.
Innestående i Enskilda banken	»	203,836: 09.
Kassabehållning	»	52,755: 14.
Summa	Kronor	7,247,473: 73.

§ 1.

Förutom det belopp, 480,000 kronor, som bland utgifterna finnes utaf årets behållning affördt till ränta och utdelning åt aktieegarne och motsvarar 20 procent af deras tillskott, hafva, enligt ofvan åberopade revisionsberättelse, ytterligare 118,500 kronor, motsvarande 5 procent å samma tillskott, blifvit utdelade på alla aktierna med undantag af dem, som bolaget till belopp af 30,000 kronor innehar; hvarigenom innestående ränta och vinstutdelning å aktiekapitalet, hvilka vid årets början utgjorde 474,000 kronor, vid årets slut minskats till 355,500 kronor.

§ 2.

Den af flera föregående års Statsrevisorer behandlade fråga, huruvida bolaget kontraktsenligt har skyldighet att underkasta sig en ökad amortering af sin skuld till staten, har äfven denna gång utgjort föremål för Statsrevisorernes begrundande. Stats-

Inkomster år 1875:

Af trafiken	Kronor	1,454,676: 65.
Ränta och utdelning å bolaget tillhöriga aktier	»	6,000: —
Dito å amorterade, återköpta och osålda obligationer	»	59,188: 32.
Afkastning af Storviks hemman	»	928: 50.
Summa	Kronor	1,520,793: 47.

den 31 December 1875.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	1,556,584: 83.
Aktiekapitalet	»	2,400,000: —.
Fond för jernvägens och materielens ständiga underhåll	»	711,861: 72.
Pensionsfonden	»	196,537: 18.
Innestående ränta och vinstutdelning å aktiekapitalet	»	355,500: —
Obligationsskuld	»	1,101,600: —
Lån hos banker	»	899,560: —
Diverse skulder	»	25,830: —
Summa	Kronor	7,247,473: 73.

revisorerne hafva dervid stannat uti samma åsigt, som tillförene inom revisionen gjort sig gällande. Denna åsigt hvilar på tolkningen af 5 och 6 paragraferna i det mellan staten och bolaget gällande kontrakt, hvilka paragrafer hafva följande lydelse:

"§ 5.

"Afgifterna för passagerare och varutrafiken skola utgå enligt af Kongl. Maj:t, "efter dertill af bolaget afgifvet förslag, i nåder fastställd taxa, hvilken i allmänhet "synes hvart femte år böra lämpas efter sig då företeende förhållanden."

"§ 6.

"Skulle behållna inkomsten af jernvägen, efter afdrag af den årliga inbetal- "ningen å det af staten erhållna lån, öfverstiga 6 procent å det belopp, aktieegarne "tillskjutit, ankommer på Kongl. Maj:t att, utom begagnandet af den i näst ofvan "stående punkt Kongl. Maj:t förbehållna rätt att pröfva och bestämma de enligt taxor

"utgående afgifter, föreskrifva huru stor del af detta öfverskott skall afsättas, för att "framdeles användas till jernvägens förbättring eller vidare utsträckning. Uppgår den "årliga behållningen ändock till åtta procent å aktieegarnes tillskott, eger Kongl. Maj:t "bestämma om och med hvad belopp den stadgade amorteringen å sagde lån bör ökas."

Uti sin öfver 1874 års Statsrevisorers framställning afgifna förklaring (se 1874 års revisionsberättelse, sid. 194 och 195) uttalar bolagsdirektionen den önskan, att saken måtte betraktas såsom en *ren kontraktsfråga* och icke lösas på mer eller mindre antagliga billighetsskäl. Statsrevisorerne hafva i anledning deraf sökt åstadkomma en utredning derom, huruvida, enligt direktionens uppfattning, 6 § i kontraktet vore oförtydbar deruti, att Kongl. Maj:t endast *en gång för alla* medelst höjande af den ursprungliga annuiteten å statslånet, tre procent, skulle ega bestämma, om och med hvad belopp amorteringen å lånet borde ökas, i det fall att jernvägens behållna inkomst efter afdrag af nyssnämnde annuitet öfversteg 8 procent å aktieegarnes tillskott; eller om icke fast hellre kontraktsbestämmelsen är tydlig deruti, att Kongl. Maj:t eger rätt att öka amorteringen (icke den ursprungliga annuiteten) i följd af hvarje års affärsresultat, *år från år*, med ett *bestämdt belopp*. Sjelfva kontraktsparagrafen visar, att det ej varit meningen att göra ändring i den fastställda *årliga* annuitetsprocenten, utan att — sedan de i kontraktet stadgade 3 procent, 72,000 kronor, utgått, aktieegarne fått 6 procent, 144,000 kronor, afsättning skett efter Kongl. Maj:ts bepröfvande att användas till jernvägens förbättring eller vidare utsträckning samt aktieegarne ytterligare erhållit 2 procent eller tillhopa 8 procent, 192,000 kronor, å det af dem tillskjutna kapital, 2,400,000 kronor — öfverskottet af den *årliga* behållningen skulle få användas till ökande af den stadgade amorteringen, hvilket följaktligen icke kunde ske genom en *på förhand* bestämd tillökning i annuiteten, utan medelst användande af ett hvarje gång *till siffran bestämdt belopp*. Lika litet som Kongl. Maj:t *på förhand* en gång för alla egde att bestämma beloppet af den afsättning, som, efter det delegarne undfått 6 procent å aktiekapitalet, borde ske till förbättring eller utsträckning af jernvägen, lika litet kunde Kongl. Maj:t, på grund af ifrågavarande kontraktsparagrafs lydelse, *på förhand* en gång för alla fastställa den tillökning i afbetalningen å statens fordran, som borde ifrågakomma, efter det ytterligare 2 procent eller tillhopa 8 procent å aktiekapitalet af delegarne tillgodonjutits. Då nu första gången tillökning i amorteringen på grund af Kongl. Maj:ts beslut den 24 Mars 1868 egde rum medelst tillökning i den årliga annuiteten, hvilket tillökningssätt, enligt hvad Statsrevisorerne yttrat, *icke* var grundadt på kontraktsföreskrifter, så hafva Statsrevisorerne tagit närmare kännedom om de förhandlingar, som föregått tillkomsten af ifrågavarande beslut, hvarom de i Riksarkivet förvarade och efter derom framställd begäran till Statsrevisorerne utlemnade handlingar innefatta upplysning.

Statsrevisorerne hafva dervid inhemtat att, till följd af åläggande, direktionen för Gefle—Dala jernvägsaktiebolag den 21 Augusti 1867 till Kongl. Maj:t ingifvit förslag till ny taxa för trafiken, uti hvilken taxa, enligt hvad direktionen uppgaf, nedsättningar blifvit vidtagna, som beräknats medföra en minskning i inkomst af 100,000 kronor om året. Öfver detta taxeförslag infordrade Kongl. Maj:t yttrande af Kommerskollegium, dit äfven öfverlemnades en af 15 personer till Kongl. Maj:t ingifven anhållan att, innan förnyad taxa fastställdes, tillfälle måtte beredas dem och öfriga trafikanter å jernvägen att få emot direktionens förslag framställa de anmärkningar, hvartill de kunde finna sig befogade. Med anledning häraf anmodade Kommerskollegium Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gefleborgs län att lemna vederbörande trafi-

kanter tillfälle att öfver det ifrågastälda taxeförslaget sig yttra. Endast nio trafikanter inom Kopparbergs län och ingen inom Gefleborgs län begagnade sig deraf. Deras yttrande och jernvägsdirektionens deröfver afgifna förklaring insändes till kollegiet af Kongl. Maj:ts bemälde Befallningshafvande, som derjemte afgaf eget yttrande i ämnet. Trafikanterne erinrade, att öfverskottet å trafikinkomsten under åren 1862—1866 i medeltal utgjort 446,727 kronor, oaktadt samtidigt alla erforderliga utgifter blifvit bestridda och aktieegarne erhållit 7 procent utdelning; att fonden för jernvägens ständiga underhåll, som vid 1866 års slut var 915,248 kronor 50 öre och ansågs utan svårighet kunna under år 1867 förökas till 1,200,000 kronor, ej borde få växa utöfver sistnämnda summa, enär ett ytterligare ökande af denna fond innebar att tillegna aktieegarne allt för stor fördel på de trafikerandes bekostnad och att ensamt tillegna de förra nyttan af ett mot låg ränta (2 procent) och fördelaktiga betalningsvilkor af staten erhållet lån å 2,400,000 kronor, hvilket antagligen beviljats för att dermed bereda allmän fördel och icke att förskaffa ett bolag allt för stor vinst. Ehuru trafikanterne antogo, att inkomsterna med tillämpning af då varande taxa komme att betydligt öfverstiga förenämnda behållning af i medeltal årligen 446,727 kronor, hade de beräknat att, oaktadt den af jernvägsdirektionen i nya taxan föreslagna nedsättningen och deraf föranledda minskning med 100,000 kronor i årliga inkomsten, skulle dock det årliga öfverskottet, efter verkställd amortering å statslånet och inlösen med 10 procent af utelöpande obligationer, medgifva en årlig utdelning till aktieegarne, förutom förut beräknade 7 procent, af ytterligare mera än 15 procent under åren 1868 och 1869 och sedermera af omkring 18 procent. De föreslogo derför åtskilliga ändringar i den af jernvägsdirektionen framlagda taxan. Till bemötande af dessa anmärkningar anförde direktionen i skrifvelse till Kommerskollegium den 20 December 1867, bland annat: att bolaget i aktiekapital och andra lån, än de af staten lemnade, nedlagt 3,300,000 kronor under äfventyr att förlora hela denna summa till staten, i händelse företaget misslyckades, så att anläggningen antingen icke blefve färdig eller ock, färdig, icke behörigen kunde underhållas; att aktieegarne, såsom ersättning för sina uppoffringar och den stora risk, de iklädt sig, visserligen under sista åren uppburit en utdelning af *sju* procent, men att äfven denna utdelning först efter lång väntan erhållits, enär det inträffat, att, ehuru aktieegarne i reglementet tillerkänts 5 procent årlig ränta, räknad från de tider inbetalningarne skett, denna ränta likväl länge icke kunnat utbetalas, och sedermera visserligen erhållits, hvarjemte på senare åren tillkommit 2 procent utdelning, men utan någon ränta på räntefordringarne för den tid de innestått; att om, vid så beskaffade förhållanden, utdelningen under kommande år skulle blifva något större, ja, någon gång uppgå till den af anmärkarne angifna höjd, äfven en sådan utdelning icke borde synas obillig; att, då ingen garanti erbjudits eller antagligen icke kunnat åstadkommas för utfåendet af de förespeglade framtida större utdelningarne, och de till grund för beräkningen deraf lagda antaganden vore origtiga och vilseledande, så återstode deraf icke mera än de i verkligheten utdelade 7 procenten; att emellertid, då Rikets Ständer vid statslånets beviljande, utom den stränga garantien för dess återbekommande, jemväl öfverlemnat till Kongl. Maj:t att föreskrifva vissa ytterligare åligganden, i händelse utdelningen öfverstege de i deras underdåniga skrifvelse omförmälda procentbelopp, och för det fall att denna utdelning icke finge beräknas utöfver den i 1855 års ofvanberörda bolagsordning aktieegarne tillerkända 5 procent-räntan, på sätt direktionen förestälde sig att föreskriften borde tolkas, utan tiden då eller framdeles vore inne för tillämpning af de i ständernas skrifvelse föreskrifna åtgärder, direktionen ansåg sig

böra framställa sin åsigt derom, att en förökning i amorteringen af förenämnda statslån från 1 till 2 procent borde utan alltför stor olägenhet för bolaget kunna åstadkommas oaktadt den fraktnedsättning af omkring 100,000 kronor, som taxeförslaget förorsakade; att direktionen visserligen gjort denna framställning utan bemyndigande af bolagsstämman, men då den framkallats af en pretention utaf några få trafikerande på bolagets skyldigheter mot staten för låneunderstödet, utöfver hvad dessa skyldigheter ditintills blifvit fullgjorda, och då bestämmandet komme att af Kongl. Maj:t afgöras, direktionen funnit sig pligtig anföra den utväg härutinnan, som den ansåg för statsverket eller det allmänna mest fördelaktig och för jernvägsbolaget mindre betungande samt i sig sjelf mest rättsenlig, dels derutinnan att staten tidigare återfinge de mot låg ränta förskjutna medlen, sedan det visat sig att företaget, hvartill de blifvit lemnade, lyckats förvärfva förmåga dertill, samt dels derutinnan att, på samma gång som utdelningen till aktieegarne i någon mån blefve mindre, så minskades ock i samma förhållande deras skuld till staten. Hvad beträffade anmärkarnes framställningar rörande taxeförslaget, fann direktionen dem obefogade.

Kongl. Maj:ts den 24 Mars 1868 meddelade beslut i ärendet, dervid taxan i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det afgifna förslaget fastställdes, innehåller derjemte, »att det för Gefle—Dala jernvägsanläggning vid 1853—1854 års riksdag »beviljade lån till belopp af 2,400,000 riksdaler skall från och med innevarande år »afbetalas med två procent årligen i stället för förut bestämda en procent».

Den 28 Augusti 1872 inlemnade jernvägsdirektionen, enligt åliggande, till Kongl. Maj:t nytt förslag till taxa för trafiken, hvilket enligt direktionens uppgift beräknats medföra en årlig minskning af 275,820 kronor i den förut varande trafikinkomsten. Vid den skrifvelse, hvarmed berörda förslag öfverlemnades, voro fogade handlingar, som utvisade, att fonden för jernvägens och materielens ständiga underhåll vid 1871 års slut utgjorde 1,269,453 kronor 86 öre och att till aktieegarne såsom ränta och utdelning på de af dem gjorda tillskott utbetalts 10 procent för år 1867, 12 procent för år 1868, 15 procent för år 1869, 18 procent för år 1870 och 20 procent för år 1871. Uti nämnda skrifvelse erbjöd, efter dertill af bolagsstämman erhållet bemyndigande, direktionen en ökning af amorteringen å statslånet från 2 till 4 procent. Äfven denna gång hade åtskilliga trafikanter hos Kongl. Maj:t anhållit att i händelse af behof få afgifva anmärkningar mot taxeförslaget, med anledning hvaraf Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gefleborgs län anbefaldes att lemna dem tillfälle dertill; men bemälde myndighet meddelade att, oaktadt pålysning derom skett i Gefleborgs och Kopparbergs län, ingen trafikant inkommit med anmärkning. Styrelsen för statens jernvägstrafik, hvars yttrande rörande taxeförslaget infordrats, förordade detsamma till fastställelse. Rörande åter den af direktionen erbjudna ökning af amorteringen å statslånet inhemtade Kongl. Maj:t utlåtande af Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader. Efter att i detta utlåtande hafva intagit lydelsen af kontraktets sjette paragraf, erinrade Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att de i samma paragraf meddelade föreskrifter föranledt styrelsen att redan två särskilda gånger förut fästa Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på de höga utdelningar, som aktieegarne erhållit, på grund hvaraf styrelsen ock trott tiden vara inne, då Kongl. Maj:t kunde begagna rättigheten att stadga med hvad belopp amorteringen å statslånet borde ökas; hvadan, då bolaget nu sjelfmant föreslagit en ökning, hvilket öfverensstämde med hvad styrelsen förut satt i fråga, styrelsen förordade åtgärden, hemställande dock, huruvida ökningen borde, såsom direktionen föreslagit, inskränkas till 2 procent. Med bifall till direktionens framställning förordnade Kongl. Maj:t den 6 September 1872, att den annuitet, bolaget hade att å meranämnda statslån inbetala, skulle vid då näst instundande inbe-

talning och vidare framgent beräknas till 6 procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först skulle godtgöras ränta efter två procent af oguldna kapitalbelopp och återstoden utgöra afbetalning derå.

Häraf framgår, att tillökningen i *annuiteten* år 1868 tillkommit på grund af bolagets egen framställning, *utan* hvilken en dylik åtgärd icke *kunnat* ega rum, och detta så mycket mindre, som *vid den tiden* aktieegarne ännu icke erhållit de i kontraktet förutsatta *8 procent*, utan endast *7 procent* på sina tillskott. *Lika origtigt* som det skulle hafva varit, att tillökningen i amorteringen en gång för alla fastställts till ett betydligare belopp, som väl kunnat stå i öfverensstämmelse med det närmast föregående årets affärsresultat, men hvars oafbrutna bibehållande skulle hafva kunnat i följd af sedermera inträffade ogynsamma omständigheter föranleda dertill, att aktieegarne icke kommit i åtnjutande af *den* utdelning, hvartill de i kontraktet berättigats, *förrän* tillökning i amorteringen kunde af staten tagas i anspråk, lika litet hållbar är, i Statsrevisorernes tanke, *den* uppfattning, som vill, *till förmån* för bolaget, inskränka föreskriften om amorteringens höjande till en åtgärd, som endast *en gång* borde kunna ifrågakomma.

Hvad derefter beträffar tillökningen år 1872 i amorteringen, så inhemtas af förestående redogörelse, att densamma skett i sammanhang med bolagets ansökan om fastställelse af ny taxa och äfven denna gång varit föranledd af bolagets egen begäran. Men då direktionen, uti ofvan åberopade förklaring (af år 1874), från de i Kongl. Maj:ts beslut förekommande uttryck, att annuiteten skulle med 6 procent å det ursprungliga lånebeloppet från och med samma år och *vidare framgent* utgå, hemtat stöd för sin åsigt att någon vidare tillökning icke kunde ifrågakomma, så anse Revisorerne denna uppfattning bäst vederläggas af sjelfva ordalydelsen af den offentliga förklaring, som vid innevarande års riksdag afgifvits af den ledamot i Andra Kammaren, hvilken i egenskap af föredragande tillstyrkt och sedermera kontrasignerat Kongl. Maj:ts sistnämnda beslut, att nemligen »de i nämnda beslut förekommande or»den: *och vidare framgent*, hvarpå bolaget lägger så mycken vigt, icke utgöra något »hållbart skäl för att icke amorteringen än vidare skulle kunna förhöjas». Deremot har nämnde ledamot visserligen, i strid mot Statsrevisorernes uppfattning, delat direktionens uttalade åsigt, att icke någon vidare tillökning af den år 1868 föreskrifna amorteringen rättsligen kunde af Kongl. Maj:t påbjudas, sedan Kongl. Maj:t på grund af kontraktets 6 paragraf en gång sänkt taxan, äfvensom en gång år 1868 förhöjt amorteringen, hvadan det beslut i frågan, som Kongl. Maj:t senast den 6 September 1872 fattade och af bolaget åberopats, grundade sig uteslutande derpå, att bolaget då uttryckligen medgifvit, att en förhöjning skulle få ske från 2 till 4 procent.

Af hvad Statsrevisorerne anfört framgår, att den vid nämnda två tillfällen vidtagna tillökningen i annuiteten å statslånet uteslutande grundats på bolagets egna framställningar samt innefattar ett förfaringssätt, som icke härledt sig från den oförtydbara kontraktsbestämmelsen, hvilken *ordagrant* öfverensstämmer med 11 punkten i de af 1853 och 1854 års Riksdag fastställda lånevilkor. Det är väl sant, att staten vid beviljandet af det betydliga låneunderstödet i främsta rummet åsyftade att befrämja det tillämnade företaget samt för sådant ändamål velat gynna bolaget med särdeles billiga vilkor för lånets erhållande, dock var från statens sida en bestämd gräns satt för ifrågavarande förmåns åtnjutande, i det staten, sedan bolagsmännen fått tillgodogöra sig en då såsom betydande ansedd årlig utdelning af 8 procent å det af dem tillskjutna kapital, ville för sin del minska sin uppoffring genom anspråket på det årliga öfverskottet, hvilket i ty fall borde utöfver den tillgång, som den fastställda annuiteten af 3 procent dertill lemnade, användas såsom afbetalning å statens

kapitalfordran. Den omständighet, att bolaget medelst bifall till nyssnämnda framställningar hittills undvikit kontraktstillämpningen, synes ur strängt rättslig och följaktligen kontraktsenlig synpunkt — och det är ju från en sådan, som bolaget sjelf önskar få frågan bedömd — icke innefatta något hinder för en sådan tillämpning, då medkontrahenten derom framställer anspråk: och att ett sådant anspråk är fullt befogadt torde så mycket mindre kunna ifrågasättas, som, i händelse tillämpning af kontraktsbestämmelsen egt rum allt från den tid, då bolagsmännen erhöllo 8 procent å aktiekapitalet, och år från år fortgått, staten längesedan skulle hafva återfått hela sin kapitalfordran. Då tiden nu nalkas för en ny pröfning af trafiktaxan, synes allt skäl vara för handen att den omtvistade frågan kommer till slutligt afgörande, helst bolagets utdelning, som enligt direktionens här förut anförda uppgifter år 1871 utgjorde 20 procent och sedermera enligt revisionsberättelserna för hvart och ett af de följande åren 1872—1875 uppgått till 25 procent, betydligt öfverstiger den antagna utdelningsprocenten af 8.

Hvad Statsrevisorerne hittills yttrat grundar sig på den af direktionen sjelf uttryckligen uttalade åsigt om sättet för frågans bedömande. Deremot torde det ej kunna förnekas att, sedan den ökade amorteringen, *vid sidan af kontraktet*, under flera år utgått efter *en helt annan metod*, än kontraktet förutsätter, det skulle för bolaget och dess aktieegare medföra ganska väsentliga olägenheter, om amorteringssättet plötsligen förändrades. Å andra sidan och då staten, som sjelf får vidkännas en ränta af omkring 5 procent å de lån, staten i senare tider upptagit, med all rätt bör kunna fordra, att den återstående amorteringstiden för ett lån, som endast löper med

---

Borås

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet		Kronor	1,229,741: 93.
Aktieegarnes delaktighetssumma		»	688,527: 63.
Obetalda jordersättningar och skulder till olika personer		»	38,510: 80.
Jernvägspersonalens sjuk- och understödskassa		»	5,443: 33.
Icke lyftade utdelningar		»	1,542: —
Reservfonden		»	256,734: 55.
Statslånets amorteringskonto		»	54,566: 85.
»Kapitalkonto»: nybyggnader, inköpt rörlig materiel m. m.		»	36,000: 90.
Dispositionskonto	Kronor 3,928: 52.		
Vinstbehållning af årets rörelse	» 33,144: 50.		37,073: 02.
Summa		Kronor	2,348,141: 01.

2 procent årlig ränta, *så vidt i enlighet med gällande aftal ske kan*, väsentligen förkortas, eller att staten på annat sätt förminskar sin ränteförlust, har det synts Statsrevisorerne, som skulle i afseende å statens återstående fordran, utgörande, efter den år 1875 verkställda amortering, 1,548,926 kronor 26 öre, statens och bolagets ömsesidiga anspråk i någon mån kunna sammanjemkas och derigenom denna under flera år omtvistade fråga, såsom direktionen i sin den 26 November 1875 öfver samma års Statsrevisorers framställning afgifna förklaring önskat, bringas till ett slutligt afgörande (se 1875 års revisionsberättelse, sid. 142 och 143). Om t. ex. den nu varande annuiteten, 6 procent å ursprungliga lånebeloppet 2,400,000 kronor, eller 144,000 kronor, under återstoden af amorteringstiden finge oförändrad utgå, men bolaget *derutöfver* åtoge sig att å återstående lånebeloppet i stället för nuvarande 2 procent gälda 4 procent ränta, eller samma ränta, som erlägges för alla de lån, staten från år 1858 till år 1871 lemnat till understödjande af enskilda jernvägsanläggningar, efter hvilken tid räntan för sedermera beviljade dylika understöd höjdes till 5 procent, så komme *å ena sidan* bolaget att, med ändring af kontraktsföreskriften, bereda sig fördelen af *visshet* derom, att under i öfrigt oförändrade förhållanden utdelningsprocenten icke behöfde att underkastas någon annan nedsättning än den obetydliga, som föranleddes af räntetillökningen, hvilken dessutom år för år minskades, under det *å andra sidan* statens ränteförlust icke blefve särdeles betydande.

Statsrevisorerne hafva emellertid i nu omförmälda hänseenden icke velat framlägga några bestämda förslag, hvadan de, med åberopande af hvad de anfört, öfverlemna frågan till Riksdagens pröfning.

---

jernvägsaktiebolag.

den 1 Januari 1875.

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen		Kronor	1,604,839: 38.
Rörliga materielen		»	294,756: 81.
Inventarier och materialier		»	109,041: 12.
102 aktier i Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernväg		»	200: —
På depositions- samt upp- ochafskrifningsräkningar	Kronor 121,336: 22.		
Allmänna hypoteksbankens obligationer	» 102,791: 67.		
Fordran af Borås stad	» 81,151: 43.		
» af Borås sparbank	» 482: 12.		
» af Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernväg	» 1,523: 82.		
» af diverse personer	» 17,458: 49.		
» af stationerna å linien	» 14,485: 28.		339,229: 03.
Kassabehållning			74: 67.
		Summa Kronor	2,348,141: 01.

Utgifter för år 1875.

Driftkostnad, underhåll af banan, rörliga materielen m. m.	Kronor	96,666: 60.
Diverse utgifter, skadeersättningar och förluster	»	8,788: 48.
Afskrifningar	»	21: 16.
Amortering å statslånet	»	19,663: 08.
Ränta å d:o	»	49,189: 68.
» å reservfonden	»	12,836: 73.
» å jernvägspersonalens sjuk- och understödskassa	»	276: 80.
Nybyggnader och inköp af rörlig materiel, inventarier och materialier	»	10,665: 07.
Disponibel behållning af årets rörelse	»	25,498: 46.
	Summa Kronor	223,606: 06.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen	Kronor	1,606,766: 90.
Rörliga materielen	»	295,526: 71.
Inventarier och materialier	»	113,513: 39.
102 aktier i Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernväg	»	200: —
På depositions- samt upp- och afskrifningsräkningar	»	123,026: 80.
Allmänna hypoteksbankens obligationer	»	106,541: 67.
Fordran af Borås stad	»	79,159: 01.
» af Borås sparbank	»	506: 22.
» af diverse personer	»	12,125: 21.
» af Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernväg	»	2,732: 65.
» af stationerna å linien	»	14,355: 65.
Kassabehållning	»	1,552: 14.
	Summa Kronor	2,356,006: 35.

§ 1.

Majoren G. W. Bæckström, hvilken å statens vägnar deltagit i granskningen af bolagets förvaltning och räkenskaper för år 1875, meddelar att reservfonden, som vid årets början utgjorde 256,734 kronor 55 öre, under året ökats genom deråt tillagd 5 procent ränta, 12,836 kronor 73 öre, så att den vid årets slut uppgick till 269,571 kronor 28 öre.

§ 2.

Då enligt 1865—1866 års Riksdags beslut aktieegarnes delaktighetssumma blifvit nedsatt med 87,072 kronor 37 öre, men aktieegarnes verkliga fordran utgjorde

Inkomster år 1875:

Af trafiken	Kronor	203,140: 27.
Hyror och arrenden m. m.	»	3,609: 86.
Vinst å främmande arbeten i reparationsverkstaden	»	353: 48.
Diverse inkomster	»	184: 50.
Ränta å utlånta medel	»	16,317: 95.
Summa Kronor		223,606: 06.

den 31 December 1875.

Skulder:

Återstoden af statslånet			Kronor	1,210,078: 85.
Aktieegarnes delaktighetssumma: 3,878 aktier à 200 kronor			»	775,600: —
Jernvägspersonalens sjuk- och understödskassa			»	6,174: 03.
Skulder till olika personer			»	25,697: 56.
Icke lyftade utdelningar			»	3,131: —
Tillgångar utöfver skulder:				
Reservfonden	Kronor	269,571: 28.		
»Kapitalkonto» (1875 års amortering å statslånet samt nybyggnader, inköp af rörlig materiel m. m.)	»	30,328: 15.		
Dispositionskonto	»	9,927: 02.		
Vinstbehållning af årets rörelse	»	25,498: 46.	»	335,324: 91.
Summa Kronor				2,356,006: 35.

775,600 kronor, hafva, enligt bolagets år 1875 fattade beslut, de tillgångar utöfver skulder, som vid 1874 års slut funnos å kapitalkonto och statslånets amorteringskonto upptagna med tillsammans 90,567 kronor 75 öre, blifvit i 1875 års räkenskaper omförda sålunda, att aktieegarnes konto deraf godtgjorts med 87,072 kronor 37 öre, och återstoden, 3,495 kronor 38 öre, afförts å jernvägsanläggningen.

Till denna upplysning om orsaken till skiljaktigheten mellan de belopp, hvarmed aktieegarnes delaktighetssumma in- och utbalanserats i 1875 års räkenskaper, få Statsrevisorerne tillägga att, sedan med år 1870 reservfonden, i enlighet med omförmälda riksdagsbeslut, blifvit till beloppet bestämd och afsatt (se sid. 96 och 97 i 1871 års revisionsberättelse) samt sedermera i behörig ordning redovisad, icke något hinder synts dem möta för att, på sätt som skett, upptaga aktieegarnes fordran i enlighet med det inbetalda aktiebeloppet.

Söderhamns

I granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper för år 1875 har Regementsföljande uppgifter:

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor		408,535: 94.
Aktieegarnes inbetalningar	»		289,307: 28.
Aktieegarnes tillgodohafvande genom amortering å statslånet	Kronor	91,459: 71.	
Dito dito genom dito å lånet af Söderhamns stad	»	34,500: —	125,959: 71.
Återstående lån af Söderhamns stad			140,500: —
Diverse skulder			65,667: 83.
Reservfonden			63,833: 33.
Undsättningsfonden			2,082: 13.
Pensionsfonden			10,300: —
Behållning af trafiken år 1874			20,253: 12.
	Summa Kronor		1,126,439: 34.

Utgifter år 1875:

Trafik- och underhållskostnad	Kronor	165,490: 07.
Ränta och amortering å statslånet	»	25,000: —
Amortering å lånet af Söderhamns stad	»	4,500: —
Upplupna räntor	»	8,591: 43.
1874 års utdelning till aktieegarne	»	20,253: 12.
Afsättning till reservfonden	»	10,000: —
Dito till pensionsfonden	»	5,000: —
Förluster	»	97: 72.
Afskrifningar	»	32,061: 90.
Behållning (vinst- och förlustkonto)	»	20,253: 12.
	Summa Kronor	291,247: 36.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen med rörelsemateriel och inventarier	Kronor	966,202: 58.
Förråd	»	27,757: 85.
	Transport Kronor	993,960: 43.

jernvägsaktiebolag.

skrifvaren J. W. Ahlström, å statens vägnar, deltagit. Den derom afgifna berättelsen lemnar

den 1 Januari 1875.

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen med rörelsemateriel och inventarier	Kronor	986,970: 97.
Förråd	»	51,453: 98.
Inlösta aktier	»	1,383: 40.
Reservfonden	»	63,833: 33.
Undsättningsfonden	»	2,082: 13.
Pensionsfonden	»	10,300: —
Fordringar	»	7,170: 66.
Kassabehållning	»	3,244: 87.
Summa	Kronor	1,126,439: 34.

Inkomster år 1875:

Behållning från år 1874	Kronor	20,253: 12.
Trafikinkomster	»	270,994: 24.
Summa	Kronor	291,247: 36.

den 31 December 1875.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	399,877: 37.
Aktieegarnes inbetalningar	»	289,307: 28.
Transport	Kronor	689,184: 65.

Transport	Kronor	993,960: 43.
Inlösta aktier	»	1,248: 90.
Reservfonden	»	73,833: 33.
Undsättningsfonden	»	2,048: 18.
Pensionsfonden	»	15,918: —
Fordringar	»	16,997: 20.
Kassabehållning	»	10,684: 88.
Summa	Kronor	1,114,690: 92.

Hudiksvalls

Å statens vägnar har Bruksförvaltaren D. Silén deltagit i granskningen af detta bolags gifter hemtade och sammanförda:

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	295,889: 71.
Inbetalda aktiekapitalet	»	320,000: —
Obligationer	»	281,500: —
Till sparbanken i Hudiksvall	»	30,000: —
» filialbanken i dito	»	130,000: —
» åtskilliga personer	»	3,320: 73.
Reservfonden	»	14,623: 18.
Innestående utdelning till aktieegarne	»	16,000: —
Summa	Kronor	1,091,333: 62.

Utgifter år 1875:

Trafik- och administrationskostnader	Kronor	47,540: 93.
Underhåll af lokomotiv, vagnar och inventarier	»	7,179: 82.
Transport	Kronor	54,720: 75.

	Transport Kronor	689,184: 65.
Aktieegarnes tillgodohafvande genom amortering å statslånet	Kronor 100,118: 28.	
Dito dito genom dito å lånet af Söderhamns stad	» 39,000: —	139,118: 28.
Återstående lån af Söderhamns stad		136,000: —
Diverse skulder		38,335: 36.
Reservfonden		73,833: 33.
Undsättningsfonden		2,048: 18.
Pensionsfonden		15,918: —
Behållning å trafiken år 1875		20,253: 12.
	Summa Kronor	1,114,690: 92.

---

jernvägsaktiebolag.

förvaltning och räkenskaper för år 1875. Ur den derom afgifna berättelsen äro följande upp-

den 1 Januari 1875.

Tillgångar:

Jernvägen	Kronor	433,000: —
Rörelsemateriel	»	95,000: —
Stationer, byggnader, inventarier och materialier	»	78,154: 42.
Ångbåtar och pråmar	»	39,901: 43.
Bolaget tillhöriga aktier	»	2,400: —
Banans utsträckning till Näsviken	»	416,296: 55.
Jordlösen i och för banans utsträckning	»	2,105: 22.
I bankinrättningar deponerade	»	17,872: 78.
Diverse fordringar	»	3,631: 53.
Kassabehållning	»	2,971: 69.
	Summa Kronor	1,091,333: 62.

Inkomster år 1875:

Trafikinkomster	Kronor	138,431: 47.
Af trafiken med ångfartyget Delsbo	»	18,054: 57.
	Transport Kronor	156,486: 04.

	Transport Kronor		54,720: 75.
Underhåll af banan, stationer och bjelkmagasin	»		22,032: 78.
Lastning af trävaror i Forssa	»		3,114: 13.
Saldo af skadeersättningar	»		19: —
För trafiken med ångfartyget Delsbo	»		14,199: 05.
Amortering å ångfartyget Delsbo med prâmar	»		884: 75.
För trafik med ångfartyget Bjuråker	»		4,513: 16.
Ränteskillnad	»		39,664: 56.
Diverse utgifter	»		931: 12.
Behållen vinst	»		20,000: —
hvaraf blifvit afsatta till reservfonden	Kronor 4,000: —		
och till utdelning 5 procent å aktiekapitalet	» 16,000: —		
	Summa Kronor		160,079: 30.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägen	Kronor	433,000: —
Rörelsemateriel	»	145,052: 65.
Stationer, materialier, inventarier och byggnader	»	134,033: 60.
Ångbåtar och prâmar	»	65,493: 01.
Bolaget tillhöriga aktier	»	2,400: —
Banans utsträckning till Näsviken	»	388,670: 98.
Diverse fordringar	»	7,877: 29.
Kassabehållning	»	186: 54.
	Summa Kronor	1,176,714: 07.

Uddevalla—Venersborgs—Herr-

Öfversten Eggert Elers, som å statens vägnar deltagit i granskningen af detta bolags gift om bolagets inkomster och utgifter under samma år samt dess ställning vid årets början

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet: icke förfallet kapital	Kronor 3,023,773: 99.		
för år 1874 förfallet amorteringsbelopp	» 39,470: 23.	3,063,244: 22.	
Återstod af räntan för år 1874 å statslånet		72,529: 77.	
Aktiekapitalet		1,620,000: —	
Skulder till åtskilliga personer		5,042: 83.	
	Transport Kronor		4,760,816: 82.

Transport Kronor		156,486: 04.
Af trafiken med ångfartyget Bjuråker	»	3,473: 26.
Utdelning å bolaget tillhöriga aktier	»	120: —
Summa Kronor		160,079: 30.

den 31 December 1875.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	289,225: 30.
Inbetalda aktiekapitalet	»	320,000: —
Obligationer	»	271,500: —
Till sparbanken i Hudiksvall	»	30,000: —
» Helsinglands enskilda bank	»	214,500: —
Diverse skulder	»	16,865: 59.
Reservfonden	»	18,623: 18.
Innestående utdelning till aktieegarne	»	16,000: —
Summa Kronor		1,176,714: 07.

---

ljunga jernvägsaktiebolag.

förvaltning och räkenskaper för år 1875, har uti derom afgifven berättelse lemnat följande upp- och slut.

den 1 Januari 1875.

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen	Kronor		4,219,414: 21.
Rörliga materielen	»		576,553: 85.
Materialier och inventarier	»		98,128: 80.
Öfvertagna aktier	»		36,500: —
Fordringar: af åtskilliga aktieegare	Kronor	57,767: 02.	
af kommuner	»	20: —	
Transport Kronor		57,787: 02.	4,930,596: 86.

Transport	Kronor	4,760,816: 82.
Aktieegarnes delaktighetskonto (utgörande verkställd amortering å statslånet)	»	138,803: 63.
Behållning (»Vinst- och förlustkonto»)	»	110,443: 49.
Summa	Kronor	5,010,063: 94.

Utgifter år 1875:

För trafik, underhåll af jernvägen, materiel m. m.	Kronor	232,550: 43.	
Räntor	»	128,416: 73.	
Jernvägens andel till pensions- och understödskassan	»	894: 72.	
Provisioner för auktioner m. m.	»	3,133: 27.	
Afskrifven fordran	»	40: —	365,035: 15.
Årets vinst till amortering af bolagets skuld till staten			38,592: 30.
Summa	Kronor		403,627: 45.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen	Kronor		4,220,867: —
Rörliga materielen	»		576,553: 85.
Materialier och inventarier	»		118,824: 17.
Öfvertagna aktier	»		36,500: —
Fordringar: af åtskilliga aktieegare	Kronor	57,423: 45.	
af kommuner	»	20: —	
af åtskilliga personer	»	17,883: 10.	
å giroräkning	»	12,800: —	88,126: 55.
Kontant i kassan			1,590: 55.
Summa	Kronor		5,042,462: 12.

Härförutom anmäler nämnde revisor, att å den annuitetsliqvid, 162,000 kronor, som från bolaget bort ingå till Riksgäldskontoret den 31 December 1875, endast 40,000 kronor blifvit den 27 i samma månad och 60,000 kronor under loppet af innevarande år, enligt företedda qvittenser, inbetalda; hvadan vid revisionens förrättande den 4 sistlidne Maj å denna liqvid återstode oguldna 62,000 kronor jemte 6 procent öfverränta.

Transport	Kronor	57,787: 02.	4,930,596: 86.
Fordringar: af åtskilliga personer	»	5,338: 49.	
å giroräkning	»	13,595: 42.	76,720: 93.
Kontant i kassan			2,746: 15.
Summa	Kronor		5,010,063: 94.

Inkomster år 1875:

Af trafiken	Kronor	400,051: 87.
Diverse inkomster, såsom höskörd, hushyror m. m.	»	3,575: 58.
Summa	Kronor	403,627: 45.

en 31 December 1875.

Skulder:

Återstoden af statslånet: icke förfallet kapital	Kronor	2,982,724: 95.	
för året förfallet amorteringsbelopp	»	41,049: 04.	3,023,773: 99.
Återstod af räntan för året å statslånet			80,950: 96.
Aktiekapitalet			1,620,000: —
Skulder till åtskilliga personer			29,797: 25.
Aktieegarnes delaktighetskonto (utgörande verkställd amortering å statslånet)			176,755: 78.
Behållning (»Vinst- och förlustkonto»)			111,184: 14.
Summa	Kronor		5,042,462: 12.

Statsrevisorerne få härvid tillägga den upplysning att, enligt Riksgäldskontorets räkenskaper, det återstående annuitetsbeloppet, 62,000 kronor, för år 1875 under sistlidne Juli månad blifvit till Riksgäldskontoret inbetaldt jemte öfverränta, 2,807 kronor 34 öre.

Ystad—Eslöfs

Bolagets ställning den

Skulder:

Återstoden af statslånet		Kronor	2,258,335: 45.
Aktiekapitalet		„	1,237,794: 21.
Skuld till statens jernvägstrafik		„	17,947: 94.
Pensionskassan		„	4,703: 24.
Inbetalningar å beklädnad		„	974: 40.
Propriekonto:			
behållning från föregående år	270,564: 31.		
„ under år 1874	96,938: 63.	„	367,502: 94.
		Summa Kronor	3,887,258: 18.

Utgifter år 1875:

Trafikomkostnader, underhåll af banan m. m.		Kronor	200,363: 68.
Saldo af influtna och utbetalda räntor		„	86,186: 80.
Behållning under året		„	67,718: 25.
		Summa Kronor	354,268: 73.

Bolagets ställning den

Tillgångar:

Färdiga banan		Kronor	3,709,675: 26.
Materialier, inventarier och blanketter		„	162,001: 74.
I bankinrättning innestående		„	38,300: —
Diverse fordringar		„	7,442: 52.
Upplupna oguldna räntor		„	860: 86.
Saldo i liqvid med främmande telegraflinier		„	65: 18.
Innestående trafikmedel hos stationerna		„	7,950: 36.
Kassabehållning		„	2,451: 43.
		Summa Kronor	3,928,747: 35.

jernvägsaktiebolag.

1 Januari 1875.

Tillgångar:

Färdiga banan	Kronor	3,654,959:	50.
Materialier, inventarier och blanketter	„	177,840:	81.
I bankinrättning innestående	„	40,400:	—
Diverse fordringar	„	6,521:	79.
Upplupna oguldna räntor	„	518:	82.
Saldo i liqvid med främmande telegraflinier	„	72:	64.
Innestående trafikmedel hos stationerna	„	5,945:	84.
Kassabehållning	„	998:	78.
	Summa Kronor	3,887,258:	18.

Inkomster år 1875:

Af trafiken	Kronor	343,443:	75.
Diverse inkomster	„	10,824:	98.
	Summa Kronor	354,268:	73.

31 December 1875.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	2,226,168:	87.
Aktiekapitalet	„	1,237,794:	21.
Skuld till statens jernvägstrafik	„	20,932:	88.
Pensionskassan	„	5,098:	60.
Inbetalningar å beklädnad	„	938:	65,
Öfverlevererade trafikmedel	„	2,592:	95.
Proprie konto:			
behållning från föregående år 367,502: 94.			
dito under år 1875 67,718: 25.	„	435,221:	19.
	Summa Kronor	3,928,747:	35.

I granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper för år 1875 har Akademiräntmästaren C. H. Uggla å statens vägnar deltagit. Till upplysning om användandet af ofvan angifna behållning för året, 67,718 kronor 25 öre, hafva bolags-

Landskrona—Eslöfs

I granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper för år 1875 har Kaptenen C. hemtade uppgifter rörande bolagets inomster och utgifter samt tillgångar och skulder torde trafikerar bolagens jernvägar, och att behållna inkomsten af trafiken delas mellan bolagen efter

Bolagets ställning den

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	1,103,301: 83.
Aktiekapitalet	„	600,000: —
Outtagen utdelning och ränta	„	1,484: 60.
Reservfonden	„	150,000: —
Särskilda fonden	„	53,892: 52.
Till trafikkassan	„	18,032: 21.
Statslånets amorteringsfond	„	96,698: 17.
Öfverskott för år 1874	„	88,307: 42.
Summa	Kronor	2,111,716: 75.

Utgifter år 1875:

Amortering å statslånet	Kronor	15,867: 93.
Ränta å dito	„	44,132: 07.
Minskning i värde af byggnader, anläggningar m. m., tillhörande trafiken	„	684: 98.
Underhåll af byggnader m. m.	„	3,590: 61.
Afskrifningar	„	60: —
Diverse utgifter	„	5,482: 07.
Öfverskott af 1875 års trafik	„	46,995: 45.
Summa	Kronor	116,813: 11.

revisorerne hänvisat till en i kamererarekontoret uppgjord och vid berättelsen fogad specifik redogörelse derför, enligt hvilken tillgångarne under året ökats med 41,489 kronor 17 öre och ansvarigheten minskats med 26,229 kronor 8 öre.

---

jernvägsaktiebolag.

E. Boman, å statens vägnar, deltagit. Vid meddelandet af nedanstående ur revisionsbättelsen böra erinras, att detta bolag gemensamt med Helsingborg—Landskrona—Eslöfs jernvägsaktiebolag förut bestämdt förhållande.

1 Januari 1875.

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen		Kronor	1,272,769: 27.
Andel i rörlig materiel, inventarier, byggnader m. m.		„	424,789: 26.
588 st. Landskrona stads 5 procent obligationer å 500 kronor, à 97 procent	Kronor 285,180: —		
Fordran af Skånes enskilda bank	„ 99,764: 98.		
Diverse fordringar	„ 13,765: 89.	„	398,710: 87.
Reserverade aktier		„	10,070: —
Aktier i Landskrona ångbåtsbolag		„	4,000: —
Arbetsredskap		„	1,000: —
Kassabehållning		„	377: 35.
		Summa Kronor	2,111,716: 75.

Inkomster år 1875:

Andel i behållna inkomsten af den med Helsingborg—Landskrona Eslöfs jernvägsaktiebolag gemensamma trafiken för år 1875	Kronor	97,326: 78.
Utdelning à 7 procent å öfvertagna aktier i Landskrona—Eslöfs jernväg	„	924: —
Influtna räntor	„	18,092: 45.
Diverse inkomster	„	469: 88.
	Summa Kronor	116,813: 11.

Bolagets ställning den

Tillgångar:

Jernvägsanläggningen	Kronor	1,282,141: 20.
Andel i rörlig materiel, inventarier, byggnader m. m.	„	424,088: 68.
582 st. Landskrona stads 5 procent obligationer å 500 kronor, à 97 procent	„	282,180: —
Diverse fordringar	„	2,398: 85.
Reserverade aktier	„	10,070: —
Aktier i Landskrona—Engelholms jernväg	„	120,000: —
Arbetsredskap	„	716: —
Kassabehållning	„	533: 99.
	Summa Kronor	2,122,128: 72.

Af förestående framgår, att behållna inkomsten af jernvägen år 1875 uppgått till 46,995 kronor 45 öre, som motsvara 7,82 procent af aktiekapitalet.

Revisionsberättelsen lemnar äfven uppgift derom, att utaf behållna inkomsten för år 1874 till aktieegarne utdelats 7 procent å deras tillskott.

Uti den förklaring, direktionen den 18 November 1875 afgifvit i anledning af samma års Statsrevisorers erinran, att disponerandet af medel utaf behållna inkomsten af jernvägen, som öfverstiga 6 procent af det belopp aktieegarne tillskjutit, enligt 10 § i det mellan staten och bolaget ingångna kontrakt är beroende af Kongl. Maj:ts bestämmande, har direktionen (se 1875 års revisionsberättelse, sid. 144 och 145) fästat uppmärksamheten, bland annat, derpå, att uti de för år 1873 och 1874 uppgifna öfverskott inginge ränteinkomster å de besparingar, bolaget samlat genom minskad anläggningskostnad, räntor m. m., och hvilka medel det syntes tillkomma bolaget att disponera utan särskildt nådigt tillstånd. I anledning häraf få nu församlade Statsrevisorer erinra att, så vidt af föregående revisionsberättelser kunnat inhemtas, hafva de behållningar å inkomsten, som icke till aktieegarne utdelats, under de första åren

---

Helsingborg—Landskrona—Eslöfs (Helsingborg—Billeberga

Å statens vägnar har Handlanden G. A. Hedman deltagit i granskningen af detta bolags Landskrona—Eslöfs-bolaget gemensamma trafikens förvaltning och räkenskaper för samma år.

31 December 1875.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	1,087,433: 90.
Aktiekapitalet	„	600,000: —
Outtagen utdelning och ränta	„	1,950: 60.
Reservfonden	„	150,000: —
Särskilda fonden	„	100,199: 94.
Till trafikkassan	„	11,693: 25.
Statslånets amorteringsfond	„	112,566: 10.
Diverse skulder	„	11,289: 48.
Öfverskott för år 1875	„	46,995: 45.
	Summa Kronor	2,122,128: 72.

blifvit öfverförda till en derutaf bildad fond, kallad "Särskilda fonden." Sedermera har hela årets behållning från vinst- och förlustkonto öfverförts till nämnda fond. Så t. ex. upplyser nu föreliggande revisionsberättelse, att hela öfverskottet för år 1874, utgörande 88,307 kronor 42 öre, sålunda blifvit till särskilda fonden öfverfördt, hvarifrån utdelning till aktieegarne med 7 procent å deras tillskott blifvit verkställd; och har genom det derefter återstående beloppet mera nämnde fond vid 1875 års slut ökats till 100,199 kronor 94 öre. Statsrevisorerne öfverlemna till Riksdagens bedömande, huruvida ett dylikt förfaringssätt öfverensstämmer med åberopade 10 § i kontraktet, som lyder: "Skulle behållna inkomsten af jernvägen, efter "afdrag af den årliga inbetalningen å det af staten erhållna lånet, öfverstiga 6 procent "af det belopp aktieegarne tillskjutit, ankommer det på Kongl. Maj:t att, utom be-"gagnande af den i näst ofvan stående § Kongl. Ma:jt förbehållna rätt att pröfva och "bestämma de enligt taxa utgående afgifterna, föreskrifva, huru stor del af detta "öfverskott skall afsättas till underhålls- och ombyggnadsfond eller ock användas till "ökande af den för lånet stadgade amorteringen."

äfven Helsingborg—Årup) jernvägsaktiebolag.

förvaltning och räkenskaper för år 1875 samt, i den mån sådant befunnits nödigt, af den med
Utaf den afgifna revisionsberättelsen framgå följande uppgifter:

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	1,010,638: 64
Aktiekapitalet	„	462,150: —
Innestående utdelning från föregående år	„	289: —
Diverse skulder	„	82,664: 52
Byggnadens besparingsfond	„	100,000: —
Reservfonden	„	28,023: 20
Kapitalöfverskott	„	180,412: 15
Summa	Kronor	1,864,177: 51

Utgifter år 1875:

Förvaltningskostnader	Kronor	1,577: 50
Underhåll af byggnader	„	6,163: 08
Bidrag till underhåll af ångbåtstrafiken i Sundet	„	595: 29
Ränteutgifter	„	37,165: 93
Till Riksgäldskontoret inbetalde	„	14,574: 45
Utdelning till aktieegarne	„	23,107: 50
Diverse omkostnader	„	997: 39
Utvidgning af Helsingborgs och Ramlösa bangårdar	„	10,468: 49
Minskad andel i trafikens materiel	„	1,139: 16
Kapitalöfverskott för år 1875	„	34,997: 27
Summa	Kronor	130,786: 06

Tillgångar:

Jernväg ens anläggningskostnad	Kronor	1,302,506: 40
Materiel och inventarier	„	380,608: 46
Diverse fordringar	„	100,277: 38
Andel i jernvägen Helsingborg—Hessleholm	„	100,000: —
Kassabehållning	„	122: 86
Summa	Kronor	1,883,515: 10

Af förestående framgår, att utaf behållningen från år 1874 verkställts en utdelning af 5 procent å aktiekapitalet, och att reservfonden från 28,023 kronor 20 öre, som den utgjorde vid 1875 års början, förminskats med 20,053 kronor 80 öre, så att den vid årets slut nedsjunkit till ett belopp af 7,969 kronor 40 öre. Ofvan-

den 1 Januari 1875.

Tillgångar:

Jernvägens anläggningskostnad	Kronor	1,279,343: 87.
Materiel och inventarier	„	393,910: 72.
Diverse fordringar	„	110,860: 35.
Andel i jernvägen Helsingborg—Hessleholm	„	80,000: —
Kassabehållning	„	62: 57.
Summa	Kronor	1,864,177: 51.

Inkomster år 1875:

Andel i behållna inkomsten af den med Landskrona—Eslöfs jernvägsaktiebolag gemensamma trafiken för år 1875	Kronor	84,497: 79.
Diverse inkomster	„	660: 59.
Från reservfonden att bestrida nya anläggningar under åren 1874 och 1875	„	20,053: 80.
Ökad andel i nya anläggningar m. m.	„	25,573: 88.
Summa	Kronor	130,786: 06.

den 31 December 1875.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	996,064: 19.
Aktiekapitalet	„	462,150: —
Innestående utdelning	„	323: 50.
Diverse skulder	„	101,598: 59.
Byggnadens besparingsfond	„	100,000: —
Reservfonden	„	7,969: 40.
Kapitalöfverskott	„	215,409: 42.
Summa	Kronor	1,883,515: 10.

bemälde revisor, som lemnat en särskild redogörelse öfver förhållandet med bolagets tillgångar och skulder, upplyser deruti, att endast genom användningen af förenämnda belopp, hvarmed reservfonden minskats, behållningen kunnat angifvas til 34,997 kronor 27 öre, då den i annat fall blott utgjort 14,943 kronor 47 öre.

Kristianstad—Hessleholms

I granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper för år 1875 har Auditören A.

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor		650,552: 50.
Delegarnes aktiekapital	„		829,300: —
Reservfonden	„		203,442: 55.
Outtagen utdelning för åren 1869—1873	„		743: 50.
Trafikliqvid för November och December 1874	„		32,158: 70.
För arbeten å värmeledningen	„		7,471: 45.
Annuitet för det lån å 60,000 kronor, som bolaget åtagit sig att förränta och amortera för Sölvesborgs-jernvägen	„		3,600: —
Disponibel behållning:			
Besparingsfonden	Kronor	8,922: 19.	
Öfverskott af 1874 års rörelse	„	41,510: 81.	50,433: —
		Summa Kronor	1,777,701: 70.

Utgifter år 1875:

Drift- och underhållskostnad	Kronor		97,099: 44.
Kapitalafbetalning å statslånet	Kronor	9,977: 90.	
Ränta å d:o	„	26,022: 10.	36,000: —
Årets ränta och amortering af det lån å 60,000 kronor, som bolaget åtagit sig att förränta och amortera för Sölvesborgs-jernvägen			3,600: —
Afsättning till reservfonden			23,500: —
Behållning af årets rörelse			41,776: 94.
		Summa Kronor	201,976: 38.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägen med rörlig materiel och inventarier	1,479,852: 50.		
och under året verkställda nybyggnader	2,554: 59.	1,482,407: 09.	
efter afdrag af ett belopp, motsvarande årets amortering å statslånet		9,977: 90.	1,472,429: 19.
		Transport Kronor	1,472,429: 19.

jernvägsaktiebolag.

L. Senell, enligt Kongl. Maj:ts förordnande, å statens vägnar deltagit.

den 1 Januari 1875.

Tillgångar:

Jernvägen med rörlig materiel och inventarier	Kronor		1,479,852: 50.
Materialier	„		39,606: 10.
Fordringar: hos banker	Kronor	156,445: 36.	
„ Kongl. Poststyrelsen	„	700: —	
„ åtskilliga personer	„	7,164: 73.	
„ stationernas vexlingskassor	„	250: —	
„ oredovisade trafikinkomster	„	5,070: 24.	169,630: 33.
5½ procent obligationer			88,500: —
600 aktier i Sölvesborg—Kristianstads-banan, till icke upptaget värde.			
Kassabehållning			112: 77.
		Summa Kronor	1,777,701: 70.

Inkomster år 1875:

Af trafiken	Kronor	186,206: 43.
Räntor	„	12,316: 32.
Hyror och arrenden	„	1,077: 63.
Diverse inkomster	„	2,376: —
Summa Kronor		201,976: 38.

den 31 December 1875.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor		640,574: 60.
Delegarnes aktiekapital	„		829,300: —
Reservfonden: inköpta räler		18,084: 70.	
fordringar		172,747: 09.	190,831: 79.
Outtagen utdelning för åren 1869—1874			953: 50.
Trafikliqvid för November och December 1875			26,085: 34.
		Transport Kronor	1,687,745: 23.

		Transport Kronor	1,472,429: 19.
Materialier (deraf räler, tillhörande reservfonden, 18,084: 70)			48,158: 34.
Fordringar: hos banker	Kronor	121,102: 36.	
„ Kongl. Poststyrelsen	„	700: —	
förskott	„	3,610: 13.	
oredovisade trafikinkomster	„	5,447: 18.	
stationernas vexlingskassor	„	250: —	131,109: 67.
5½ procent obligationer			87,000: —
600 aktier i Sölvesborg—Kristianstads jernväg, hvaråt något värde för närvarande ej kan upptagas.			
Kassabehållning			38: 82.
		Summa Kronor	1,738,736: 02.

§ 1.

I afseende å reservfonden meddelar den afgifna revisionsberättelsen följande redogörelse:

Debet:

Behållning vid 1875 års början	Kronor	203,442: 55.
Tillskott af årets inkomster	„	23,500: —
Summa Kronor		226,942: 55.

Kredit:

Till bolagets besparingsfond öfverförde, enligt bolagsstämmobeslut den 3 Juni 1875	Kronor	3,442: 55.
Utgifter under året	„	32,668: 21.
Behållning vid 1875 års slut	„	190,831: 79.
Summa Kronor		226,942: 55.

Bolagets så kallade "Besparingsfond", som vid årets början hade en behållning af 8,922 kronor 19 öre, erhöll under året förenämnda, från reservfonden öfverförda 3,442 kronor 55 öre, hvarigenom den sålunda ökades till 12,364 kronor 74 öre. Då

		Transport Kronor	1,687,745: 23.
Annuitet för det lån å 60,000 Kronor, som bolaget åtagit sig att förränta och amortera för Sölsvesborg—Kristianstads jernväg		„	3,600: —
C. J. F. Ljunggrens mekaniska verkstad		„	1,496: 30.
Disponibel behållning:			
Besparingsfonden	Kronor	4,117: 55.	
Behållning af årets rörelse	„	41,776: 94.	45,894: 49.
		Summa Kronor	1,738,736: 02.

samma fond vid årets slut utbalanseras med en behållning af endast 4,117 kronor 55 öre, har följaktligen derifrån afförts ett belopp af 8,247 kronor 19 öre. Revisionsberättelsen lemnar dock icke någon redogörelse rörande användningen af det affördа beloppet.

§ 2.

Utaf förestående, ur revisionsberättelsen hemtade uppgift öfver inkomster och utgifter framgår att, sedan drift- och underhållskostnader blifvit bestridda samt ränta och amortering å statslånet utbetalda, bolaget haft en behållning af 68,876 kronor 94 öre, motsvarande något mera än 8 procent af aktiekapitalet. Med anledning häraf få Statsrevisorerne erinra, att 9 § i det mellan staten och bolaget ingångna kontrakt lyder sålunda: "Skulle behållna inkomsten af jernvägen, efter afdrag af den årliga in-"betalningen å det af staten erhållna lånet, öfverstiga sex procent å det belopp aktie-"egarne tillskjutit, ankommer på Kongl. Maj:t att, utom begagnande af den i näst ofvan-"stående paragraf Kongl. Maj:t förbehållna rätt att pröfva och bestämma de enligt "taxa utgående afgifterna, föreskrifva, huru stor del af detta öfverskott skall afsättas "till underhålls- och ombyggnadsfond eller ock användas till ökande af den för lånet "stadgade amortering."

Enligt erhållet nådigt uppdrag har Öfverstelöjtnanten M. von Krusenstjerna, å statens derom afgifna berättelse innehåller följande uppgifter:

Bolagets ställning

Skulder.

Återstoden af statslånet	Kronor	391,593: 19.
Delegarnes aktiekapital	„	289,300: —
Innestående aktieutdelning	„	603: —
Till Styrelsen för statens jernvägstrafik	„	25,137: 72.
Reparations- eller reservfonden: i materialier 38,126: 94.		
i fordringar 76,814: 88.		114,941: 82.
Besparade medel från år 1873		570: 64.
Behållning för år 1874		32,081: 93.
Bolagets tillgodohafvande utöfver aktiekapitalet och skulder		100,839: 44.
	Summa Kronor	955,067: 74.

Utgifter år 1875:

Afgift för begagnande af statens rörliga materiel och underhåll af egen materiel m. m.	Kronor	27,717: 91.	
Jernvägens underhåll, aflöningar m. m.	„	24,123: 94.	51,841: 85.
Ränta och amortering å statslånet			21,700: —
Inköpta inventarier			2,525: 66.
Nybyggnader			17,770: 95.
Diverse			21: 10.
Öfverskott för år 1875			65,623: 82.
deraf enligt förut fattade bolagsstämmobeslut till reservfonden blifvit afförde		14,000: —	
och till afbetalning med $\frac{1}{5}$ å inköpta 20 st. lastvagnar skola användas		10,000: —	
disponibel behållning		41,623: 82.	
	Summa Kronor		159,483: 38.

Bolagets ställning.

Tillgångar:

Jernvägsbyggnaden, deruti inräknad bron vid Alfvesta	Kronor	807,384: 44.	
Inventarier efter skedd afskrifning	„	11,079: 48.	818,463: 92.
	Transport Kronor		818,463: 92.

jernvägsaktiebolag

vägnar, deltagit i granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper för år 1875. Den

den 1 Januari 1875:

Tillgångar:

Jernvägsbyggnaden	Kronor	752,805: 30.	
Inventarier, efter skedd afskrifning	„	9,504: 24.	762,309: 54.
Materialier, tillhörande reservfonden			38,126: 94.
Värdet af en tomt			312: 25.
Fordringar			132,039: 95.
Brobyggnaden vid Alfvesta			19,110: 84.
Kassabehållning			3,168: 22.
Summa	Kronor		955,067: 74.

Inkomster år 1875:

Af trafiken, efter afdrag af hvad deraf tillkommer statens jernvägstrafikstyrelse	Kronor	148,384: 98.
Räntor	„	8,867: 92.
Diverse inkomster	„	2,230: 48.
Summa	Kronor	159,483: 38.

den 31 December 1875:

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	385,556: 92.
Delegarnes aktiekapital	„	289,300: —
Innestående utdelning	„	924: —
Transport	Kronor	675,780: 92.

Transport	Kronor	818,463: 92.
Egen rörlig materiel, bestående af 20 lastvagnar	„	50,000: —
Diverse förråd	„	172: 22.
Materialier, tillhörande reservfonden	„	70,280: 14.
Värdet af en tomt	„	312: 25.
Fordringar	„	80,346: 48.
Kassabehållning	„	4,435: 50.
Summa	Kronor	1,024,010: 51.

§ 1.

Ibland bolagets tillgångar vid årets slut upptages egen rörlig materiel, bestående af 20 lastvagnar, till ett värde af 50,000 kronor. Oaktadt bolagsrevisorerne angifva, att utaf öfverskottet af årets inkomster 10,000 kronor, enligt bolagsstämmas beslut, äro afsedda att användas till afbetalning med en femtedel af kostnaden för dessa lastvagnars anskaffande, samt föreslå att af samma öfverskott ytterligare 10,000 kronor äfvenledes må användas till enahanda afbetalning, finnes dock bland bolagets vid årets slut utbalanserade skulder icke någon post, som antyder att bolaget häftar för en dylik skuld.

§ 2.

Enligt förestående räkenskapsuppgift har bolagets rörelse under året lemnat ett öfverskott af 65,623 kronor 82 öre, hvilket motsvarar 22,68 procent af aktiekapitalet. Bolagsrevisorerne uppgifva att, enligt bolagsstämmans förut fattade beslut, af sagda öfverskott blifvit till reservfonden öfverförda 14,000 kronor, och att till afbetalning å kostnaden för inköpta 20 lastvagnar äro afsedda 10,000 kronor, samt angifva derefter återstående 41,623 kronor 82 öre såsom behållning, att af bolaget disponeras enligt

Köping—Uttersbergs

Såsom statens ombud har Ryttmästaren H. Tham deltagit i granskningen af detta bolags jande uppgifter:

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	353,551: 06.
Aktiekapitalet	»	250,000: —
Transport	Kronor	603,551: 06.

	Transport Kronor	675,780: 92.
Till Styrelsen för statens jernvägstrafik	„	23,564: 13.
Reparations- eller reservfonden: i materialier . . . Kronor 70,280: 14.		
i fordringar . . . . „ 50,485: 08.		120,765: 22.
Till Vexiö stad, expropriationskostnad för en tomtdel . . . . . Kronor		10,342: 67.
Besparade medel från år 1874 . . . . . „		294: 57.
Behållning för år 1875 . . . . . „		41,623: 82.
Bolagets tillgodohafvande utöfver aktiekapital och skulder . . . „		151,639: 18.
	Summa Kronor	1,024,010: 51.

35 § bolagsordningen. I afseende på användningen af denna behållning hafva de, bland annat, föreslagit att, förutom deraf skeende ytterligare afbetalning med 10,000 kronor å kostnaden för meranämnde lastvagnar, till aktieegarne måtte, såsom utdelning för år 1875, utbetalas 8 procent å aktiekapitalet.

Med antagande att behållna inkomsten för året, på sätt bolagsrevisorerne beräknat, endast utgör 41,623 kronor 82 öre, motsvarar den ändock 14,38 procent af aktiekapitalet. Statsrevisorerne finna sig med anledning häraf föranlåtne att påminna om 10 § af det mellan staten och bolaget den 24 Mars 1864 ingångna kontrakt, hvilken paragraf lyder sålunda: "Skulle behållna inkomsten af jernvägen, efter afdrag "af den årliga inbetalningen å det af staten erhållna lånet, öfverstiga sex procent å "det belopp aktieegarne tillskjutit, ankommer det på Kongl. Maj:t att, utom begagnande "af den i näst ofvanstående paragraf Kongl. Maj:t förbehållna rätt att pröfva och be"stämma de enligt taxa utgående afgifterna, föreskrifva huru stor del af detta öfverskott "skall afsättas till underhålls- och ombyggnadsfond eller ock användas till ökande af "den för lånet stadgade amortering."

Statsrevisorerne kunna icke heller underlåta att framhålla, det utaf paragrafens ordalydelse framgår, att med deri förekommande uttryck "behållna inkomsten" icke afses något annat än den inkomst, som för året influtit, och icke, såsom bolagsstyrelsen velat tolka detsamma, sammanlagda inkomsten för alla föregående år.

---

jernvägsaktiebolag.

förvaltning och räkenskaper för år 1875. Den derom afgifna revisionsberättelsen lemnar föl-

den 1 Januari 1875:

Tillgångar:

Jernvägens anläggningskostnad	Kronor	819,738: 14.
Inventarier	»	28,938: 30.
	Transport Kronor	848,676: 44.

	Transport Kronor	603,551: 06.	
Extra tillskott af aktieegarne	»	80,000: —	
Till enskilda	»	17,716: 60.	701,267: 66.
Tillgångar utöfver skulder			157,682: 59.
	Summa Kronor		858,950: 25.

Utgifter år 1875:

Trafikomkostnader, underhåll af jernvägen, materiel m. m.	Kronor	77,995: 61.
Räntor	»	16,637: 15.
Behållning för året	»	46,757: 28.
Summa Kronor		141,390: 04.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägens anläggningskostnad	Kronor	879,815: 53.
Inventarier	»	51,251: 45.
Fordringar	»	1,252: 86.
Summa Kronor		932,319: 84.

Krylbo—Norbergs

Uti granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper för år 1875 har Öfverstefölјande uppgifter:

Bolagets ställning

Skulder:

Statslån	Kronor	406,000: —
Aktiekapital	»	500,000: —
Obligationer	»	297,000: —
Transport Kronor		1,203,000: —

	Transport Kronor	848,676: 44.
Fordringar	»	10,273: 81.
Summa Kronor		858,950: 25.

Inkomster år 1875:

Af trafiken	Kronor	141,390: 04.
Summa Kronor		141,390: 04.

den 31 December 1875.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	332,693: 10.	
Aktiekapitalet	»	250,000: —	
Extra tillskott af aktieegarne	»	80,000: —	
Till enskilda	»	65,186: 87.	727,879: 97.
Tillgångar utöfver skulder	Kronor		204,439: 87.
Summa Kronor			932,319: 84.

---

jernvägsaktiebolag.

löjtnanten Wilhelm Virgin, å statens vägnar, deltagit. Den derom afgifna berättelsen lemnar

den 1 Januari 1875:

Tillgångar.

Byggnadsarbeten	Kronor	594,583: 37.	
Förskott	»	362,735: 23.	
Rörelsemateriel och inventarier	»	76,111: 92.	
Transport Kronor			1,033,430: 52.

	Transport Kronor	1,203,000: —
Till diverse fordringsegare	»	47,479: 82.
	Summa Kronor	1,250,479: 82.

Utgifter år 1875:

Trafikomkostnader	Kronor	56,374: 54.
Främmande banors andelar af trafikinkomsten	»	35,210: 48.
Räntor	»	14,230: 12.
Afsättning för slitning och nötning af jernvägen och dess materiel	»	3,706: 25.
	Summa Kronor	109,521: 39.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägens anläggningskostnad	Kronor		1,046,729: 34.
Rörelsemateriel och inventarier	»		182,915: 74.
Fordran hos bankinrättning		1,768: 21.	
Öfriga fordringar		20,308: 10.	22,076: 31.
Osålda obligationer			71,300: —
Rabatt å obligationer			7,450: —
	Summa Kronor		1,330,471: 39.

Sundsvalls

Landskamereraren A. Anderberg har såsom ombud för staten deltagit i granskningen af endast en kassaräkning, som sålunda angifver inkomster och utgifter:

Inkomster intill slutet af år 1875:

Statslån	Kronor	1,494,000: —
Inbetaldt aktiekapital	»	1,773,900: —
	Transport Kronor	3,267,900: —

Transport	Kronor	1,033,430: 52.
Egendomen Strömsnäs	»	35,514: 95.
Fordringar	»	4,584: 35.
Osålda obligationer	»	174,500: —
Rabatt å obligationer	»	2,450: —
Summa	Kronor	1,250,479: 82.

Inkomster år 1875.

Af trafiken	Kronor	109,521: 39.
Summa	Kronor	109,521: 39.

den 31 December 1875.

Skulder:

Statslån	Kronor	406,000: —
Aktiekapital	»	500,000: —
Obligationer	»	293,800: —
Till diverse fordringsegare	»	130,671: 39.
Summa	Kronor	1,330,471: 39.

---

jernvägsaktiebolag.

bolagets förvaltning och räkenskaper för år 1875. Berättelsen innehåller, likasom föregående års,

Utgifter intill slutet af år 1875:

Bankläggning och bergsprängning	Kronor	1,040,516: 66.
Öfverbyggnad, ballastning och sleepersvirke	»	932,787: 55.
Transport	Kronor	1,973,304: 21.

Transport	Kronor	3,267,900: —
Af ett skogsskifte	»	4,184: 15.
Af trafik och hyror under åren 1873—1875	»	134,238: 52.
Upptagna lån	»	709,900: —
Saldo af diverse räkningar	»	23,141: 65.
Summa	Kronor	4,139,364: 32.

I berättelsen lemnas derjemte den upplysning, att under år 1875 influtna inkomster af trafiken på banan enligt bok uppgått till 257,931 kronor 67 öre, deraf 25,754 kronor 78 öre afskrifvits på anläggningskostnaden och 50,943 kronor å rörlig

---

Uspala—Margretehills (Upsala—

På grund af erhållet nådigt förordnande har Regementsskrifvaren G. H. Gyllenswärd, å Den derom afgifna berättelsen lemnar följande uppgifter:

Bolagets ställning

Skulder:

Statslån	Kronor	500,000: —
Af aktieegarne inbetalda	»	1,372,200: —
Transport	Kronor	1,872,200: —

Transport	Kronor	1,973,304: 21.
Stationshus, lokomotivstall, banvaktarestugor och uthusbyggnader	»	401,904: 15.
Broar, trummor och bryggor	»	166,774: 47.
Vägomläggningar och vägöfvergångar	»	45,090: 56.
Stängsel och hägnader	»	80,984: 75.
Bangårdar	»	25,288: 31.
Telegrafer och signaler	»	17,534: 92.
Rörlig materiel	»	76,414: 50.
Nedansjö timmerlastningsstation	»	47,289: 55.
Anläggning af malmlave, tillhörande Vattjom-Marmen bibana	»	3,982: 74.
Frakter och forlöner	»	85,104: 19.
Förbrukade inventarier	»	6,274: 60.
» materialier och redskap	»	16,707: 80.
Stallets konto	»	27,688: 49.
Aflöningar, räntor, assuranspremier, undersökningskostnader, resekostnader m. m.	»	214,415: 18.
Sjukvård	»	19,115: 15.
Under år 1874 gjorde afskrifningar å åtskilliga konti, påförda anläggningskonto	»	67,160: 43.
Balanser, öfverförda i ny räkning	»	864,330: 32.
Summa	Kronor	4,139,364: 32.

materiel, samt återstoden blifvit använd dels i och för banans drift och underhåll, dels till komplettering af byggnadsarbeten och rörlig materiel.

Gefle) jernvägsaktiebolag.

statens vägnar, deltagit i granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper för år 1875.

den 1 Januari 1875.

Tillgångar:

Utförda arbeten och byggnader	Kronor	4,772,728: 20.
Aflöningar och frakter m. fl. omkostnader	»	853,975: 87.
Transport	Kronor	5,626,704: 07.

Transport	Kronor	1,872,200: —
Utfärdade obligationer	»	5,300,000: —
Räntekuponer	»	850: —
Till åtskilliga personer	»	21,050: 48.
Behållning å inköpta skogsskiften	»	1,681: 94.
Statens jernvägar	»	12,272: 34.
Trafikinkomst	»	236,171: 21.
Summa	Kronor	7,444,225: 97.

Utgifter år 1875:

Utförda arbeten och byggnader	Kronor	340,887: 48.
Inköpt rörlig materiel	»	243,114: —
Inventarier, materialier och förråd	»	206,068: 59.
Drift- och underhållskostnad	»	479,609: 97.
Räntor	»	289,133: 44.
Inlösta obligationer	»	66,000: —
Summa	Kronor	1,624,813: 48.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jernvägsbyggnaden	Kronor	7,219,134: 40.
Inventarier, materialier och förråd	»	206,068: 59.
Banans drift och underhåll	»	494,929: 99.
Oredovisad trafikinkomst	»	14,857: 11.
Kapitalrabatt å utgifna obligationer	»	165,000: —
Räntor	»	522,043: 21.
Kassabehållning	»	1,363: 37.
Fordringar	»	113,433: 76.
Summa	Kronor	8,736,830: 43.

Transport	Kronor	5,626,704: 07
Inventarier, materiel och förråd	»	1,008,428: 85.
Förskott å leveranser	»	106,576: 50.
Kapitalrabatt å utgifna obligationer	»	165,000: —
I bankinrättningar insatta	»	65,987: 21.
Fordran hos åtskilliga personer	»	189,258: 82.
Trafikaflöningar	»	13,077: 48.
Underhållskostnader	»	2,242: 54.
Oredovisad trafikinkomst	»	15,932: 3.
Räntor	»	232,909: 77.
Kassabehållning	»	11,919: 97.
Balanser i förråden	»	6,188: 73.
Summa	Kronor	7,444,225: 97.

Inkomster år 1875:

Inbetalning å aktier	Kronor	42,040: —
Trafikinkomst	»	700,348: 27.
Upptagna lån	»	613,615: 16.
Inkasserade fordringar från föregående år	»	141,812: 27.
Minskade förskott å leveranser	»	106,576: 50.
D:o balanser i förråden	»	6,188: 73.
Behållning å försålda inventarier	»	3,089: 35.
Reserverade medel	»	486: 60.
Räntekuponer	»	100: —
Kassa	»	10,556: 60.
Summa	Kronor	1,624,813: 48.

den 31 December 1875.

Skulder:

Statslån	Kronor	500,000: —
Af aktieegarne inbetalda	»	1,414,240: —
Utelöpande obligationer	»	5,234,000: —
Räntekuponer	»	950: —
Trafikinkomst, deraf en del från 1874	»	935,271: 89.
Lån af banker och enskilda personer	»	634,665: 64.
Statens jernvägar	»	12,931: 61.
Behållning af inköpta skogsskiften och försålda inventarier	»	4,771: 29.
Summa	Kronor	8,736,830: 43.

Bergslagernas

Såsom statens ombud har Kaptenen P. Virgin deltagit i granskningen af bolagets förvaltning och

Bolagets ställning

Skulder:

Statslånemedel		Kronor	1,000,000: —
Inbetalning af tecknade aktier:			
af äldre teckningen	Kronor 5,474,160: —		
» teckningen år 1873	» 2,865,310: —	»	8,339,470: —
Obligationslån		»	8,354,700: —
Afvikne arbetares medel		»	123: 93.
Obetald upphandling		»	1,553: 26.
Diverse kreditorer		»	27,208: 91.
Ouppgjorda räntor		»	213,486: 36.
Lån af banker och bankirer		»	45,355: 30.
Diverse personer och bolag		»	51,334: 50.
		Summa Kronor	18,033,232: 26.

jernvägsaktiebolag.

räkenskaper för år 1875. Den derom afgifna berättelsen lemnar följande uppgifter.

den 1 Januari 1875.

Tillgångar:

Kostnader för obligationslån	Kronor	120,000: —
Styrelsens arfvoden och resor	»	36,325: 35.
Falu—Krossekärr-liniens undersökning	»	28,139: 77.
Undersökningar	»	137,189: 11.
Byrå och kontorsutgifter	»	49,006: 81.
Tjenstemäns aflöning och resor	»	616,817: 66.
Förrådet	»	3,846,456: 96.
Provisionela husbyggnader	»	109,808: 64.
Arbetståg	»	25,576: 54.
Terrasseringsarbeten	»	4,811,358: 31.
Kulvertar och afloppstrummor	»	732,674: 97.
Sprängningsarbeten	»	1,219,470: 73.
Viadukter och broar	»	814,283: 61.
Vägbroar, vägportar och vägöfvergångar	»	119,335: 42.
Landsvägsarbeten	»	76,686: 14.
Ballastning	»	194,909: 30.
Öfverbyggnad	»	657,870: 23.
Bangårdar	»	297,893: 18.
Banvaktarestugor och postkurar	»	74,372: 08.
Signaler och telegrafer	»	326: 20.
Stängsel, grindar och bommar	»	55,831: 87.
Sjukvård	»	41,694: 28.
Expropriationskostnader	»	147,485: 01.
Landtmäteri och värdering	»	22.274: 64.
Diverse arbeten och utgifter	»	31,084: 92.
Kapitalrabatt å obligationer	»	835,470: —
Jordköp i Åmål	»	35,795: 13.
Egendomen N:is 43 och 44 i Filipstad	»	35,000: —
Statsobligationers konto	»	201,000: —
Intressekonto	»	434,668: 64.
Innestående hos distriktsingeniörerne i 5 distrikt	»	191,213: 91.
Fordringar hos banker och bankirer	»	1,925,800: —
Dito af diverse personer och bolag	»	105,076: 21.
Kassabehållning	»	2,336: 64.
	Summa Kronor	18,033,232: 26.

Utgifver år 1875:

Undersökningar	Kronor	6,215: 58.
Byrå och kontorsutgifter	»	23,807: 07.
Tjenstemäns aflöning och resor	»	302,795: 70.
Förrådet, materiel, förrådseffekter och kostnader	»	2,869,017: 25.
Provisionela husbyggnader	»	14,897: 96.
Arbetståg	»	122,409: 17.
Terrasseringsarbeten	»	1,621,409: 51.
Sprängningsarbeten	»	500,535: 06.
Kulvertar och afloppstrummor	»	199,829: 69.
Viadukter och broar	»	640,271: 47.
Vägbroar, vägportar och vägöfvergångar	»	80,241: 46.
Landsvägsarbeten	»	43,820: 42.
Ballastning	»	300,377: 38.
Öfverbyggnad	»	848,542: 60.
Bangårdar med dithörande byggnader	»	1,226,174: 62.
Banvaktarestugor och postkurar	»	116,186: 04.
Signaler och telegrafer	»	27,456: 34.
Stängsel, grindar och bommar	»	96,488: 08.
Sjukvård	»	26,332: 79.
Expropriationskostnader	»	380,532: 19.
Landtmäteri och värdering	»	39,060: 25.
Diverse arbeten och utgifter	»	45,489: 77.
Räntemedel	»	712.187: 06.
Styrelsens arfvoden och resor	»	11,760: —
Egendomen N:is 43 & 44 i Filipstad	»	4,146: 93.
Dito N:o 65 i Dito	»	13,429: 05.
	Summa Kronor	10,273,413: 44.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Jordköp i Åmål	Kronor	34,936: 29.
Egendomar i Filipstad	»	52,575: 98.
Omkostnader för obligationslån	»	135,830: 80.
Kapitalrabatt på obligationer	»	1,080,797: 50.
Styrelsens arfvoden och resor	»	48,085: 35.
Falu—Krossekärr-liniens undersökning	»	28,139: 77.
Undersökningar	»	139,242: 46.
Byrå och kontorsutgifter	»	72,813: 88.
	Transport Kronor	1,592.422: 03.

Inkomster år 1875:

Lyftadt statslån	Kronor	2,000,000: —
Inbetalning å tecknade aktier:		
af äldre teckningen	Kronor 17,870: —	
af teckningen år 1873	» 1,876,320: —	1,894,190: —
Lån mot obligationer, sedan kapitalrabatt äfvensom beloppet af inlöst andel i utlottade obligationer frånd ragits		2,132,472: 50.
Under året upptagna lån		1,640,000: —
Räntemedel		129,612: 13.
Utgifter öfver inkomster		2,477,138: 81.
Summa	Kronor	10,273,413: 44.

den 31 December 1875.

Skulder:

Statslånemedel	Kronor	3,000,000: —
Inbetalning å tecknade aktier:		
af äldre teckningen	5,492,030: —	
af teckningen år 1873	4,741,630: —	10,233,660: —
Obligationslån		10,732,500: —
Under år 1875 upptagna lån		1,640,000: —
Afvikne arbetares medel		123: 93.
Diverse personer och bolag		655,467: 76.
Transport	Kronor	26,261,751: 69.

Transport	Kronor	1,592,422: 03.
Tjenstemäns aflöning och resor	»	919,613: 36.
Förrådet	»	6,715,474: 21.
Provisionela husbyggnader	»	124,706: 60.
Arbetståg	»	147,985: 71.
Terrasseringsarbeten	»	6,432,767: 82.
Sprängningsarbeten	»	1,720,005: 79.
Kulvertar och afloppstrummor	»	932,504: 66.
Viadukter och broar	»	1,454,555: 08.
Landsvägsarbeten	»	120,506: 56.
Ballastning	»	495,286: 68.
Öfverbyggnad	»	1,506,412: 83.
Bangårdar med dithörande byggnader	»	1,524,067: 80.
Banvaktarestugor och postkurar	»	190,558: 12.
Signaler och telegrafer	»	27,782: 54.
Stängsel, grindar och bommar	»	152,319: 95.
Sjukvård	»	68,027: 07.
Expropriationskostnader	»	528,017: 20.
Landtmäteri och värdering	»	61,334: 89.
Diverse arbeten och utgifter	»	76,574: 69.
Edsvalla-liniens undersökning	»	4,162: 23.
Vägbroar, vägportar och vägöfvergångar	»	199,576: 88.
Statsobligationers konto	»	198,333: 33.
Hypoteksbanks-obligationers konto	»	2,724: 75.
Intresse-konto	»	803,757: 21.
Innestående hos distriktsingeinörerne i 5 distrikt	»	221,280: 46.
Innestående å giro i Skandinaviska kredit-aktiebolaget	»	3,205: 81.
Fordringar af enskilda personer och bolag	»	29,542: 71.
Kassabehållning	»	8,244: 72.
Summa	Kronor	26,261,751: 69.

Norbergs nya

Enligt nådigt förordnande har Landskamreraren L. W. Ahlm, å statens vägnar, deltagit

berättelsen lemnar följande uppgifter:

Bolagets ställning

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	234,879: 13.
Aktieegarnes tillskott	„	301,632: 54.
Transport	Kronor	536,511: 67.

Transport Kronor 26,261,751: 69.

Summa Kronor 26,261,751: 69.

jernvägsaktiebolag.

i granskningen af detta bolags förvaltning och räkenskaper för år 1875. Den derom afgifna

den 1 Januari 1875.

Tillgångar:

Jernvägsbyggnaden med inventarier och materialier	Kronor	690,186: 70.
Banans ombyggnad	„	112,147: 03.
Transport	Kronor	802,333: 73.

	Transport Kronor	536,511: 67.	
Lån från handels- och sjöfartsfonden	„	300,000: —	
Öfriga skulder	„	59,765: 44.	896,277: 11.
Tillgångar utöfver skulder			277,386: 25.
	Summa Kronor		1,173,663: 36.

Utgifter år 1875:

Trafikkostnader	Kronor	43,864: 25.
Nettovinst af trafiken	„	49,052: 62.
Summa Kronor		92,916: 87.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Gamla jernvägen med inventarier och materialier	Kronor	689,953: 53.
Banans ombyggnad	„	668,132: 34.
Obetalda aktietillskott	„	125: —
Aktier i Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernväg	„	1,100: —
Fordringar	„	24,008: 15.
I bankinrättning innestående	„	120,000: —
Kassabehållning	„	7,178: 90.
Summa Kronor		1,510,497: 92.

§ 1.

Utaf förestående balansextrakt synes, hvad som äfven uttryckligen uppgifves i revisionsberättelsen, att reservfonden, som vid 1875 års början hade en behållning af 50,000 kronor, blifvit under året använd för banans ombyggnad. I afseende å bildandet och användandet af denna fond stadgas i 19 § af den utaf Kongl. Maj:t den 9 Juni 1871 fastställda bolagsordning, att "årliga kostnaderna för underhållet af jern-"vägen och inventarier äfvensom för mindre reparationer deraf bestridas af de bolaget "under året tillfallande inkomster; men till bestridande af kostnaden för framdeles "möjligen behöfliga större reparationer och inköp af nya transportmedel m. m. skall "en reservfond bildas på det sätt, att af bolagets behållna inkomster årligen afsättas "minst 3,000 R:dr, intilldess sålunda afsatta medel med deraf upplupna och till kapi-"talet lagda räntor tillsammans uppgå till 50,000 R:dr; hvarefter räntan må bland "bolagets inkomster inberäknas." Att, såsom nu skett, använda reservfonden för banans ombyggnad synes strida mot nämnde föreskrift.

§ 2.

Bland bolagets tillgångar upptagas vid årets början aktier i Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernvägsaktiebolag å 36,000 kronor, men vid årets slut dylika

	Transport Kronor		802,333: 73.
Obetalda aktietillskott	„		125: —
Aktier i Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernväg	„		36,000: —
Reservfonden	„		50,000: —
Fordringar	„		261,141: 61.
Kassabehållning	„		24,063: 02.
	Summa Kronor		1,173,663: 36.

Inkomster år 1875:

Af trafiken	Kronor		88,050: 44.
	Summa Kronor		88,050: 44.

den 31 December 1875.

Skulder:

Återstoden af statslånet	Kronor	229,924: 34.	
Aktieegarnes tillskott	„	360,000: —	
Lån från handels- och sjöfartsfonden	„	300,000: —	
Till enskild bankinrättning	„	190,000: —	
Obligationer	„	153,000: —	
Outtagen vinstutdelning	„	880: —	1,233,804: 34.
Tillgångar utöfver skulder			276,693: 58.
	Summa Kronor		1,510,497: 92.

aktier endast till belopp af 1,100 kronor. Huru denna tillgång sålunda undergått minskning, derom erhålles upplysning i den förklaring, bolagsstyrelsen den 25 November 1875 afgaf i anledning af samma års Statsrevisorers erinran (se 1875 års revisionsberättelse, sid. 151 och 152), nemligen att på hvar och en aktie i Norbergs nya jernvägsaktiebolag utdelats en utaf de till antal af 360 tecknade och betalda aktier å 100 kronor stycket i Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernvägsaktiebolag; till försvar för hvilken åtgärd bolagsstyrelsen anfört, att värdet af dessa aktier numera i det närmaste kunde anses lika med noll. Det lärer icke kunna undgå uppmärksamheten, att ett dylikt förfaringssätt innebär ett kringgående af det mellan staten och bolaget varande kontrakt samt lätteligen kan leda dertill, att den i samma kontrakt staten tillförsäkrade rätt blefve endast skenbar. Bolaget innehar nemligen två utaf staten lemnade låneunderstöd, hvartdera å 150,000 kronor. För det ena af dessa lån erlägges en annuitet af 3 procent med beräkning af 2 procent ränta, och för det andra utgör annuiteten 5 procent med beräkning af 4 procent ränta. Det mellan staten och bolaget den 21 Maj och 23 Augusti 1855 upprättade kontrakt i fråga om statslånens åtnjutande stadgar i 5 §: "Skulle behållna inkomsten af jernvägen, efter "afdrag af de årliga inbetalningarne å de af staten erhållna lån, öfverstiga sex (6) "procent å det belopp aktieegarne tillskjutit, ankommer på Kongl. Maj:t att, utom be-

"gagnandet af den i näst ofvanstående § Kongl. Maj:t förbehållna rätt att pröfva och "bestämma de enligt taxa utgående afgifter, föreskrifva huru stor del af detta öfver- "skott skall afsättas, för att framdeles användas till jernvägens förbättring eller vidare "utsträckning. Uppgår den årliga behållningen ändock till åtta (8) procent å aktie- "egarnes tillskott, eger Kongl. Maj:t bestämma, om och med hvad belopp den stadgade "amorteringen af sagde lån bör ökas."

§ 3.

I revisionsberättelsen lemnas den upplysning, att bolaget den 1 Augusti 1873 beslutat att för banans ombyggnad skulle af trafikmedlen användas 90,000 kronor, att under loppet af tre år utgå med en tredjedel årligen. Då denna tredjedel, 30,000

Karlskrona—Vexi

Såsom ombud för staten har Kamreraren J. A. T. Berghman deltagit i granskninge lemnar följande uppgifter:

Bolagets ställnin

Skulder:

Statslånet . . . . . Kronor		2,600,000: —
Delegarnes aktiekapital Ser. A.	662,600: —	
Ser. B.	138,900: —	801,500: —
Diverse skulder		12,566: 38.
Influten vagnhyra och jernvägsfrakt till ultimo Maj 1874		25,416: 46.
Behållning af 1874 års trafik efter den 5 Augusti		59,858: 80.
Behållning, härledande sig af:		
statsanslag	1,100,000: —	
Karlskrona stads bidrag	500,000: —	
ersättning för brobyggnad vid Hvita krog	30,000: —	
räntevinst	18,918: 46.	
trafikinkomst från $\frac{1}{6}$ till $\frac{5}{6}$ 1874	9,776: 38.	1,658,694: 84.
Summa Kronor		5,158,036: 48.

Utgifter under år 1875:

Skulder från förlidet år . . . . . Kronor		12,566: 38.
Jernvägsanläggningens förbättring . . . . . „		47,085: 43.
Transport Kronor		59,651: 81.

kronor, motsvarar 8 ⅓ procent af hvad aktieegarne tillskjutit, synes omförmälda beslut icke stå i öfverensstämmelse med åberopade paragraf i kontraktet.

§ 4.

Nettovinsten af trafiken år 1875 angifves, enligt ofvanstående uppgift, till 49,052 kronor 62 öre. Om derifrån dragas annuiteterna å bolagets 2 lån, tillhopa 12,000 kronor, så återstå 37,052 kronor 62 öre, som lära få anses vara den behållna inkomsten för året å jernvägen. Då denna behållning motsvarar något mera än 10 procent å det belopp, 360,000 kronor, aktieegarne tillskjutit, har således det i förberörde kontrakts-paragraf förutsatta fall inträffat, då Kongl. Maj:t eger att bestämma, om och med hvad belopp amorteringen å sagda lån bör ökas.

---

jernvägsaktiebolag.

af detta bolags förvaltning och räkenskaper för år 1875. Berättelsen derom, som tryckt aflemnats,

den 1 Januari 1875.

Tillgångar:

Utförda delar af jernvägen	Kronor	4,711,944: 69.
Trafikförrådet	„	40,353: 46.
Förskott och fordringar m. m.	„	205,674: 09.
Utbetalda, men ej affördа medel för invigningsfesten	„	7,500: —
Å giroräkning	„	52,782: 54.
Obetaldt aktiebelopp å 1 aktie i Ser. A, sedermera förverkad	„	90: —
Aktiebeloppet i Ser. B.	„	138,900: —
Kassabehållning	„	791: 70.
Summa	Kronor	5,158,036: 48.

Inkomster under år 1875:

Försåld byggnadsredskap	Kronor	16,921: 53.
Trafikinkomster	„	397,521: 02.
Transport	Kronor	414,442: 55.

Transport	Kronor	59,651: 81.
Expropriationsersättningar	„	23,604: 03.
Nybyggnader vid Karlskrona station	„	11,007: 56.
Dito vid Emmaboda dito	„	300. —
Hållstationerna Hvita krog och Thorskors	„	817: —
Ett nytt lokomotiv	„	41,500: —
Reservhjul och reservdelar	„	19,321: —
Verkstadsmaskiner och inventarier	„	31,902: 58.
Nytt förråd af räler, stenkol, snöplogar, hjulringar m. m.	„	59,947: 76.
Trafikutgifter eller drift- och underhållskostnader	„	248,085: 29.
Räntor	„	1,557: 91.
Summa	Kronor	497,694: 94.

Bolagets ställning

Tillgångar:

Utförda delar af jernvägen	Kronor	5,094,544: 94.
Trafikförrådet	„	79,834: 53.
Fordringar	„	19,862: 12.
Obetaldt aktiebelopp å 1 aktie i Ser. A, sedermera förverkad	„	100: —
Aktiebeloppet i Ser. B	„	89,400: —
En hemmansdel i W. Ballasjö	„	1,954: —
Å giroräkning	„	242: 25.
Kassabehållning	„	841: 33.
Summa	Kronor	5,286,779: 22.

§ 1.

Uti 1875 års revisionsberättelse utbalanseras tillgångar och skulder med 4,930,644 kronor 98 öre, hvaremot de i nu föreliggande berättelse vid 1875 års början angifvas på sätt förestående nppgift utvisar, utan att någon förklaring meddelas rörande orsaken till denna skiljaktighet.

§ 2.

Vid tagen del af berättelsen om granskningen af bolagets förvaltning och räkenskaper för år 1874 funno Fullmäktige i Riksgäldskontoret, att ett icke obetydligt be-

Transport	Kronor	414,442: 55.
Räntor	„	1,497: 71.
Utgifter öfver inkomster under året	„	81,754: 68.
Summa	Kronor	497,694: 94.

den 31 December 1875:

Skulder:

Statslånet		Kronor	2,600,000: —
Ränta derå till 31 December 1875		„	21,666: 67.
Delegarnes aktiekapital Ser. A.	Kronor 662,600: —		
Ser. B.	„ 138,900: —	„	801,500: —
Diverse skulder		„	15,618: 39.
Kreditiv i Kristianstads enskilda bank jemte ränta		„	25,797: 40.
Influten vagnshyra och jernvägsfrakt till ultimo Maj 1874		„	25,416: 46.
Behållning af 1874 års trafik efter den 5 Augusti		„	59,858: 80.
Dito af 1875 års trafik		„	149,435: 73.
Ränta till 6 Augusti 1874 å inbetaldt aktiebelopp		„	34,952: 60.
Behållning		„	1,552,533: 17.
Summa		Kronor	5,286,779: 22.

lopp af bolagets behållna trafikinkomster blifvit använd för jernvägsanläggningens utförande; och då en sådan åtgärd kunde menligt inverka på bolagets förmåga att fullgöra sina förpligtelser i afseende å erläggande af ränta och amortering å det till bolaget utbetalda lån å 2,600,000 kronor, uppmanade Fullmäktige uti skrifvelse den 15 September 1875 bolagsstyrelsen att gå i författning derom, att hvad sålunda vore använd blefve bolaget ersatt. Uti derå den 18 Oktober s. å. afgifvet svar förnekade styrelsen, att någon del af trafikinkomsten blifvit använd till gäldande af kostnaden för arbeten, hvilka enligt den för jernvägsanläggningen fastställda plan med dertill hörande kostnadsförslag erfordrats för anläggningens utförande, hvaremot styrelsen medgaf, att en del af trafikinkomsten blifvit använd till bekostande af åtskilliga arbe-

ten å jernvägen utöfver berörda plan och kostnadsförslag, hvilka arbeten haft till ändamål att dels vinna ökade trafikinkomster dels bereda minskning i framtida underhållskostnader, och då styrelsens förfarande, att, för bestridande af kostnaden för verkställda förbättringsarbeten, föredraga ett direkt användande af trafikinkomster framför upplånandet af medel att sedermera med dylika inkomster gäldas, icke kunde anses obehörigt eller i någon mån kränka statens rätt, förklarade styrelsen sig icke kunna eller böra vidtaga någon åtgärd i anledning af Fullmäktiges anmärkning. Efter inhemtande af ombudsmannens yttrande öfver detta ärende och jemväl tagen del af styrelsens den 30 November afgifna förklaring öfver hvad Statsrevisorerne beträffande bolaget framstält, stadfästades Fullmäktige i sin uppfattning, att styrelsen obehörigen för jernvägsanläggningen användt influtna trafikinkomster, och då de sålunda använda medlen syntes företrädesvis böra ersättas genom infordrande af belopp, tecknade å aktier af serien B, men det ej förr än den 1 Oktober 1878 komme att visa sig, huruvida trafikinkomstens användande, på sätt som skett, komme att menligt inverka på bolagets förmåga att fullgöra sin betalningsskyldighet till Riksgäldskontoret, och det vid nämnde tid vore för sent att infordra tecknade aktiebelopp af serien B., så uppdrogo Fullmäktige åt ombudsmannen att medelst vidtagande af erforderliga åtgärder söka förmå bolaget eller styrelsen, hvilken dertill kunde pröfvas skyldig, att gå i författning derom, att hvad af den behållna trafikinkomsten blifvit till bolagets jernvägsanläggning användt måtte varda bolaget ersatt.

Efter en vidlyftig skriftvexling mellan ombudsmannen och bolagets styrelse samt tagen del af alla i Kongl. Civildepartementet samt Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader befintliga, bolaget rörande handlingar afgaf ombudsmannen utlåtande, på grund hvaraf Fullmäktige funno sig föranlåtne att den 24 sistlidne Augusti till Kongl. Maj:t ingå med en underdånig framställning, ur hvilken Statsrevisorerne få till Riksdagens kännedom anföra följande:

I öfverensstämmelse med de vilkor, som voro fästade vid åtnjutandet af beviljadt lån å 2,600,000 kronor samt anslag utan återbetalningsskyldighet af 1,100,000 kronor, åtog sig bolaget i 2 § af det mellan Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, å Kongl. Maj:ts och Kronans vägnar, samt bolaget den 29 November 1871 och 9 Januari 1872 upprättade kontrakt att, emot erhållande af de beviljade försträcknings- och anslagsbeloppen, på egen bekostnad, i öfverensstämmelse med fastställd plan och under iakttagande af de föreskrifter, som för arbetets verkställande i öfrigt meddelades, utföra och fullborda jernvägen mellan Karlskrona och Vexiö med tillhörande anläggningar äfvensom anskaffa den transportmateriel, som enligt berörde plan ansetts erforderlig.

I 5 § af den utaf Kongl. Maj:t den 15 September 1871 fastställda bolagsordning för ofvannämnda jernvägsaktiebolag bestämdes bolagets aktiekapital till minst 800,000 riksdaler, fördelade i två serier, nemligen *serien A*, utgörande af delegare tecknade minst 600.000 riksdaler, och *serien B*, af delegare tecknade högst 200,000 riksdaler; dock skulle, enligt bolagsordningens 8 §, inbetalningar å serien B ej infordras, utom i det fall och i den mån alla öfriga för denna jernvägsanläggning afsedda medel blifvit för ändamålet använda och visat sig icke förslå till jernvägens fullbordande och förseende med trafikmateriel till det omfång och af den beskaffenhet, som upptages i kostnadsförslaget af den 20 Juli 1871 med de förändringar deri, som Kongl. Maj:t möjligen kunde föreskrifva, så att jernvägen efter behörigt godkännande kunde till allmän trafik upplåtas.

Det tecknade aktiekapitalet utgjorde:

i serien A.	Kronor 662,600: —
i serien B.	„ 138,900: —
	Summa Kronor 801,500: —

Uti en den 21 Februari 1875 inom bolagets styrelse upprättad utredning beräknades alla de inkomster, hvilka enligt bolagsordningens 5 § borde till jernvägsanläggningen användas, serien B oberäknad, till 4,921,204 kronor 84 öre. Vid det förhållande att på jernvägsanläggningen användts ett belopp, som icke obetydligt öfversteg nyssnämnde summa, ville det deraf synas, som aktiebeloppet i serien B både kunnat och bort infordras; men detta hade likväl icke skett, utan bolaget tvärt om beslutat att till tecknarne i serien B återlemna deras förbindelser, å hvilka icke något af det tecknade beloppet infordrats. Då i stället ett ganska betydligt belopp af bolagets trafikinkomster blifvit till jernvägsanläggningen användt, framhålla Fullmäktige det menliga inflytande ett sådant förfarande kan utöfva på bolagets ekonomiska ställning och dess förmåga att fullgöra sina förbindelser till staten. Efter meddelande af ofvan åberopade, inom bolagsstyrelsen upprättade utredning öfver inkomster och beräknade kostnader, framställa Fullmäktige deremot de erinringar, hvartill densamma syntes föranleda, samt yttra, att den bevisande kraft, som för frågans bedömande vore erforderlig, icke lärer kunna tilläggas nämnda utredning, angående hvars rigtighet den af Kongl. Maj:t utsedde revisor af 1874 års förvaltning i en den 29 Juni 1875 till Kongl. Civildepartementet aflåten skrifvelse ej heller velat lemna något bekräftande omdöme.

Fullmäktige hafva derför anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes anbefalla vederbörande embetsmyndighet att föranstalta om en besigtning af jernvägsanläggningen i ändamål att få behörigen utrönt, huruvida, och, i sådant fall, till hvilket belopp de å jernvägsanläggningen i dess helhet nedlagda arbeten och kostnader rätteligen må anses öfverstiga hvad bolaget enligt fastställda planen med kostnadsförslag samt under iakttagande af de föreskrifter, som för arbetets utförande för öfrigt meddelats, varit skyldigt att utföra och vidkännas.

Hjelmare kanals och slussverks reparationsfond.

Beträffande den för *Hjelmare kanals* och slussverks framtida *underhåll* afsatta *fond,* ursprungligen bestående af en i kanalbolagets fastigheter Stora Vallby och Oppeby intecknad, till Riksgäldskontoret aflemnad skuldförbindelse af den 23 Januari 1839 å 15,000 R:dr banko, är föreskrifvet, att samma fond bör förökas genom upplupna räntor à 5 procent på nämnda förbindelse och på de fonden vid hvarje års början godtgjorda räntor äfvensom af bolaget erbjudna smärre kontanta tillskott. Härvid iakttages, att berörda ränte- och tillskottsmedel förblifva under kanaldirektionens vård och förvaltning, intilldess en viss betydligare summa, tills vidare bestämd till ett belopp af högst 9,000 kronor, blifvit bildad, då det åligger direktionen att för samma summa till Riksgäldskontoret aflemna sådana säkerhetshandlingar, som öfverensstämma med det för ifrågavarande medels utlåning af Kongl. Maj:t i nåder fastställda och utfärdade särskilda reglemente.

De säkerhetshandlingar, hvilka kanaldirektionen hittills, såsom valuta för influtna ränte- och tillskottsmedel, aflemnat till Riksgäldskontoret, utgöras, enligt en den 21 sistlidne Mars upprättad, Riksgäldskontorets hufvudbok för år 1875 bifogad

uppgift, af Mälareprovinsernas hypoteksförenings och Allmänna hypoteksbankens 5 procent obligationer å tillsammans . . . . . Kronor 111,000: —
så att, då härtill lägges ofvanomförmälda skuldförbindelses belopp, motsvarande. . . . . „ 22,500: —
reparationsfondens till Riksgäldskontoret öfverlemnade tillgångar för närvarande uppgå till . . . . . Kronor 133,500: —

Riksgäldskontorets kreditiv å Riksbanken.

I afseende på det *kreditiv* af 1,500,000 kronor, som blifvit å *Riksbanken* anvisadt för bestridande af Riksgäldskontoret åliggande utbetalningar, få Revisorerne meddela, att under kreditivåret 1 Juni 1875—31 Maj 1876 hafva, förutom de, enligt senaste revisionsberättelse sid. 110, intill slutet af Augusti månad sistlidna år lyftade och återbetalda belopp å tillsammans 1,400,000 kronor, ytterligare å kreditivet uttagits samt återbetalts tillhopa 2,900,000 kronor; utgörande den upplupna och af Riksgäldskontoret erlagda räntan à 6 procent för nämnda lyftade belopp 10,070 kronor 82 öre.

Under nu löpande kreditivår har intill den 1 September icke någon uttagning af ifrågavarande kreditivmedel egt rum.

Förräntandet af Riksgäldskontorets kontanta behållningar.

Enligt stadgande, som varit infördt i Riksgäldskontorets vid senaste riksdagar utfärdade reglementen, hafva Fullmäktige, i den mån de till Riksgäldskontoret *influtna medel* icke varit för dess utgifter erforderliga, sökt göra desamma *räntebärande*, dels genom utlåning mot antaglig säkerhet, dels genom uppköp af obligationer. Sålunda hafva från 1875 års början till den 6 Oktober innevarande år nedan stående belopp blifvit dels utlånade och dels återbetalda:

Vid 1875 års början utestående lån . . Kronor 7,199,000: —

	Utlemnade lån.	Kapitalåterbetalningar.		
Under 1:a qvartalet år 1785	4,781,000: —	2,435,000: —		
„ 2:a „ „ „	2,850,000: —	1,955,000: —		
„ 3:e „ „ „	150,000: —	3,600,000: —		
„ 4:e „ „ „	2,400,000: —	2,675.154: 17.	10,181,000: —	10,665,154: 17.
„ 1:a „ „ 1876	2,375,000: —	1,966,000: —		
„ 2:a „ „ „	22,525,000: —	1,663,845: 83.		
„ 3:e „ „ „	2,700,000: —	5,250,000: —	27,600,000: —	8,879,845: 83.
Den 6 Oktober 1876 utestående lån			——	— 25,435,000: —
		Summa Kronor	44,980,000: —	44,980,000: —

Utaf förestående utlemnade medel var ett belopp af 10,500,000 kronor deponeradt i Riksbanken mot 4 procent ränta och på 4 månaders uppsägning.

Den ränta, hvaremot lån blifvit under år 1875 från Riksgäldskontoret utlemnade, har utgjort 5 procent. Under innevarande år hafva lån till belopp af 15,000,000

kronor utlemnats mot 4 procent och de öfriga mot 5 procent förutom ett, för hvilket erlagts 6 procent. De för lånen utfärdade skuldförbindelser och depositionsbevis hafva med undantag af förutnämnda till Riksbanken lemnade belopp, och der bestämd förfallotid icke varit utsatt, i allmänhet varit ställda att återbetalas viss tid efter uppsägning, från och med 14 dagar till och med 1 månad.

Genom inköp af obligationer å ett sammanlagdt nominelt belopp af 1,457,700 kronor har dessutom förräntats ett för dessa inköp utbetaldt belopp af 1,381,731 kronor. Till upplysning om de tider, hvarunder, och den kurs, hvaremot förenämnda obligationer blifvit inköpta, få Revisorerne meddela följande närmare redogörelse:

Dagen, då obligations-uppköpet af Fullmäktige beslöts.			Obligationernas beskaffenhet.	Obligationernas nominela belopp. Kronor.	Pris i proc.
1875	November	12	Riksgäldskontorets, af år 1870, med 5 proc. ränta	156,200	100
»	»	25	d:o af år 1855, med 4 d:o	7,000	90
»	December	23	d:o af år 1869, med 5 d:o	4,000	100
»	»	»	d:o af år 1870, med 5 d:o	102,000	100
»	»	»	Allmänna hypoteksbankens med 5 procent ränta	22,000	99
»	»	»	Upsala—Margretehills jernvägsaktiebolags, med 6 procent ränta	475,000	100
1876	Januari	27	Riksgäldskontorets, af år 1870, med 5 proc. ränta	16,000	100
»	Februari	3	d:o af år 1855, med 4 d:o	2,000	90
»	Mars	23	d:o af år 1872, med 4 d:o	613,900	88
»	»	24	d:o af år 1869, med 5 d:o	100,000	99¾
»	Augusti	—	d:o af år 1861, med 4½ d:o	13,600	95¼
»	September	—	d:o d:o med 4½ d:o	6,000	95¼
»	»	—	d:o af år 1870, med 5 d:o	10,000	100
			Sgr	1,527,700	
			Härifrån afgå på grund af Fullmäktiges beslut den 16 Mars 1876 till parikurs försålda Upsala—Margretehills jernvägsaktiebolags obligationer till ett belopp af	70,000	
			Summa	1,457,700	

Vid den af Revisorerna den 6 dennes verkställda inventering af de låne- och säkerhetshandlingar, som af Riksgäldskontoret innehafvas, utgjorde sammanlagda beloppet af tills vidare förräntade medel 28,416,781 kronor 85 öre, deraf 25,435,000 kronor voro utlånade mot skuldförbindelser eller depositionsbevis, och det öfriga nedlagdt i obligationer, nemligen:

Det verk eller inrättning, som utfärdat obligationerna.	Räntefot.	Obligationernas nominela belopp i svenskt mynt.	i Thlr Pr. Cour.	i Pund Sterling.	Bokförings-värde i Kronor.
Riksgäldskontoret för 1855 års jernvägslån	4 %	48,000	——	——	43,262 63
Dito för 1858 års dito	4½ »	——	147,900	——	380,248 81
Dito för 1860 års dito	4½ »	——	108,500	——	279,394 54
Dito för 1861 års dito	4½ »	456,100	——	——	432,903 90
Dito för 1864 års dito	4½ »	——	——	15,000	250,778 85
Dito för 1866 års dito	5 »	——	500	——	1,334 25
Dito för 1868 års dito	5 »	——	——	1,700	30,128 25
Dito för 1869 års dito	5 »	19,000	——	——	18,847 92
Dito för 1870 års dito	5 »	92,200	——	——	92,200 —
Dito för 1872 års dito	4 »	613,900	——	——	540,232 —
Mälareprovinsernas hypoteksförening	4 »	60,400	——	——	55,038 05
Östgöta hypoteksförening	4 »	162,100	——	——	147,148 13
Smålands dito	4 »	175,500	——	——	159,705 —
Vermlands dito	4 »	116,000	——	——	104,624 52
Allmänna hypoteksbanken	5 »	32,600	——	——	31,535 —
Göta kanalbolag	4½ »	400	——	——	400 —
Jernkontoret	5 »	9,000	——	——	9,000 —
Upsala—Margretehills jernvägsaktiebolag	6 »	405,000	——	——	405,000 —
Summa		2,190,200	256,900	16,700	2,981,781 85

Den inkomst, som under år 1875 uppkommit genom upplupna räntor samt kapitalvinster å obligationer, tillhöriga de förräntade medlen, utgjorde 562,294 kronor 20 öre, deraf 433,518 kronor 58 öre tillgodoförts Riksgäldskontorets allmänna kassa och 128,775 kronor 62 öre de fonderade lånens liqvidations- och amorteringsfonder.

Angående utlåning af liqvidations- och amorteringsfondernas kontanta behållningar.

Vid granskningen af låne- och säkerhetshandlingarne för de till förräntande af Riksgäldskontorets kontanta medel utlemnade lån hafva Revisorerne funnit, att ett lån blifvit år 1875 utaf liqvidations- och amorteringsfondernas kontanta behållningar beviljadt och utlemnadt mot säkerhet af aktier i ett bolag. Det vid tiden för lånets beviljande gällande reglemente stadgar i 37 §, hvilken motsvaras af och är lika lydande med 35 § i senast utfärdade reglemente, "att de till Riksgäldskontoret influtna "medel eller aflemnade behållningar, äfvensom de för jernvägsbyggnaderna upplånta "medel samt detta verks öfriga *kontanta tillgångar* skola, så vidt och så länge de "icke behöfva användas för samma verk åliggande utbetalningar, hållas allmänna "rörelsen till handa och göras räntebärande genom deras insättning i Riksbanken

"efter öfverenskommelse med Fullmäktige i nämnde bank, eller ock genom desammas "utlåning mot skuldförbindelser, som Fullmäktige anse innefatta full säkerhet och "hvilka antingen äro afgifna af städer och menigheter eller inom riket befintliga, af "Kongl. Maj:t oktrojerade penningeförvaltande verk och inrättningar, eller ock försedda "med hypotek af räntebärande obligationer eller förbindelser, utfärdade af sådana "verk och inrättningar samt andra större bolag eller föreningar, som efter erhållna, af "Kongl. Maj:t meddelade oktrojer eller fastställda reglementen trädt i verksamhet." Härvid är att bemärka, det reglementet icke uppräknar *aktier* bland de värdehandlingar, hvilka få såsom säkerhet vid utlåning mottagas, och, enligt Revisorernes uppfattning, torde vidare böra få antagas, att stadgandet i berörde paragraf är gällande för utlåning af *alla* Riksgäldskontorets *kontanta tillgångar*, således äfven af de behållningar, som kunna förefinnas å liqvidations- och amorteringsfonderna. Men vid det förhållande att, efter hvad Revisorerne erfarit, Fullmäktige för sitt förfarande velat hemta stöd af det uti flera för Riksgäldskontoret utfärdade reglementen förekommande stadgande, att de till liqvidations- och amorteringsfonderna influtna medel böra, så vidt ske kan och de för fonderade lånen föreskrifna amorterings- och ränteliqvider medgifva, städse göras fruktbärande på det sätt, Fullmäktige anse mest ändamålsenligt och med statens säkerhet förenligt, hafva Revisorerne, med hemtadt stöd jemväl af sista paragrafen i det år 1875 och flera föregående äfvensom innevarande år utfärdade reglemente, så lydande: "några tillförene meddelade och mot det nu utfärdade reglemente stridande stadganden angående Riksgäldskontorets förvaltning och dermed "gemenskap egande ämnen få icke vidare åberopas och tillämpas," trott sig böra förhållandet för Riksdagen anmäla med hemställan, det Riksdagen vid utfärdande af nytt reglemente för Riksgäldskontoret må meddela den bestämmande föreskrift, som må anses erforderlig.

Inventeringar.

Vid anställd *inventering* i Riksgäldskontoret hafva Revisorerne funnit förseglingen orubbad å det under Fullmäktiges egen vård förvarade konvolut, som innehåller Riksdagens anordning å den, enligt Regeringsformens 63 §, till lyftning vid infallande krig å Riksgäldskontoret anvisade kreditivsumma.

Revisorerne hafva jemväl vid samma tillfälle genomgått låne- och säkerhetshandlingarne för tills vidare förräntade medel och funnit samma handlingar väl förvarade samt till antal och beskaffenhet öfverensstämmande med deröfver upprättade förteckningar. Äfvenledes hafva Revisorerne inventerat de skuld- och borgensförbindelser, som för lån till jernvägsanläggningar samt byggnads-, tomtreglerings- m. fl. andra dylika lån blifvit till Riksgäldskontoret utfärdade, och funnit desamma i behörig ordning.

Vid granskningen af det diarium, som det enligt gällande tjenstgöringsordning åligger ombudsmannen att föra öfver alla för någon åtgärds vidtagande till honom öfverlemnade handlingar, hafva Revisorerne funnit, att de föreskrifna diariianteckningarne blifvit år från år fortsatta i samma bok. Som det, med afseende å den årliga granskningen af detta diarium, synts Revisorerne vara särdeles lämpligt och ändamålsenligt, att ett nytt diarium för hvarje år upplades och dit öfverfördes alla de ärenden, som från föregående år funnes oafgjorda, hafva Revisorerne härpå fästat Fullmäktiges uppmärksamhet.

Under åberopande af hvad här finnes omförmäldt, få Revisorerne, i enlighet med 5 § i den för dem utfärdade instruktion, för Riksdagen anmäla, att vid Riksgäldskontorets förvaltning i öfrigt icke varit något att erinra.

Sifferuppgifterna.

För alla i denna berättelse förekommande *sifferuppgifter* ansvarar den sekreterare, som under granskningen af Riksgäldskontorets förvaltning och räkenskaper varit hos Revisorerne anställd.

Berättelsens tryckning.

Jemlikt föreskriften i 5 § af instruktionen för Revisorerne kommer denna *berättelse* att tillställas Fullmäktige i Riksgäldskontoret, för att enligt gällande föreskrifter till *tryckning* befordras och derefter utdelas.

Stockholm den 14 Oktober 1876.

A. ADLERSPARRE.	M. LEWENHAUPT.	J. M. LINDGREN.
GEORG AF TROLLE.	J. C. TOLL.	OTTO CRONSTEDT.
RICHERT V. VON KOCH.	A. ANDERSSON.	P. ENGMAN.
A. PHILIPSSON.	R. VON KRÆMER.	CHRISTEN ASSARSSON.

D. M. Sandahl.

Bil. Litt. A.

Bilaga Litt. A. till 1876 års revisionsberättelse angående Riksgäldskontoret.

Beräkning öfver de till statens och enskilda jernvägsanläggninga m. fl. inkomster för verkställande af dessa utbetalninga

	Räntefot.	De utlemnade obligationernas belopp.	För obligationerna erhållen valuta.	Summa
		Kronor.	Kronor.	Kronor.
Inkomster genom				
1855 års inhemska lån	3½ o. 4 %	281,000: —	267,688: 94.	
1858 års lån . Thlr 8,190,500: —	4½ »	21,841,333: 33.	19,703,472: 60.	
1860 års lån . » 8,000,000: —	4½ »			
D:o mot premieobligationer å tillhopa 2,400,000 Thlr, bokförda till endast ⅚ af nominela beloppet . . . . . Thlr 2,000,000: —		26,666,666: 67.	25,615,074: 70.	
1861 års inhemska lån	4½ »	3,000,000: —	2,760,650: —	
1864 års lån . . £ 555,700: —	4½ »	9,891,460: —	8,790,836: 55.	
1866 års lån . Thlr 9,932,300: —	5 »	26,486,133: 33.	23,539,389: 62.	
1868 års lån . . £ 1,150,000: —	5 »	20,700,000: —	17,871,301: 44.	
1869 års inhemska lån	5 »	4,000,000: —	3,927,073: 09.	
1870 års d:o R:dr 40,000,000: —	5 »	16,170,000: —	15,778,011: 50.	
1872 års d:o » 24,000,000: —	4 »	18,650,000: —	16,619,250: —	
1875 års lån, första emissionen Riksmark . . . . 20,250,000: —	4½ »	18,000,000: —	17,143,823: 53.	
1876 års lån £ 2,000,000, hvaraf utlemnats . £ 1,500,000: —	4½ »	27,240,000: —	25,481,826: 89.	177,498,398: 8
		Säger 192,926,593: 33.		
Räntevinst å statslånefonden, till Riksgäldskontoret, levererad åren 1863—1865		———	———	370,000:
Behållning å inkomsterna genom trafiken å statens jernvägar, enligt 1862—1863 årens Riksdags beslut		———	———	700,000:
			Transport	178,568,398: 8

*) Häruti äro dock icke inräknade de summor, som af trafikinkomsterna blifvit utöfver här omförmä meddelad uppgift vid 1875 års slut uppgingo till 13,403,389 kronor 93 öre.

utbetalda belopp*) samt de medel, som genom upptagna statslån till Riksgäldskontoret influtit intill den 1 Oktober 1876.

	Anslag.	Lån.	Summa Kronor.
Utbetaldt för			
Statens jernvägsbyggnader:			
år 1855	1,800,000: —		
» 1856	4,125,000: —		
» 1857	5,945,000: —		
» 1858	7,810,000: —		
» 1859	6,620,000: —		
» 1860	7,550,000: —		
» 1861	6,750,000: —		
» 1862	6,750,000: —		
» 1863	9,315,000: —		
» 1864	9,112,000: —		
» 1865	8,812,000: —		
» 1866	6,576,538: —		
» 1867	2,150,000: —		
» 1868	2,450,000: —		
» 1869	3,590,462: —		
» 1870	4,940,000: —		
» 1871	3,160,000: —		
» 1872	3,900,000: —		
» 1873	8,000,000: —		
» 1874	8,895,000: —		
» 1875	6,285,000: —		
» 1876	5,465,000: —		130,001,000: —
Komplettering af trafikmaterielen:			
år 1866	1,400,000: —		
» 1867	600,000: —		
» 1871	1,000,000: —		
» 1872	1,200,000: —		
» 1873	600,000: —		
Transport	4,800,000: —	—	130,001,000: —

700,000 kronor använda till nya byggnader och anläggningar samt ny materiel å statens jernvägar, och hvilka enligt

Transport 178,568,398: 86.

Transport 178,568,398: 86.

	Anslag.	Lån.	Summa. Kronor.
Transport	4,800,000: —	——— —	130,001,000: —
år 1874	2,400,000: —		
» 1875	4,500,000: —		
» 1876	2,000,000: —	——— —	13,700,000: —
Undersökningskostnader:			
år 1855	60,000: —		
» 1856	30,000: —		
» 1857	19,425: 95.		
» 1858	100,000: —		
» 1859	50,000: —		
» 1863	2,862: 59.		
» 1869	2,500: —		
» 1870 (efter afdrag afår 1872 återbetalda 3,714 kronor 21 öre.)	6,605: 77.		
» 1873	25,000: —		
» 1874	175,000: —	——— —	471,394: 31.

Enskilda jernvägsanläggningar: från Riksgäldskontoret:	Utbetalningsår.		
Kristinehamn—Sjöändan	1849	——— —	100,000: —
Nora—Ervalla	1854	75,000: —	150,000: —
	1855	22,500: —	——— —
	1862	15,000: —	——— —
Dito	1858	——— —	75,000: —
Norbergs jernväg	1855,1856	——— —	150,000: —
Dito	1858	——— —	150,000: —
Norra Barken—Vessman	1856,1857	——— —	200,000: —
D:o	1858	——— —	200,000: —
Gefle—Falun	1855-1859	——— —	2,400,000: —
Dito	1858,1859	——— —	600,000: —
Hudiksvall—Dellen	1858,1859	——— —	370,000: —
Söderhamn—Bergviken	1858-1860	——— —	500,000: —
Borås—Herrljunga	1862,1863	——— —	1,436,000: —
Ystad—Eslöf	1864-1866	——— —	2,450,000: —
Landskrona—Eslöf	1864-1866	——— —	1,200,000: —
Helsingborg—Ärup	1864,1865	——— —	1,100,000: —
Kristianstad—Hessleholm	1864,1865	——— —	720,000: —
Vexiö—Alfvesta	1864	——— —	434,000: —
Köping—Uttersberg	1864,1865	——— —	500,000: —
Uddevalla—Vennersborg—Herrljunga	1865-1867	——— —	3,240,000: —
Arboga—Köping	1866	160,000: —	——— —
Transport Kronor		372,500: —	15,975,000: — 144,172,394: 31.

Transport 178,568,398: 86.

Summa Kronor 178,568,398: 86.

	Utbetalningsår.	Anslag.	Lån.	Summa. Kronor.
Transport		372,500: —	15,975,000: —	144,172,394: 31.
Karlskrona—Vexiö	1872-1874	1,100,000: —	2,600,000: —	
Krylbo—Norberg	1872,1873	——— —	406,000: —	
Sundsvall—Torpshammar	1872-1874	——— —	1,494,000: —	
Upsala—Margretehill	1873	——— —	500,000: —	
Ludvika—Kil	1874-1876	——— —	5,000,000: —	
från Statskontoret:				
Nässjö-Oskarshamn	1874	920,000: —	——— —	
		Sgr 2,292,500: —	25,975,000: —	28,267,500: —
Saldo				6,128,504: 55.
			Summa Kronor	178,568,398: 86.

Tabell, utvisande den vid slutet af Juni månad 1876 återstående kapitalskulden för de fonderade statslånen äfvensom de intill nämnda tid å desamma verkställda afbetalningar.

		Verkställd amortering.	Kapital-återstod vid slutet af Juni månad år 1876.
1855 års lån	Kronor	112,000: —	169,900: —
1858 » d:o	»	5,661,333: 33.	16,180,000: —
1860 » d:o	»	7,116,622: 23.	19,550,044: 44.
1861 » d:o	»	623,400: —	2,376,600: —
1864 » d:o	»	779,064: —	9,312,448: —
1866 » d:o	»	757,066: 66.	25,729,066: 67.
1868 » d:o	»	497,584: —	20,386,416: —
1870 » d:o	»	— — —	16,170,000: —
1872 » d:o	»	519,800: —	18,744,100: —
1875 » d:o	»	— — —	15,822,400: —
1876 » d:o	»	— — —	23,971,200: —
	Summa Kronor	16,066,870: 22.	168,412,175: 11.

Tabell, utvisande kapitalåterstoden vid 1875 års slut af de till enskilda jernvägsanläggningar anvisade låneunderstöd samt beloppet af de till samma tidpunkt verkställda återbetalningar.

		Ifrån början verkställda kapitalafbetalningar.	Den 31 December 1875 återstående kapitalbelopp.
Kristinehamn—Sjöändan	Kronor	88,335: 36.	11,664: 64.
Nora—Ervalla	»	95,916: 49.	54,083: 51.
Dito	»	75,000: —	— — —
Norbergs jernväg	»	35,423: 13.	114,576: 87.
Dito	»	34,652: 52.	115,347: 48.
Norra Barken—Vessman	»	86,702: 05.	113,297: 95.
Dito	»	94,018: 27.	105,981: 73.
	Transport Kronor	510,047: 82.	513,952: 18.

		Ifrån början verkställda kapitalafbetalningar.	Den 31 December 1875 återstående kapitalbelopp.
Transport	Kronor	510,041: 82.	514,952: 18.
Gefle—Falun	»	851,073: 74.	1,548,926: 26.
Dito	»	600,000: —	— — —
Hudiksvall—Dellen	»	80,774: 70.	289,225: 30.
Söderhamn—Bergviken	»	100,122: 63.	399,877: 37.
Borås—Herrljunga	»	225,921: 15.	1,210,078: 85.
Ystad—Eslöf	»	223,831: 13.	2,226,168: 87.
Landskrona—Eslöf	»	112,566: 10.	1,087,433: 90.
Helsingborg—Årup	»	103,935: 81.	996,064: 19.
Kristianstad—Hessleholm	»	79,425: 40.	640,574: 60.
Vexiö—Alfvesta	»	48,443: 08.	385,556: 92.
Köping—Uttersberg	»	167,306: 90.	332,693: 10.
Uddevalla—Venersborg—Herrljunga	»	216,226: 01.	3,023,773: 99.
Karlskrona—Vexiö	»	— — —	2,600,000: —
Krylbo—Norberg	»	— — —	406,000: —
Sundsvall—Torpshammar	»	— — —	1,494,000: —
Upsala—Margretehill	»	— — —	500,000: —
Ludvika—Kil	»	— — —	3,000,000: —
Summa	Kronor	3,319,674: 47.	20,655,325: 53.

Bilaga Litt. B. till 1876 års revisionsberättelse angående Riksgäldskontoret.

Lånekontrakt.

Mellan undertecknade den Svenska Riksdagens Fullmäktige i Riksgäldskontoret å Svenska statens vägnar, efter dertill af Riksdagens erhållet bemyndigande å ena sidan, samt Herrar C. J. Hambro & Son i London, å den andra, har, angående upptagande af ett fonderadt amorteringslån å två millioner pund sterling till bestridande af utgifter för jernvägsbyggnader, detta kontrakt afslutats:

§ 1.

Utaf ifrågavarande lån öfvertaga, under tillgodonjutande af en till fem procent bestämd kapitalrabatt, Herrar C. J. Hambro & Son en million femhundratusen Pund Sterling. Återstoden utgörande femhundratusen Pund Sterling, förbehåller sig Riksgäldskontoret att sjelft efter godtfinnande disponera.

§ 2.

För lånets hela belopp utfärdas af Riksgäldskontoret på innehafvaren ställda, den 15 Juni 1876 daterade, med fyra och en half procent årlig ränta från sagde dag löpande och på sätt här nedan uppgifves betalbara obligationer, nemligen:

500 st. obligationer å £ 1,000 hvardera (Ser. A.), eller tillsammans .	£ St. 500,000.
1,000 st. obligationer å £ 500 hvardera (Ser. B.), eller tillsammans	500,000.
10,000 st. obligationer å £ St. 100 hvardera (Ser C.), eller tillsammans	1,000,000.
Summa	£ St. 2,000,000.

Dessa på Svenska och Engelska språken affattade obligationer skola erhålla den lydelse, härvid bilagdt formulär visar; och skall hvarje obligation åtföljas af halfårsvis, eller den 15 December och 15 Juni hvarje år, till betalning förfallande, af Riksgäldskontoret likaledes utfärdade och på innehafvaren ställda räntekuponer.

§ 3.

Utaf det belopp, som, efter afdrag af ofvan omförmälda kapitalrabatt, skall erläggas för den af Herrar C. J. Hambro & Son öfvertagna låneandelen och hvilket belopp utgör nittiofem procent af denna låneandel eller en million fyrahundratjugofemtusen Pund Sterling, förbinda sig C. J. Hambro & Son att oafkortadt ställa till Riksgäldskontorets disposition att indragas:

en femtedel den 15 Juni	£ St.	285,000: —
en femtedel den 14 September	„ „	285,000: —
en femtedel den 14 Oktober	„ „	285,000: —
en femtedel den 14 November	„ „	285,000: —
och en femtedel den 14 December, allt innevarande år	„ „	285,000: —
Summa	£ St.	1,425,000: —

Dock förbehålla sig C. J. Hambro & Son rättighet att, om de det önska, tidigare eller före här utsatta terminer för Riksgäldskontorets räkning verkställa dessa inbetalningar; börande Riksgäldskontoret om hvarje tillämnad tidigare inbetalning underrättas genom Skandinaviska kredit-aktiebolaget minst 14 dagar innan den verkställes. Sådan inbetalning får icke understiga 10,000 Pund Sterling.

För sålunda, efter föregången anmälan, afräkningsvis inbetalda medel ega C. J. Hambro & Son att beräkna sig till godo och vid inbetalningens verkställande inne-

hålla fyra och en half procent årlig ränta från uppsägningsdagen till den dag, då samma medel enligt ofvanstående tidsbestämmelser skulle ställas till Riksgäldskontorets disposition.

§ 4.

Lånemedlens indragning till Riksgäldskontoret kommer att ske genom kontorets derå utfärdade femton dagars vexlar, hvilka böra af C. J. Hambro & Son provisionsfritt accepteras och inlösas. Likaså eger Riksgäldskontoret att indraga belopp af lånet genom att anvisa dem till inbetalning utaf C. I. Hambro & Son till bank eller bankirhus i London, som af Riksgäldskontoret uppgifves; och eger sålunda föreskrifven inbetalning, kostnads- och provisionsfritt för Riksgäldskontoret, rum å förfallodagen.

§ 5.

Omkring tre månader efter denna dag bör Riksgäldskontoret till C. J. Hambro & Son i London aflemna vederbörligen underskrifna obligationer för derförinnan å lånet verkställda inbetalningar; kommande sedermera, i den mån lånemedlen varda för Riksgäldskontorets räkning disponibla, obligationer å deremot efter öfverenskommen kapitalrabatt svarande belopp att af Riksgäldskontoret hållas C. J. Hambro & Son till handa.

För de medel, som i afräkning å ifrågavarande lån varda af C. J. Hambro & Son vederbörligen inbetalda innan obligationerna hinna förfärdigas, afgifver Riksgäldskontoret interimsqvittenser, hvilka sedermera i utbyte mot obligationer för samma belopp återställas.

§ 6.

Kostnaden för obligationernas och räntekuponernas förfärdigande bestrides af Riksgäldskontoret, hvilket jemväl godtgör i England stadgad stämpelafgift; men C. J. Hambro & Son, med hvilkas namnteckning alla för det lån utfärdade obligationer, som i rörelsen utsläppas, komma att förses, ombesörja stämplingens behöriga verkställighet.

§ 7.

Intilldess obligationerna blifvit färdiga och aflemnade till C. J. Hambro & Son står det dem öppet att å föryttrade obligationsbelopp i eget namn utgifva interimsförskrifningar, hvilka dock endast för utgifvarne äro bindande.

§ 8.

Riksgäldskontoret förbehåller sig att blifva om emissionen af den utaf C. J. Hambro & Son öfvertagna låneandelen, äfvensom om emissionspriset, underrättadt så tidigt att Riksgäldskontoret må hinna att meddela C. J. Hambro & Son, huruvida Riksgäldskontoret önskar, att den utaf Riksgäldskontoret sjelft behållna fjerdedel, 500,000 Pund Sterling, af lånet eller någon större eller mindre del deraf skall i emissionen ingå, i hvilken händelse Riksgäldskontoret för de obligationer, hvilka sålunda komma att för kontorets räkning utaf C. J. Hambro & Son försäljas, skall åtnjuta i alla afseenden lika fördelar af försäljningen, men draga lika kostnader som C. J. Hambro & Son för de utaf dem öfvertagna obligationer.

De obligationer, hvilka ej komma att på berörde sätt i den utaf C. J. Hambro & Son verkställda emissionen ingå, förbinder Riksgäldskontoret sig att icke disponera förr än sex månader från denna dag.

Skulle derefter försäljning i London af dessa obligationer ifrågakomma, förbinder sig Riksgäldskontoret att låta densamma ske genom C. J. Hambro & Son, mot en för detta fall öfverenskommen provision af $\frac{1}{3}$ procent, inclusive courtage.

§ 9.

Till liqviderande af räntan för de utfärdade obligationerna och till lånets amortering inom en tid af högst femtiotvå år, skall en annuitet eller ett årligt anslag af etthundratusen Pund Sterling, motsvarande fem procent af det nominela lånebeloppet, årligen af Riksgäldskontorets medel afsättas och för sagde ändamål användas.

§ 10.

Amorteringen af lånet, hvilken skall vidtaga så snart ett år af lånetiden, räknadt från den 15 nästkommande Juni, tilländagått, bör ske genom derför utfärdade obligationers uppköpande och annullering, så vida obligationernas allmänna pris understiger det i dem förskrifna kapitalbelopp. I annat fall och derest tillfälle sig ej erbjuder att under pari inköpa obligationer å det belopp, hvarmed lånet, enligt den i sådant afseende uppgjorda plan, skall årligen amorteras, bör utlottning af det deri uppgifna obligationsbeloppet verkställas inför Fullmäktige i Riksgäldskontoret sista helgfria dagen i Februari månad; egande C. J. Hambro & Son att sjelfve eller genom Skandinaviska kredit-aktiebolaget denna utlottning öfvervara. De då utlottade obligationerna förfalla till betalning den 15 nästföljande Juni.

Riksgäldskontoret förbehåller sig rätt att efter tio år från denna dag, utöfver det bestämda årliga beloppet amortera större eller mindre del af lånet; och bör,derest obligationer då icke kunna under pari inköpas, likaledes genom sådan utlottning, som verkställes sista helgfria dagen i nästförutgångna Februari månad, bestämmas, hvilka obligationer må genom erläggande af deras hela nominela belopp af Riksgäldskontoret infrias.

För utlottad obligation upphör räntegodtgörelsen med den dag, då obligationen förfaller till betalning.

Verkställda obligationsutlottningar skola, på Riksgäldskontorets bekostnad, kungöras i Sveriges officiela tidning samt genom C. J. Hambro & Sons försorg i två i London utkommande Engelska tidningar.

På enahanda sätt bör upplysning meddelas om antalet och sammanlagda kapitalbeloppet af de under hvarje år infriade och annullerade obligationerna.

För att bereda tillförlitlig upplysning om obligationernas gångbara pris, åtaga sig C. J. Hambro & Son att söka få desamma noterade på the Stock Exchanges i London officiela lista.

§ 11.

Riksgäldskontoret utfäster sig att på sin bekostnad och risk till C. J. Hambro & Son i London öfversända den för utrikes skeende ränteliqvider vid hvarje halfårs förlopp erforderliga valuta samt förbinder sig derjemte att, fjorton dagar före räntekuponernas förfallodag, hålla denna valuta C. J. Hambro & Son tillhanda antingen i klingande mynt eller i vexlar eller invisningar, som senast tre månader från deras utgifningsdag skola betalas.

Efter föregången utlottning böra de för inlösningen af utlottade och förfallna obligationer erforderliga medel på enahanda sätt och inom ofvan bestämda tid tillhandahållas. Vid utlottad obligations inlösande bör densamma vara åtföljd af alla dertill hörande, förut ej förfallna räntekuponer; kommande i annat fall afdrag att ske för de saknade kuponernas belopp.

§ 12.

Obligationsinnehafvare, som det önskar och derom hos Riksgäldskontoret gör anmälan, eger att der i Svenskt mynt lyfta beloppet af förfallen obligation eller räntekupon sedan en månad förflutit från den dag, sådan anmälan skett. Hvad sålunda kommer att till obligations- eller kuponinnehafvare omedelbart från Riksgäldskontoret utbetalas, skall vid de för annuitetsliqidernas fullgörande enligt 11 § afgående remisser afräknas och innehållas.

§ 13.

Obligationer och räntekuponer, som till betalning förfallit, men icke inom två (2) år efter deras förfallotid blifvit till inlösen företedda hos C. J. Hambro & Son, varda derefter endast i Stockholm hos Riksgäldskontoret inlösta; skolande, derest de för sådana obligationers och kuponers inlösande afsända medel icke redan förut blifvit vederbörligen redovisade, desamma då ofördröjligen till Riksgäldskontoret återställas.

§ 14.

Innehafvare af förfallna obligationer och räntekuponer, hvilka icke blifvit inom femton (15) år från deras förfallodag till inlösen hos Riksgäldskontoret företedda, hafva förlorat all vidare rätt till betalning.

De för sådana obligationers och kuponers inlösande afsedda medel hemfalla till Riksgäldskontoret.

§ 15.

De för obligationers och räntekuponers inlösande i London från Riksgäldskontoret remitterade medel skola af C. J. Hambro & Son inom tre månader efter medlens mottagande redovisas, hvarvid infriade obligationer och räntekuponer böra till Riksgäldskontoret återställas; kommande räkningen med Riksgäldskontoret för ofta nämnde lån att å vederbörande obligationsinnehafvares vägnar föras utaf C. J. Hambro & Son.

§ 16.

Såsom vedergällning för bestyret med den inlösning af utlottade obligationer och förfallna räntekuponer, hvilken verkställes i London, samt dessa obligationers och kuponers före deras återställande till Riksgäldskontoret nödig ansedda annullering, äfvensom för den i 15 § föreskrifna redovisning, erlägger Riksgäldskontoret till C. J. Hambro & Son ett arvode af en half (½) procent utaf de inlösta obligationernas och räntekuponernas belopp.

§ 17.

Här ofvan meddelade stadganden få icke af Riksgäldskontoret offentliggöras före den 1 nästkommande Oktober, så vida icke de anses böra intagas uti obligationerna, eller sådant påkallas antingen af de för låneaffärens verkställighet erforderliga åtgärder eller af andra särskilda omständigheter.

§ 18.

Fullmäktige i Riksgäldskontoret förbinda sig att å detta lånekontrakt oförd röjligen anhålla om Kongl. Maj:ts nådiga sanktion samt dess garanti å lånet.

§ 19.

Detta kontrakt, som å ömse sidor är på god tro afslutadt, skall i händelse af skiljaktiga meningar på ett billigt och redbart sätt tydas.

Af ofvanstående lånekontrakt, som i tillkallade vittnens närvaro blifvit undertecknadt, äro två lika lydande exemplar utfärdade.

Stockholm den 30 Maj 1876.

(Underskrifter.)

Bilaga Litt. C. till 1876 års revisionsberättelse angående Riksgälskontoret.

SWEDISH STATE LOAN

1876

for

Pounds 2,000,000 Sterling,

represented by Bonds of the following designation:

Series A.	500	Bonds of	Pounds	1,000	=	Pounds	500,000
„ B.	1,000	„	„	500	=	„	500,000
„ C.	10,000	„	„	100	=	„	1,000,000
	11,500	Bonds of				Pounds	2,000,000

Series C. N:o 3,804.

Pund **100** Sterling. (Vignett, föreställande Svenska Riksvapnet). Pounds **100** Sterling.

Vi, Svenska Riksdagens Fullmäktige i Riksgäldskontoret, betyga och förklara härmed för oss och våra efterträdare i samma befattning:

Sedan vi, efter af Svenska Riksdagen i dess för Riksgäldskontoret den 17 sistlidne Maj utfärdade reglemente § 33 lemnadt bemyndigande, beslutat upptagande af ett fonderadt amorteringslån å två millioner pund sterling och angående öfvertagande af samma lån den 30 sistlidne Maj afslutat kontrakt med Herrar **C. J. Hambro & Son** i London, samt Kongl. Maj:t, med godkän-

We, the Deputies of the Diet of Sweden in the National Debt Office, hereby declare as follows, for ourselves and our successors in office:

Whereas, under the authority of the Diet of Sweden, granted in § 33 of the Regulations for the National Debt Office issued by the Diet the 17 May last, we have resolved upon raising a funded redeemable loan of Two Millions Pounds Sterling, and whereas we on the 30 May last have contracted for the said loan with Mess:rs **C. J. Hambro & Son** of London, and whereas His Majesty the King, ratifying

nande af vårt angående ifrågavarande lån fattade beslut, den 1 dennes å lånet meddelat sin nådiga garanti, förklara vi härmed Riksgäldskontoret skyldigt innehafvaren af denna obligation ett kapitalbelopp af

Ett Hundra Pund Sterling

utgörande en del af nämnde lån, jemte ränta efter fyra och en half procent årligen till dess denna obligation blifvit af oss inlöst, och i öfrigt på här nedan uppgifna vilkor, nemligen:

Hvarje obligation är försedd med 52 till innehafvaren betalbara räntekuponer och en talon, för att, när dessa kuponer blifvit inlösta, utbytas mot nya.

Vi förbinda oss, att räntan å obligationerna skall betalas halfårsvis, den 15 December och den 15 Juni, på Herrar **C. J. Hambro & Sons** kontor i London eller ock i **Stockholm** af **Riksgäldskontoret,** då anmälan en månad förut i nämnde kontor derom göres.

Vidare förbinda vi oss att till ränta och återbetalning af hela lånekapitalet en annuitet af minst etthundratusen pund sterling, utgörande fem procent af lånets belopp, skall afsättas och lånet sålunda amorteras inom femtiotvå år, dock med rätt för Riksgäldskontoret att, efter tio år från denna dag, utöfver det bestämda årliga beloppet amortera större eller mindre del af lånet.

Lånets amortering skall ske genom uppköp, så länge obligationerna kunna erhållas under pari, eller i annat fall genom utlottning, som skall verkställas i Riksgäldskontoret sista helgfria dag i Februari månad hvarje år, och hvarvid Herrar C. J. Hambro & Son ega att sjelfva eller genom Skandinaviska Kredit-Aktiebolaget vara tillstädes.

Kungörelse om anställd utlottning skall ske tidigt i Mars månad, och hvarje sålunda utlottad och kungjord obligation vara betalbar den 15 Juni, då all ränteberäkning å densamma upphör.

the resolution taken by us respecting said loan, has been graciously pleased on the 1:st instant to give his guarantee for the said loan, we hereby declare the National Debt Office to be indebted to the Holder of the present Bond in the principal sum of

One Hundred Pounds Sterling

forming part of the said loan, together with interest thereon at the rate of Four and a half per Cent per annum until this Bond shall have been redeemed by us; and further on the terms and conditions herein after set forth, to wit:

Each Bond is provided with 52 interest Coupons, payable to Bearer, and a Talon, to be exchanged for other Coupons, when those first delivered have been exhausted.

We engage that the interest on the said Bonds shall be paid halfyearly on the 15 of December and the 15 of June at the office of Mess:rs **C. J. Hambro** & **Son** in London or in **Stockholm** at the **National Debt Office** after one month's notice to the last named office.

We further engage to set apart, for payment of interest and the redemption of the principal, an annuity of at least £ 100,000, being 5 per Cent of the amount of the said loan, so that the entire loan shall be redeemed within Fifty Two years, the National Debt Office being still at liberty after the expiration of ten years from this day to pay off any amount of the loan, in addition to that stipulated above for each year.

The redemption of the said loan shall be effected by the purchase of Bonds so long as such Bonds can be obtained under par, or otherwise, by drawing at the National Debt Office on the last working day in February each year, and at which drawings Mess:rs C. J. Hambro & Son are entitled to be present, either personally or through Skandinaviska Kredit-Aktiebolaget.

Particulars of such drawings shall be published early in the month of March and every Bond drawn and advertised shall be payable on the 15 of June, from which date all interest on the same shall cease.

Utlottad obligation inlöses på enahanda sätt som här ofvan om räntan blifvit bestämdt.

Hvarje obligation skall, då den företes till inlösen, åtföljas af talonen, till dess denna blifvit mot nya kuponer utbytt, och alla ej förfallna kuponer; kommande i annat fall värdet af felande kuponer att afdragas.

Obligationer och räntekuponer, som till betalning förfallit, men icke inom två år efter deras förfallotid blifvit till inlösen företedda i London hos C. J. Hambro & Son, varda derefter endast i Stockholm hos Riksgäldskontoret inlösta.

Innehafvare af förfallna obligationer och räntekuponer, hvilka icke blifvit inom femton år från deras förfallodag hos Riksgäldskontoret företedda, hafva förlorat all vidare rätt till betalning. De för sådana obligationers och kuponers inlösande afsedda medel hemfalla till Riksgäldskontoret.

Till yttermera visso har denna obligation blifvit af oss, Svenska Riksdagens Fullmäktige i Riksgäldskontoret, undertecknad, och Riksgäldskontorets sigill å densamma påtryckt. Stockholm den 15 Juni 1876.

The Bonds so drawn will be paid in the same manner as is stated above respecting the payment of interests due.

Every Bond, when presented for payment, shall be accompanied by the Talon, until exchanged for other Coupons, and by all the Coupons not due, otherwise the value for the missing Coupons will be deducted.

Drawn Bonds and Coupons overdue more than two years, which shall not have been presented for payment in London with Mess:rs C. J. Hambro & Son, are later to be paid only at the National Debt Office in Stockholm.

The holders of overdue Bonds and Coupons, which shall not have been presented at the National Debt Office within fifteen years from the day when they become due, shall forfeit all further claim to payment. The funds provided for the redemption of such Bonds and Coupons shall fall to the National Debt Office.

In Witness whereof we the Deputies of the Diet of Sweden in the National Debt Office have hereunto set our hands and caused the Official Seal of the National Debt Office to be affixed at Stockholm this 15 day of June 1876.

The Deputies of the Diet of Sweden in the National Debt Office:

G. S. ÅKERHIELM.

C. v. STOCKENSTRÖM. C. G. HIERTA. SAM. WARBURG.

HJ. HOLMGREN. PER SAMZELIUS. G. HÆGGSTRÖM.

Contractors:

C. J. Hambro & Son.

H. Wikblad.

På baksidan:

SWEDISH STATE LOAN

1876.

BOND

of

Pounds 100 Sterling.

Ser. C. N:o 3804.

Swedish State Loan 1876.

Series **C.** **N:o 3,804.**

Half yearly dividend £ **2:** 5 **sh.**

Payable the **15 June 1879.**

by Mess:rs **C. J. Hambro & Son** in London.

Stockholm the 15 June 1876.

National Debt Office.

G. S. Åkerhielm. *H. Wikblad.*

6 COUPON.

På baksidan:

Series **C. N:o 3,804.**

Pounds 2: 5 **sh.**

15 June 1879.

Bilaga Litt. D till 1876 års revisionsberättelse angående Riksgäldskontoret.

Sammandrag ur Riksgäldskontorets räken-kassa-inkomster och kassa-

Inkomster:

Kapitalafbetalningar å de för vissa bestämda föremål beviljade låne-understöd . . . . . Kronor 485,189: 24.		
Räntor å dessa lån . . . . . „ 640,356: 52.	1,125,545:	76.
Öfverskott å Statsverkets inkomster samt behållna besparingar å förslagsanslagen under riksstatens hufvudtitlar	7,449,268:	38.
Äldre depositionsmedel	1,317:	90.
Återbetalning å de till undsättningar vid missväxter eller felslagna skördar afsedda medel	10,500:	—
Återbetalning å det till undsättande af de genom 1868 års missväxt nödlidande länen anvisade lånebelopp	1,120:	—
Andel i Riksbankens behållna vinst för år 1873	500,000:	—
Influtna medel å 1872 års fonderade jernvägslån	3,230,248:	89.
Dito å 1875 års statslån	6,400,283:	85.
Från liqvidations- och amorteringsfonderna erhållen försträckning . .	500,000:	—
Inbetald fordran hos liqvidations- och amorteringsfonderna	295:	51.
Kapitalafbetalningar å tills vidare förräntade medel . . 8,904,607: 50.		
Räntor derå . . . . . 494,180: 73.	9,398,788:	23.
Besparingar å extra statsanslag	2,081:	10.
Återlevererad behållning å kostnader för 1873 års allmänna kyrkomöte	1,200:	—
Ersättning för exproprierad, staten tillhörig jord	669:	99.
Behållning å 7:de hufvudtitelns anslag för mynt- och kontrollverken	90,100:	—
Behållning å konsulsstaten	80,000:	—
Försåldt riksdagstryck	2,258:	60.
Riksdagens hus: influtna hyresmedel	1,000:	—
Å Riksgäldskontorets kassakreditiv i Riksbanken lyftade medel	3,100,000:	—
Transport	31,894,678:	21.

kaper för år 1875, utvisande detta verks utgifter under nämnda år.

Utgifter:

Årliga anslaget till Hans Maj:t Konungen	Kronor		300,000: —
1875 års anslag till ränta och amortering af de fonderade jernvägslånen:			
för 1855 års lån	Kronor	13,655: —	
„ 1858 års d:o	„	1,166,666: 67.	
„ 1860 års d:o	„	1,466,000: —	
„ 1861 års d:o	„	165,000: —	
„ 1864 års d:o	„	502,357: —	
„ 1866 års d:o	„	897,433: 44.	
„ 1868 års d:o	„	1,100,386: 20.	
„ 1870 års d:o	„	808,500: —	
„ 1872 års d:o	„	932,468: —	7,052,466: 31.
Omkostnader för 1872 års jernvägslån			96: 48.
D:o för 1875 års d:o			14,653: 18.
Räntebetalningar å 1869 års inhemska jernvägslån			198,145: —
D:o å Riksgäldskontorets öfriga låneskulder			18,083: 70.
Återbetalning till liqvidations- och amorteringsfonderna af från dem erhållen försträckning: kapital		500,000: —	
ränta		8,694: 45.	508,694: 45.
För inlösen af riksgäldssedlar			101: 67.
Under 1865—1866 års riksdag beviljadt låneunderstöd till uppförande af läroverkshus i Kristianstad			10,000: —
Under 1871 års riksdag beviljadt låneunderstöd till jernvägs anläggande mellan Ludvika och Kihl			2,000,000: —
Under 1874 års riksdag beviljadt låneunderstöd till inköp af en åt Seminarium för bildande af lärarinnor i Stockholm upplåten byggnad			59,000: —
Under 1874 års riksdag anvisade extra statsutgifter för bestridande af Statskontorets utgifter för de till jernvägsbyggnaderna anvisade medel			7,110,798: 20.
		Transport	17,272,038: 99.

Transport Kronor 31,894,678: 21.

Summa Kronor 31,894,678: 21.

	Transport	17,272,038: 99.
Under 1875 års riksdag anvisade extra statsutgifter:		
till bestridande af jernvägsanläggningar samt för anskaffning af lokomotiv och vagnar	3,000,000: —	
till bestridande af de på Kongl. Statskontoret för år 1875 anvisade extra statsutgifter	136,103: 77.	3,136,103: 77.
Riksdags- och revisionskostnader:		
för 1874 års Riksdag	4,842: 87.	
„ 1875 års dito	188,887: 06.	
„ 1876 års dito	330: 91.	
förskott till riksdagskostnader	290,000: —	484,060: 84.
kostnader för Riksdagens hus		3,971: 84.
för komplettering och utvidgning af biblioteket inom Riksdagens hus		2,000: —
kostnader för 1874 års Statsrevision	847: 55.	
dito för 1875 års dito	14,820: 75.	15,668: 30. 505,700: 98.
Aflöning, resekostnader och expenser för Justitie-ombudsmannen och hans expedition		18,447: 33.
Förvaltnings- och uppbördskostnader m. m.:		
kostnader för Riksgäldskontorets hus	8,399, 88.	
löner, arfvoden, pensioner och expenser m. m. vid Riksgäldskontoret	90,098: 65.	98,498: 53.
Öfverskott å Statsverkets inkomster samt behållna besparingar å förslagsanslagen under riksstatens hufvudtitlar		8,241: 67.
Återleverering af de till undsättningar vid missväxter eller felslagna skördar afsedda medel		13,000: —
Tills vidare förräntade medel:		
kapital	7,583,780: —	
ränta	3,318: 24.	7,587,098: 24.
Kostnader för tryckning af Bondeståndets protokoll och Konstitutionsutskottets handlingar vid 1809—1810 årens riksdag		5,699: —
Återbetalning af lyftade belopp å Riksgäldskontorets kassakreditiv i Riksbanken		3,100,000: —
= 31,744,828: 51 =		
Inkomster öfver utgifter år 1875 å Riksgäldskontorets bankoräkning N:o 1		149,849: 70.
	Summa Kronor	31,894,678: 21.

Fullmäktiges i Riksgäldskontoret

utlåtande i anledning af sednast församlade Revisorers berättelse om granskningen af Riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning.

Till 1877 års Riksdag.

Fullmäktige i Riksgäldskontoret böra, enligt stadgandet i § 5 af Instruktionen för Riksdagens Revisorer af Riksgäldskontorets förvaltning och räkenskaper den 22 Maj 1868, beledsaga Revisorernes berättelse med de upplysningar, som af deruti anmärkta förhållanden möjligtvis kunna påkallas, och få, med anledning häraf, anföra och meddela följande.

Angående suppleanter för Fullmäktige.

Å sid. 44 af berättelsen hafva Revisorerne, med förmälan, att det synts dem lämpligt att för den tid, Fullmäktig åstundade vara borta från staden, suppleant i hans ställe inkallades, samt att det otvifvelaktigt skulle vara ej mindre för Fullmäktige än för suppleanter mera tillfredsställande, om föreskrift, som nu saknades, blefve meddelad om beloppet af den ersättning, som tillkomme suppleant för den tid, han varit i tjenstgöring, hemställt, att lämpliga stadganden i berörda hänseenden måtte varda införda i det nya reglemente, som af Riksdagen komme att för Riksgäldskontoret fastställas.

De nu gällande stadganden i afseende å suppleants inkallande innefattas i §§ 43 och 44 af det vid 1876 års riksdag för Riksgäldskontoret utfärdade reglemente, hvilka innehålla, § 43: "Uppkommer ledighet bland Fullmäktige, inträder suppleant enligt af Riksdagen bestämd ordning", och § 44: "Är styrelsen ej så fulltalig, som för besluts fattande erfordras, enligt hvad här nedan föreskrifves, eger Fullmäktiges Ordförande att inkalla erforderligt antal suppleanter."

Enligt dessa stadganden är således ovilkorlig föreskrift om suppleants inträdande meddelad *endast* för det fall, att *ledighet* bland Fullmäktige uppkommer, i hvilken händelse suppleants inträdande nödvändiggöres af grundlagens bud derom att Fullmäktige skola vara sju. I öfrigt är suppleants inkallande gjordt beroende deraf att styrelsen icke utan en sådan åtgärd är "så fulltalig, som för besluts fattande erfordras". Då nu Revisorernes förslag afser att för den tid, Fullmäktig åstundade vara borta från staden, suppleant skulle i hans ställe inkallas, ehvad sådant för besluts fattande erfordrades eller icke, innefattar detta förslag alltså en ändring af ofvan citerade föreskrifter.

Dessa äro ordagrant lika införda i alla för Riksgäldskontoret utfärdade reglementen ända från och med år 1867, då i följd af representationsreformen samt Fullmäktiges i sammanhang dermed förändrade antal och sammansättning de förut meddelade dithörande bestämmelser omarbetades. Någon olägenhet af desamma har, så vidt Fullmäktige hafva sig bekant, ej förspörts, utan tvärtom hafva berörda föreskrifter visat sig ändamålsenliga. Såsom exempel på deras tillämpning få Fullmäktige anföra, att vid förhandlingarne om det sednaste statslånet, då tvänne Fullmäktige voro frånvarande, en till följd af sjukdom och en till följd af offentligt uppdrag på annan ort, men det i anseende till omförmälda ärendes stora vigt ej ansågs lämpligt att Fullmäktiges antal vore inskränkt till det i reglementets 55 § för sådant fall medgifna minsta, af fem, blef suppleant af Ordföranden inkallad. Deremot, då under tiden för nämnde låneaffärs afvecklande och i sammanhang dermed stående åtgärder det någon gång undantagsvis inträffade, att Fullmäktiges antal nedgick till det minsta fastställda, men deras förstärkande med suppleant ej lät sig göra utan inkallande till tjenstgöring af suppleant, som icke deltagit i den föregående handläggningen af de föreliggande, af lånets upptagande föranledda, med hvarandra sins emellan sammanhang egande frågor, ansågs det mindre lämpligt och mindre med reglementets anda öfverensstämmande att utan något behof påkalla ett sådant endast tillfälligt deltagande i Riksgäldskontorets förvaltning än att, på sätt reglementet uttryckligen förutsätter, Fullmäktige, till det för beslutanderätt bestämda antal närvarande, utan suppleants inkallande fattade de beslut, som af omständigheterna påkallades och om hvilka någon meningsskiljaktighet icke bland Fullmäktige förefanns.

Fullmäktige hafva anfört dessa omständigheter, emedan desamma synas lemna ett bidrag till bedömande deraf, huruvida, såsom Fullmäktige anse, de nu gällande ifrågavarande stadgandena äro ändamålsenliga och för säkerheten i verkets förvaltning tillfyllestgörande eller om de, såsom Revisorerne föreslagit, böra förändras. Bifall till Revisorernes förslag skulle naturligtvis medföra den påföljden, att suppleanter komme att vida oftare än hittills och utan något i sakens natur grundadt behof i Riksgäldskontorets förvaltning deltaga. Men huruvida ett sådant deltagande skulle för styrelsen medföra ökad styrka, torde kunna på goda skäl betviflas.

Revisorerne hafva för sitt förslag andragit två skäl. Det ena består i den fördel, det föreslagna stadgandet skulle medföra, att för beslut fattande erforderligt antal Fullmäktige alltid komme att vid sammankomst vara tillstädes. Fullmäktige hafva sig ej bekant, att motsatsen någonsin inträffat, och i sjelfva verket synes den fordran på ett verks styrelse, att den tillser och bevarar sin beslutmässighet, vara allt för ringa, att en reglementsförändring skulle behöfva af densamma påkallas.

Det andra skälet innefattas deri, att genom förslagets antagande skulle för suppleant beredas lättare tillfälle att sätta sig in i ärendena. Denna synpunkt vid meddelande af bestämmelser angående verkets styrelse är en helt annan än den, Fullmäktige vid ett föregående tillfälle uttalat och hvilken vann Riksdagens bifall. Den synes ock väl underordnad för att kunna tillmätas någon synnerlig betydelse.

Stadgandena angående suppleants inkallande äro för närvarande för Riksbanken och för Riksgäldskontoret af lika innehåll, om än den föreskrift, som i sednaste bankoreglementet influtit derom att ärenden i Riksbanken kunna afgöras af allenast fyra fullmäktige, *derest tre af dem äro om beslutet ense*, i viss mån, men i en Revisorernes framställning motsatt riktning, inverkar äfven på inkallande af suppleant. Som emellertid Revisorerne framställt sitt ifrågavarande förslag beträffande endast Riksgäldskontoret, men icke Riksbanken, skulle genom bifall till detsamma uppkomma en ytter-

ligare olikhet i grunderna för de båda verkens styrelse, hvartill något skäl ej synes förefinnas.

Fullmäktige kunna alltså för sin del ej tillstyrka detta Revisorernes förslag.

Vidare hafva, såsom ofvan anförts, Revisorerne i sammanhang härmed hemställt, att föreskrift, som nu saknades, blefve meddelad om beloppet af den ersättning, som tillkomme suppleant för den tid, han varit i tjenstgöring. Med detta förslag är enahanda förhållande som med det ofvan omförmälda, eller att det gjorts endast för Riksgäldskontoret. Hittills har i ifrågavarande afseende så förfarits, att det ansetts ankomma på den eller de Fullmäktige, som föranledt suppleants inkallande, att med honom uppgöra om berörda ersättning. Något vidare yttrande om denna Revisorernes hemställan torde det ej tillkomma Fullmäktige att afgifva.

Angående uthyrning af lägenheter i Riksdagens hus.

Å sid. 45 och 46 af berättelsen hafva Revisorerne ånyo dragit under Riksdagens pröfning en af 1875 års Revisorer väckt, men af 1876 års Riksdag utan afseende lemnad framställning angående uthyrning af några lägenheter i Riksdagens hus, hvilken uthyrning af Revisorerne ansetts olämplig. Revisorerne hafva till stöd för sin åsigt påpekat, att i det för Riksgäldskontoret utfärdade reglemente stadgande finnes meddeladt endast om *hyresfritt* upplåtande för tillfälligt begagnande af rum och lägenheter i Riksdagens hus; men för den händelse Riksdagen funne skäl medgifva upplåtande mot hyra af sådana rum och lägenheter, "vill det synas Revisorerne, att ett stadgande derom intages i reglementet för Riksgäldskontoret".

Den af Revisorerne anmärkta omständigheten, att reglementet tillåter Fullmäktige att för vissa fall, då Riksdagen icke är församlad, medgifva *hyresfritt* begagnande af rum och lägenheter i Riksdagens hus med tillhörande möbler och inventarier, torde dock för ingen del kunna tolkas såsom ett förbud för Fullmäktige att *mot hyra* upplåta för Riksdagen obehöfliga lägenheter i ett hus, som står under Fullmäktiges inseende. Om ej denna Fullmäktiges uppfattning vore riktig, utan ett reglementsstadgande i ifrågavarande afseende vore erforderligt, torde 1876 års Riksdag icke hafva underlåtit att, i sammanhang med sitt godkännande af ifrågavarande uthyrning, meddela ett sådant stadgande.

Ehuruväl frågan om denna uthyrning redan en gång är af Riksdagen afgjord, anse sig Fullmäktige böra meddela yttrande öfver de nya skäl, hvilka Revisorerne för frågans återupptagande anfört. Dessa äro hufvudsakligen af två olika slag och bestå *dels* deri att veduppköp någon gång måst ske i slutet af vintern till högre priser, hvilket skulle genom de uthyrda lägenheternas användande till någon del till upplagsplats för ved förekommas, och *dels* i den eldfara, som skulle uppkomma ej mindre genom uthyrningen i och för sig sjelf, än genom det sätt för förvaring af brandredskapen, som af Revisorerne omförmäles, men hvilket genom de uthyrda lägenheternas användande till sistnämnde ändamål skulle kunna lämpligare ordnas.

Med frågan om veduppköpen har dock den anmärkta uthyrningen ej något sammanhang, emedan, då veduppköp någon gång skett i slutet af vintern, sådant aldrig förorsakats af brist på utrymme, utan af andra anledningar. Under de sednaste tre åren, från och med år 1874, hafva sådana veduppköp om vintern ej förekommit mera än, till ringa qvantiteter, år 1875, då 10 famnar björkved inköptes i April och 2 famnar barrved i Maj. All den öfriga veden har inköpts på sommaren

och hösten. Nämnda vedupköp i April och Maj 1875 föranleddes af den ovanligt stränga vintern 1874—75, då äfven flera komitéer begagnade lokaler i Riksdagens hus, som måste uppeldas, samt man på förhand ej kunde beräkna en så ovanligt kall vinter. Årliga uppköpen variera mellan 160 à 170 famnar björkved och 60 à 70 famnar barrved. En felräkning på 10 famnar björkved och 2 famnar barrved synes alltså ej vara af någon synnerlig betydelse.

I afseende åter på eldfaran få Fullmäktige till en början erinra, att den af Revisorerne omförmälda vedbod, i hvilken brandredskap förvarats, ingalunda blifvit, såsom Revisorerne antyda, så fylld med ved, att icke den dugliga och för verkligt användande afsedda brandredskapen, bestående af de å bodens ena sida upphängda slangar och brandpytsar, städse varit lätt åtkomlig. Beträffande särskildt de uthyrda lägenheterna är hyresgästen, vid äfventyr att hafva förverkat kontraktet och vara skyldig att genast, utan åtnjutande af fardag, afflytta, förbjuden att med ljus och lykta besöka de förhyrda lägenheterna. Att redogöra för brandanordningarne i Riksdagens hus skulle leda till en stor och, särskildt för bedömande af den föreliggande, om uthyrningen väckta frågan, mindre nödig vidlyftighet. Fullständiga upplysningar härom återfinnas i Fullmäktiges protokoll för den 10, 18 och 23 nästlidne November samt den 2 innevarande December. Endast det få Fullmäktige meddela, att de i berörde ämne låtit höra brandchefen i Stockholm och arbetschefen för Stockholms vattenledning samt beslutit vidtaga samtliga de åtgärder, hvilka af nämnda sakkunniga personer, efter hållen besigtning, föreslagits.

Det torde knappt behöfva nämnas, att, så snart något Riksdagens behof af lägenheterna uppkommer, Fullmäktige utan dröjsmål komma att uppsäga hyreskontraktet; men då något sådant behof ännu ej är för handen, sakna Fullmäktige till en dylik åtgärd all anledning.

Angående beredande af ökadt utrymme för Riksdagens bibliotek.

Revisorerne hafva å sid. 46 och 47, angående beredande af ökadt utrymme för Riksdagens bibliotek, gjort en framställning, deri de för sin del uttala, att för vinnande af berörde ändamål vice värdskapet för Riksdagens hus borde förenas med bibliotekariebefattningen. Berörda till Fullmäktiges afgörande öfverlemnade fråga blef emellertid den 12 sistlidne Oktober, på sätt bifogade utdrag af Fullmäktiges protokoll för nämnde dag *(Bil. Lit. A)* utvisar, af Fullmäktige afgjord och det erforderliga ökade utrymmet derigenom biblioteket beredt; hvadan Revisorernes ifrågavarande framställning ej torde påkalla något Riksdagens beslut.

Angående åtskilliga järnvägsaktiebolag.

Revisorernes framställningar beträffande Gefle—Dala Jernvägs-aktiebolag (sid. 68), Landskrona—Eslövs Jernvägs-aktiebolag (sid. 90), Helsingborg—Landskrona—Eslövs Jernvägs-aktiebolag (sid. 92), Kristianstad—Hessleholms Jernvägs-aktiebolag (sid. 96), Vexiö—Alfvesta Jernvägs-aktiebolag (sid. 100) och Norbergs Nya Jernvägs-aktiebolag (sid. 116) hafva Fullmäktige delgifvit nämnda bolags styrelser, hvar i hvad den rörde, och hafva de till Fullmäktige inkommit med de förklaringar, som finnas detta utlåtande bifogade.

Angående utlåning af liqvidations- och amortcringsfonder- nas kontanta behållningar.

A sid. 128 och 129 af berättelsen omförmäles vidare, att Revisorerne vid granskningen af låne- och säkerhetshandlingarne för de till förräntande af medel utlemnade lån funnit, "att ett lån blifvit år 1875 utaf liqvidations- och amorteringsfondernas kontanta behållningar beviljadt och utlemnadt mot säkerhet af aktier i ett bolag," hvilken åtgärd Revisorerne ansett strida mot ett åberopadt stadgande i det för Riksgäldskontoret utfärdade reglemente. Detta stadgande innehåller, att "de till *Riksgäldskontoret* influtna medel eller aflemnade behållningar, äfvensom de för jernvägsbyggnaderna upplånta medel samt detta verks" (d. v. s. Riksgäldskontorets) "öfriga kontanta tillgångar skola, så vidt och så länge de icke behöfva användas för samma verk åliggande utbetalningar", på i reglementsstadgandet föreskrifvet sätt göras räntebärande.

Såsom bekant föras, enligt Riksdagens beslut, i Riksgäldskontoret tvänne särskilda böcker, den ena: "Riksgäldskontorets Hufvudbok", och den andra: "Redovisning öfver de fonderade jernvägslånens liqvidations- och amortissementsfonder". I öfverensstämmelse härmed har ock Riksgäldskontoret två särskilda räkningar å sina behållningar i Riksbanken: bankoräkningen N:o 1 (Riksgäldskontorets) och bankoräkningen N:o 3 (liqvidations- och amortissementsfondernas). Den sednares medel hafva ej ansetts för *Riksgäldskontorets* medel eller kontanta tillgångar, utan tvärtom utgöra de belopp, som skola till liqvidations- och amortissementsfonderna utbetalas, Riksgäldskontorets *skulder* till dess liqviden blifvit fullgjord; och denna skilnad mellan Riksgäldskontorets samt liqvidations- och amortissementsfondernas medel är så litet en endast formell eller på bokföring beroende, att, när någon gång liqvidations- och amortissementsfondernas behållningar tillfälligtvis måst för Riksgäldskontoret åliggande utbetalningar anlitas, detta endast skett *såsom lån* och *mot ränta*. I enlighet härmed har ock det af Revisorerne åberopade reglementsstadgandet ej ansetts på liqvidations- och amortissementsfondernas behållningar tillämpligt, utan endast afse de på bankoräkningen N:o 1 innestående medel, och denna uppfattning synes ända hittintills varit delad äfven af Revisorerne, enär samma slag af aktier, som nu omförmälts, under en följd af år ofta blifvit antagne såsom hypothek vid förräntning af fondernas behållningar, utan att Revisorerne, förr än nu, funnit sådant anmärkningsvärdt.

Då emellertid Revisorerne nu anföra, att, "efter hvad Revisorerne erfarit, Fullmäktige för sitt förfarande velat hemta stöd af" något tillförene meddeladt, men nu ej längre gällande reglementsstadgande, måste Fullmäktige erinra, att detta ej är förhållandet. Utlåningen från liqvidations- och amortissementsfonderna grundar sig nemligen ej på något reglementsstadgande, utan på den angående de Svenska statslånen meddelade, i Kongl. Majts nådiga kungörelser om desamma offentliggjorda bestämmelse, att de till lånens liqvidations- och amortissementsfonder influtna medel, så vidt ske kan och de fonderna åliggande liqvider medgifva, städse skola på säkert och ändamålsenligt sätt göras fruktbärande. Detta stadgande, som är af kontrakts natur och, utan att behöfva i hvarje för Riksgäldskontoret utfärdadt reglemente intagas, eger bestånd så länge de respektive lånen äro oguldna, innefattar, såsom synes, ej några närmare föreskrifter än att förräntningen skall ske "på säkert och ändamålsenligt sätt"; och i detta afseende hafva Revisorerne ej, beträffande förevarande fall, framställt någon anmärkning.

Med anledning af Revisorernes i deras ifrågavarande framställning gjorda hemställan, "det Riksdagen vid utfärdande af nytt reglemente för Riksgäldskontoret må meddela den bestämmande föreskrift, som må anses erforderlig", tillåta sig Fullmäktige påpeka, att det angående förräntande af Riksgäldskontorets behållningar meddelade i § 35 af det sednast utfärdade reglementet införda stadgande går väl mycket i de-

talj för att vara fullt lämpligt och någon gång hindrat placeringar på sätt, som skulle medfört obestridlig säkerhet, men, då de ej voro uttryckligen i reglementsstadgandet angifna, ej kunnat anlitas. Det torde ej tillkomma Fullmäktige att i detta ämne afgifva förslag. Fullmäktige hafva endast velat på förhållandet fästa Riksdagens uppmärksamhet.

Angående ett förändradt sätt för förande af Ombudsmannens diarium.

Slutligen hafva Revisorerne å sid. 129 af deras berättelse förmält, att de föreskrifna anteckningarne i Ombudsmannens diarium blifvit år från år fortsatta i samma bok. Då af detta och i berättelsen efterföljande uttryck skulle kunna hemtas anledning till den föreställning, att diariianteckningarne oafbrutet fortsättas utan att hänföras till vissa särskilda år, få Fullmäktige meddela, att de inkommande ärendena jemte de till desamma hörande handlingar antecknas under ny nummerföljd för hvarje år och att således i sjelfva verket nytt diarium för hvarje år upplägges, om ock för flera år i ett och samma band, hvilket betydligt underlättar diariets användning, då, såsom ofta är fallet, anteckningar för den förflutna tiden skola uppletas, helst enär detta diariiband är försedt med alfabetiskt register i början af detsamma, i hvilket register ärendena äro, jemväl hvart och ett under sitt särskilda år, antecknade. Diariet är nu fördt i enlighet med stadgandet i tjenstgöringsordningens 10 §, att diariet skall vara så inrättadt, att det *på ett ställe* innehåller upplysning om all den handläggning, hvarje särskildt mål erhållit. Att under nya nummer in- och utbalansera ärendena med dem tillhörande akter har ej synts Fullmäktige lämpligt; men för att underlätta den årliga granskningen af diariet hafva Fullmäktige, med anledning af Revisorernes framställning, beslutat den ändring i de hittills gällande föreskrifterna om sättet för förande af ifrågavarande diarium, att de ärenden, hvilka vid utgången af ett år ej blifvit bragta till slut, skola, dock med bibehållande af sina ursprungliga diariinummer, främst för det följande året i diariet antecknas och således diariet för hvarje år innehålla anteckning om ej blott de under året inkomna, utan äfven de under föregående år inkomna, men vid årets början ej till slut bragta ärenden.

Genom detta Fullmäktiges beslut torde Revisorernes syftemål vara till fullo uppnådt.

Stockholm den 7 December 1876.

G. S. ÅKERHIELM.

C. v. STOCKENSTRÖM. C. G. HIERTA. SAM. WARBURG.
HJ. HOLMGREN. PER SAMZELIUS. G. HÆGGSTRÖM.

Herman Wikblad.

Från hvad ofvanstående utlåtande innehåller beträffande Revisorernes framställning *angående suppleanter för Fullmäktige* har *Herr Hæggström* i vissa delar varit af skiljaktig mening.

Bil. Lit. A.

Utdrag af protokoll vid Herrar Fullmäktiges i Riksgäldskontoret sammankomst den 12 Oktober 1876.

Angående beredande af ökadt utrymme för Riksdagens bibliotek.

S. D. Företogo Herrar Fullmäktige till slutligt afgörande den af Föreståndaren för Riksdagens bibliotek D. M. Sandahl medelst en till Herr Friherren och Ordföranden aflemnad, i protokollet den 27 sistlidne April, § 7, intagen promemoria väckta, sednast i § 10 af protokollet för den 5 dennes omförmälda fråga, angående beredande af ökadt utrymme åt Riksdagens bibliotek; i sammanhang hvarmed ånyo föredrogs den, till svar å Herrar Fullmäktiges ofvannämnde den 27 April beslutade framställning, af Riksdagens Stats-Utskott i samma ämne den 12 Maj innevarande år till Herrar Fullmäktige aflåtna, i protokollet den 18 Maj. § 5, intagna och sednast i § 5 af protokollet den 30 Juni omförmälda skrifvelse.

Utaf de lägenheter, till hvilkas begagnande för beredande af ökadt utrymme åt Riksdagens bibliotek Stats-Utskottet i dess berörda skrifvelse hänvisat Herrar Fullmäktige, syntes ingen vara lämpligare än den för närvarande åt Vaktmästaren P. Berg upplåtna, bestående af ett större och ett mindre rum, en förstuga, ett kallrum och ett kök, emedan denna lägenhet vore från bibliotekslokalen skiljd endast medelst en kort trappa, till hvilken omedelbar utgång förefunnes från ett af biblioteksrummen. De anmärkningar beträffande berörda lägenhet, hvilka af biblioteksföreståndaren i hans uti § 5 af protokollet den 30 Juni intagna memorial blifvit uttalade, rörde endast dess möjliga användande såsom bostad åt biblioteksföreståndaren, men ett sådant användande vore ej af behofvet påkalladt, och genom lägenhetens begagnande omedelbart för bibliotekets behof vunnes jemväl, utom ett ganska betydligt ökadt utrymme, den fördelen, att det ej blefve erforderligt att skilja biblioteksföreståndaren från hans, invid den egentliga bibliotekslokalen och således särdeles lämpligt belägna bostad, hvilken han sedan länge innehaft. Ifrågavarande lägenhets användande till bibliotekslokalens utvidgning vore ock, helst om den till densamma ledande trappnedgång under den kallare årstiden uppvärmdes och belades med mattor, ej förenad med någon nämnvärd svårighet, enär kommunikationen mellan densamma och den nuvarande bibliotekslokalen vore ytterst lätt, samt bibliotekets samlingar till en ej ringa del bestode af sådana arbeten, hvilkas begagnande mycket sällan ifrågakomme, t. ex. tio främmande länders riksdagshandlingar, äldre upplagor af böcker, utaf hvilka nya upplagor utkommit och anskaffats, vissa tidskrifter med mera, hvilka arbeten alltså borde i främsta rummet till den nya delen af bibliotekslokalen förflyttas; hvarförutan en sådan förflyttning i allt fall ej behöfde ske annat än i den mån, den påkallades af ett knappare utrymme i den nuvarande bibliotekslokalen.

På dessa skäl föreslog Herr Friherren och Ordföranden, såsom inspektor öfver ifrågavarande bibliotek, samt beslöto Herrar Fullmäktige,

1:o att Vaktmästaren Berg skulle uppsägas att den 1 April instundande år från den af honom innehafda lägenhet afflytta; hvaremot Berg i stället för fri bostad med nödig vedbrand skulle ega att för tiden från och med nämnde dag såsom tjenstgöringspenningar uppbära de i nu gällande aflöningsstat för sådant fall bestämda tvåhundra kronor för år;

2:o att nämnda lägenhet skulle från den 1 April nästkommande år användas till utvidgning af lokalen för Riksdagens bibliotek i den mån sådant erfordrades; vil-

ande Herrar Fullmäktige, efter pröfning af biblioteksföreståndarens afgifvande förslag, besluta om lägenhetens ändamålsenliga inredning och förseende med nödiga inventarier; samt

3:o att i trappnedgången mellan nuvarande bibliotekslokalen och berörda lägenhet skulle anbringas lämplig värmeledning samt trappan beläggas med mattor.

I sammanhang härmed och då det för bibliotekets begagnande och uppfyllande af det med detsamma afsedda ändamål vore af synnerlig vigt, att öfver dess samlingar funnes och i tillräckligt antal exemplar till trycket befordrades fullständig katalog, med ledning hvaraf dels lätteligen kunde inhemtas, hvilka upplysningar stode att i biblioteket erhålla, och dels reqvisition af biblioteket tillhöriga böcker kunde af vederbörande göras, samt en dylik katalog särskildt nu vore erforderlig för bedömande af det sätt, hvarpå böckerne lämpligen borde mellan den gamla och den nya bibliotekslokalen delas, beslöto Herrar Fullmäktige

4:o anmoda föreståndaren för Riksdagens bibliotek att ofördröjligen, och sednast före nästkommande års riksdags början, till Herrar Fullmäktige inkomma med de i mom. 10:o af de utaf 1867 års Riksdag fastställda stadganden rörande Riksdagens arkiv och bibliotek föreskrifna fullständiga och ändamålsenliga kataloger öfver bibliotekets och arkivets samlingar; hvarjemte Herrar Fullmäktige

5:o åt Biblioteksföreståndaren Sandahl uppdrogo att inom den 1 nästkommande Februari till Herrar Fullmäktige inkomma med ej mindre förslag å de böcker och arbeten, hvilka borde till den nya bibliotekslokalen förflyttas, än ock det i mom. 2:o här ofvan omförmälda förslag i afseende å densammas inredning med mera.

Om hvad Herrar Fullmäktige sålunda beslutat skulle utdrag af protokollet ej mindre till Sandahl än ock, för verkställigheten af de under mom. 1:o och 3:o här ofvan antecknade beslut, till vice värden i Riksdagens hus, Kamereraren A. L. Stuart, expedieras.

In fidem
Herman Wikblad.

Styrelsens för Gefle—Dala jernvägsaktiebolag

förklaring.

Till Herrar Fullmäktige i Riksgäldskontoret.

Frågan om Gefle—Dala jernvägsaktiebolags skyldigheter i afseende å dess ännu till en del oguldna statslån hafva Riksdagens senast församlade Revisorer, lika med flere deras föregångare, egnat sin uppmärksamhet, men, i olikhet med dessa, nu sökt utreda såsom en *ren kontraktsfråga*.

Huruvida denna utredning, hvilken, ehuru utgående från en alldeles ny synpunkt, likväl kommit Herrar Statsrevisorer att stanna uti samma åsigt, som tillförene

inom Statsrevisionen gjort sig gällande, på något för en sund rättsuppfattning tillfredsställande sätt löser tvistefrågan, tillåter sig nämnda bolags direktion att vördsamt betvifla.

Om direktionen tillförene vågat för sin del antaga, att § 6 i det åberopade kontraktet vore "*oförtydbar*" deruti, att den Kongl. Maj:t för visst bestämdt fall förbehållna bestämningsrätt också var inskränkt till detta fall samt *en gång* begagnad icke vidare kunde ytterligare och i oändlighet begagnas för meddelande af nya beslut, så måste direktionen visserligen öfvergifva ett sådant antagande, då det nu visat sig att det enkla kontraktsaftalet verkligen kan förtydas; men deraf följer alls icke, att någondera kontrahenten underkastar sig en dylik förtydning. Direktionen vågar nemligen fortfarande hysa den fasta tillförsigt till rättsintheten hos den höge kontrahent, som med bolaget afslutat kontraktet, att han icke för någon orsak skulle vilja göra sig till godo en sålunda vindicerad beslutanderätt, likasom direktionen är förvissad, att det bolag, hvars rätt och talan direktionen har äran bevaka, aldrig skall underkasta sig en godtycklig och ensidig tolkning af kontraktet, utan med allvar och framgång förfäkta sin rätt att, om det af Herrar Statsrevisorer framstälda anspråket fullföljes, få frågan pröfvad i den enda för rättstvisters lösning af lagen föreskrifna ordning — inför vederbörlig domstol.

Den af Herrar Statsrevisorer anförda och åberopade lydelse i kontraktets 6 § innehåller tydligen 2:ne olika förutsättningar, hvilka medgifva särskilda uttryckligen bestämda rättigheter för den ene kontrahentens höge målsman, Kongl. Maj:t, gent emot den andre kontrahenten, bolaget. Dessa förutsättningar äro *dels* att behållna inkomsten af jernvägen, efter afdrag af den årliga inbetalningen å statslånet, öfverstege 6 procent å aktieegarnes tillskott, för hvilket fall Kongl. Maj:t, utom förändrad taxereglering, egde föreskrifva huru stor del af öfverskottet skulle afsättas för att framdeles användas till jernvägens förbättring eller utsträckning, *dels* ock, att den årliga behållningen ändock uppginge till 8 procent å aktieegarnes tillskott, i hvilken händelse Kongl. Maj:t egde bestämma om och med hvad belopp den stadgade amorteringen å statslånet borde ökas.

Om man utan förut fattad mening och utan afsigt att åt kontraktsbestämmelserna gifva ensidig tolkning läser 6 § i sitt sammanhang, vågar direktionen tro, att bägge de anförda förutsättningarne finnas fullkomligt öfverensstämma deri, att de afse icke tillfälliga, möjligen årligen vexlande behållningar af jernvägsrörelsen, utan sådana på erfarenhet grundade konstanta förhållanden, på hvilka för framtiden gällande föreskrifter med skäl kunde grundas, och att det sålunda icke kan hafva varit kontraktets mening, att Kongl. Maj:t skulle *år från år* bestämma det belopp, som då borde för ena eller andra ändamålet användas.

Jemför man vidare ordalagen i kontraktet med sjelfva beskaffenheten af de syftemål, hvilka genom de ifrågavarande bestämmelserna skulle uppnås, ligger det ock för öppen dag, att det icke var tillfälliga och med konjunkturerna för hvart år vexlande belopp, utan för framtiden bestämda qvoter af det förutsatta öfverskottet, som skulle efter förra alternativet planmessigt afsättas till fonder för vissa ändamål och efter det andra alternativet öka *den stadgade amorteringen*.

Den stadgade amorteringen var ursprungligen *en procent årligen*, icke en år för år vexlande procent, och den nya bestämmelse, som förutsattes kunna komma att angående amorteringens ökande meddelas, kunde icke rimligen blifva en tillfällig och ostadig tillväxt af amorteringen, lika litet som med den i förra alternativet förbehållna taxereglering kunde åsyftas att årligen efter skiftande afkomst höja eller sänka trafikafgifterna. Det torde åtminstone vid förevarande frågas bedömande böra

medgifvas, att när kontraktets ordalydelse efter den hittills tillämpade och af alla föregående statsrevisioner deruti hyllade tolkning, hvilken bolaget förfäktar, fullkomligt öfverensstämmer med sakförhållandenas egen inre beskaffenhet, vedersakarne af en sådan tolkning, för att tillvinna sin mening erkännande, måste förebringa bättre skäl, än senaste Herrar Statsrevisorer framlagt.

Men om villfarelsen i Statsrevisionens mening redan ganska tydligt framgår både af kontraktsbestämmelserna sjelfva och af de sakförhållanden, hvilka i kontraktet omhandlas, måste man finna denna villfarelse än ytterligare ådagalagd af en mycket väsentlig omständighet, hvilken synes hafva helt och hållet undfallit Herrar Statsrevisorers uppmärksamhet. Hade än, såsom de förmena, kontraktets rätta mening hunnit glömmas under tiden från kontraktets afslutande tills tillämpningen af omtvistade paragraf ifrågakom, lära dock icke ens Revisorerne föreställa sig, att meningen med kontraktsbestämmelserna redan kunnat vara förgäten vid det nästan samtidiga fastställandet af bolagsordningen. Så väl kontraktet som bolagsordningen äro fastställda af Kongl. Maj:t, och det kan icke göras troligt att Kongl. Maj:t skulle hafva underlåtit att genom bolagsordningen komplettera och närmare precisera de bestämmelser, hvilka varit nödiga, om i kontraktet den mening verkligen förefunnits, som Herrar Statsrevisorer nu förfäkta, nemligen att Kongl. Maj:t skulle *år från år* ingripa i bolagets rätt att öfver jernvägens behållna afkomst disponera. Ingenting hade varit enklare och naturligare än att Kongl. Maj:t för sådant ändamål i bolagsordningen föreskrifvit, att frågan om utdelningens belopp, så snart behållningen öfversteg 6 procent eller 8 procent, skulle hänskjutas till Kongl. Maj:t för bestämmande huru öfverskottet för året borde för ena eller andra ändamålet användas.

Innehåller nu bolagsordningen något sådant? Långt derifrån! Artikeln V i bolagsordningen, hvilken har till rubrik "*Amortering af bolagets skuld till staten. Utdelning å aktierna*", lyder i § 41 sålunda:

"Efter förloppet af den för jernvägsarbetets utförande afsedda tid skall inom "slutet af hvarje år, å den lånesumma, som bolaget af staten erhållit, till statsverket "inbetalas *Tre procent eller det högre belopp* Kongl. Maj:t, med afseende på behåll-"ningen af jernvägsrörelsen bestämmer."

Direktionen behöfver visserligen endast antyda ordalagen i detta stadgande för att dermed gendrifva den af Herrar Statsrevisorer såsom grund för hela deras argumentation antagna premiss, att det icke var den ursprungliga annuiteten — de i kontraktet bestämda tre procent — som kunde af Kongl. Maj:t höjas, utan att denna annuitet skulle alltjemt utgå, men vid sidan deraf ett särskildt högre eller lägre belopp, beroende af årsvinsten, inbetalas för påskyndande af amorteringen — en i sanning lika ny som egendomlig amorteringsanordning.

Men befinnes premissen ohållbar — och det gör den, så vidt direktionen kan förstå — så faller också hela den derpå uppförda tankebyggnaden.

Utom det här förut återgifna innehållet af bolagsordningens § 41 mom. 1 förekommer rörande bolagets rätt att genom utdelning förfoga öfver den behållna inkomsten i mom. 4 af samma § det stadgande, att "bolaget vid utdelningens bestämmande "skall ställa sig till efterrättelse de föreskrifter Kongl. Maj:t och Rikets Ständer i "sådant hänseende meddelat", hvilket stadgande uppenbarligen hänvisar på de i lånekontraktet meddelade föreskrifter, de der åter, såsom flera gånger tillförene blifvit af bolagets direktion visadt, inrymde åt Kongl. Maj:t rättighet att under i § 6 af lånekontraktet intagna förutsättningar om 6 procent och 8 procent behållen afkastning *en gång för alla och ej flere* förordna, i förra fallet om viss afsättning till särskild

fond och i det senare om den årliga amorteringens ökande med viss qvot af öfverskottet.

Till förment stöd för den nya åsigt, som Herrar Statsrevisorer nu velat göra gällande, hafva de vidare framlagt en skildring af de förhandlingar, som föregingo Kongl. Maj:ts åren 1868 och 1872 meddelade beslut, genom hvilka, på bolagsdirektionens initiativ och medgifvande, amorteringen först *dubblades* och sedermera *fyradubblades*.

Och det vill nästan synas som Herrar Statsrevisorer i dessa bolagets tillmötesgående velat finna undanflykter, till förekommande af en rigtig kontraktstillämpning, oaktadt hvad direktionen föreslog och Kongl. Maj:t godkände då ansågs icke blott öfverensstämma med kontraktet, utan till och med vid senare tillfälle gå längre än hvartill kontraktet gaf långifvaren berättigadt anspråk.

Vidare gå Herrar Statsrevisorer (sidan 75, nederst på sidan af den tryckta berättelsen) ända derhän i sin argumentation, att de påstå att *allt öfverskott* utöfver 8 procent utdelning till aktieegarne skulle användas såsom afbetalning å statens kapitalfordran — ett påstående som dock uppenbart strider emot § 6 af lånekontraktet, deri det förbehålles Kongl Maj:t att bestämma "*om och med hvad belopp* af öfverskottet den stadgade amorteringen borde ökas.

Mera än måhända varit erforderligt har direktionen nu ingått i bemötande af Herrar Statsrevisorers sätt att genomföra en "strängt rättslig" deduktion. Men den benägenhet, som ofta förnummits och borde vara grundad, att vid bedömande af meningsbyte mellan Statsrevisorer och enskilda korporationer a priori tillerkänna de förra icke blott högre insigter utan äfven en upphöjdare och mera oveldig uppfattning, än som hos deras motståndare vore att förvänta, denna, om ordet tillåtes, partiska benägenhet har manat direktionen att, så noga det låtit sig göra, undersöka beskaffenheten af den uppfattning, som revisionsberättelsen i förevarande fråga lagt å daga.

Slutligen hafva också Herrar Statsrevisorer antydningsvis omförmält en slags förlikning, som möjligen kunde tillvägabringas och hvarigenom staten skulle, emot kontraktet, beredas en förhöjd ränteafkomst å sin ännu återstående kapitalfordran, samt bolaget åter förvärfva sig visshet om en temligen orubbad utdelningsprocent.

Det tillkommer icke direktionen att diskutera den framkastade frågan i dess nuvarande form. Men nog vill det synas direktionen tvifvelaktigt, huruvida den upphöjda uppfattning af ingångna aftals helgd, som statsmakterna hafva att iakttaga och vårda, och som Gefle—Dala jernvägsaktiebolag äfven för sin ringa del tror sig hafva städse ådagalagt, skulle rätt väl förlika sig med den antydda finansoperationen.

Gefle i November 1876.

C. F. MELLIN.

THEODOR HWASSER. CARL J. SEHLBERG.

Styrelsens för Landskrona—Eslöfs jernvägsaktiebolag

förklaring.

Till Herrar Fullmäktige i Riksgäldskontoret.

Styrelsen för Landskrona—Eslöfs jernvägsaktiebolag har haft äran emottaga Herrar Fullmäktiges skrifvelse den 19 i sistlidne månad jemte dervid fogadt utdrag af senast församlade Herrar Statsrevisorers berättelse, i hvad densamma har afseende å den under styrelsens förvaltning varande jernvägs angelägenheter, och innefattande tillkännagifvande, att det yttrande i frågan styrelsen kunde vilja afgifva, för att kunna i sammanhang med berättelsen tryckas och utdelas, borde till Herrar Fullmäktige inkomma före December månads början, men då nämnda del af berättelsen icke innehåller någon egentlig anmärkning mot bolaget eller dess styrelse, utan endast en hemställan till Riksdagen om tolkning af vissa af bolaget vidtagna anordningars öfverensstämmelse med det mellan Riksgäldskontoret och bolaget gällande kontrakt, en tolkning, hvilken dock, enligt kontraktets lydelse, synes vara Kongl. Maj:t förbehållen, saknar styrelsen anledning att rörande bemälda del af Herrar Statsrevisorers berättelse afgifva annat yttrande än att, med afseende å Herrar Statsrevisorers omförmälan af den i räkenskaperna upptagna s. k. särskilda fonden, vördsamt upplysa, att denna fond, under årens lopp, blifvit samlad af outdelade öfverskott å inkomsterna, icke allenast af jernvägstrafiken utan äfven af bolagets kontanta och öfriga tillgångar, i hufvudsaklig afsigt att, utan reservfondens eller bolagets särskilda betungande, erhålla tillgång till anskaffande af erforderlig tillökning i rullande materiel äfvensom till bidrag åt sådan utvidgning, i omedelbart samband med bolagets bana, af jernvägsförbindelserna inom provinsen, i hvilket senare hänseende bolaget också, med stöd af bolagsordningens stadgande om bibanors anläggande, möjliggjort anläggningen af Landskrona—Engelholms jernväg genom att öfvertaga aktier deri till ett belopp af 200,000 kronor.

Landskrona den 20 November 1876.

På Landskrona—Eslöfs jernvägsaktiebolags vägnar

Dess styrelse:

A. ÅKERHIELM.

G. GAUFFIN. J. TRANCHELL. C. F. NEESS.

VIKTOR KRONHAMN. CARL UNNERUS.

S. C. Herdenberg.

Styrelsens för Helsingborg—Landskrona—Eslöfs jernvägsaktiebolag

förklaring.

Till Herrar Fullmägtige i Riksgäldskontoret.

I anledning af skrifvelsen den 19 sistlidne Oktober och dermed följaktiga transsumt af Riksdagens detta år församlade Revisorers berättelse om granskningen af Riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning, enligt hvilket Herrar Revisorer anmärkt, att 5 procent å aktiekapitalet blifvit utdelade till aktieegarne i Helsingborg—Landskrona—Eslöfs jernvägsbolag och att reservfonden förminskats med 20,053 kronor 80 öre, får direktionen till svar derå meddela, att det uppgifna förhållandet öfverensstämmer med bolagets räkenskaper för sistlidet år samt den deröfver afgifna revisionsberättelsen och att, oafsedd den särskilda redogörelse "en revisor" skall hafva lemnat öfver förhållandet med bolagets tillgångar och skulder, det uti nämnda revisionsberättelse ligger i öppen dag, att behållningen af trafikåret 1875 utgjort 14,943 kronor 47 öre. Men ett förhållande, som samme "revisor" icke velat beakta, är, att jernvägen under åren 1874 och 1875 blifvit kompletterad genom utvidgning af bangårdar, nybyggnader m. m. för ett belopp af tillsammans 43,538 kronor 30 öre och att ny materiel blifvit anskaffad till ett värde af 53,610 kronor 37 öre, utom det att alla utgifter för banans och materielens underhåll blifvit bestridda, samt att amortering å bolagets skuld egt rum under dessa 2:ne åren med tillsammans 28,588 kronor 35 öre. Under sådana förhållanden, och då med allt skäl en del af så betydliga kostnader för nyanskaffningar och utvidgningar bör tagas af reservfonden, hafva ock för detta ändamål 20,053 kronor 80 öre derifrån blifvit affördа.

Enär nettobehållningen af trafiken år 1875 i sjelfva verket utgjort 38,659 kronor 19 öre och sålunda medgifvit den skedda utdelningen af 5 procent;

enär bolaget eger en från banbyggnadens fullbordande qvarstående fond af 100,000 kronor; samt

enär ingens rätt blifvit för nära trädd; och slutligen,

enär bolagets förbindelser till Riksgäldskontoret ständigt blifvit uppfylda och de med hvarje år stigande inkomsterna göra det möjligt att desamma allt framgent fullgöra, hoppas direktionen att den gjorda anmärkningen må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Helsingborg den 23 November 1876.

Helsingborg—Landskrona—Eslöfs jernvägsaktiebolag

Å direktionens vägnar:

R. TORNERHJELM.

Carl Öberg.

Styrelsens för Kristianstad—Hessleholms jernvägs-aktiebolag

förklaring.

Till Herrar Fullmäktige i Riksgäldskontoret.

Vid granskning af Kristianstad—Hessleholms jernvägsaktiebolags redogörelse för år 1875 hafva Herrar Statsrevisorer fäst uppmärksamhet derå, att af den behållning, 203,442 kronor 55 öre, som vid 1875 års början funnits å reservfondens konto upptagen, ett belopp af 3,442 kronor 55 öre blifvit derifrån affördt och i stället tillagts besparingsfonden, utan att afgifna revisionsberättelsen sedermera angåfve, huru detta belopp blifvit användt.

Då emellertid den summa, som, efter det anmärkta afföringen egt rum, återstod å reservfonden tillika med de tillskott till samma fond, som, i likhet med hvad hittills skett, framdeles komma att ske, enligt bolagets tanke fullt motsvarar hvad som erfordras för banans förnyande, har bolaget jemväl ansett sig fullt berättigadt att disponera öfver afförda beloppet och har äfven användt större delen deraf till utdelning åt aktieegarne. Någon anmärkning mot öfverföringsåtgärden har af Herrar Statsrevisorer icke blifvit gjord, och förrän anledning förefinnes, att bolaget skulle brista i sin underhålls- eller förnyelseskyldighet af banan med hvad dertill hörer, lärer väl icke heller anmärkning emot förvaltningen af banans angelägenheter kunna med fog framställas.

Vidare hafva Herrar Statsrevisorer trott sig af redogörelsen finna, att, sedan drift- och underhållskostnader å banan blifvit bestridda samt ränta och amortering å statslånet utbetalda, bolaget skulle för år 1875 haft en behållning af 68,876 kronor 94 öre, motsvarande något mer än 8 procent af aktiekapitalet; med anledning hvaraf Herrar Statsrevisorer erinrat, att nionde § i det emellan staten och bolaget ingångna kontrakt hade följande lydelse: "skulle behållna inkomsten af jernvägen, efter afdrag "af den årliga inbetalningen å det af staten erhållna lånet, öfverstiga 6 procent å "det belopp aktieegarne tillskjutit, ankommer på Kongl. Maj:t att, utom begagnande "af den i näst ofvanstående § Kongl. Maj:t förbehållna rätt att pröfva och bestämma "de enligt taxa utgående afgifterna, föreskrifva, huru stor del af detta öfverskott skall "afsättas till underhålls- och ombyggnadsfond eller ock användas till ökande af den för "lånet stadgade amortering."

Herrar Statsrevisorer synas till grund för beräkningen, att jernvägens behållning för år 1875 skulle uppgått till 68,876 kronor 94 öre, endast hafva från inkomstbeloppet, 201,976 kronor 38 öre, afdragit dels de 97,099 kronor 44 öre, som i redogörelsen under rubrik "utgifter" blifvit upptagna och hvilka användts till aflöningar samt det årliga underhållet af bana och materiel, dels ock de 36,000 kronor, som utbetalts för förräntande och amorterande af statslånet; men då, utom först omförmälda utgifter, 97,099 kronor 44 öre, som endast afse hvad som åtgått för bestridande af aflöningar samt drift- och underhållskostnader, bolaget, på sätt i kredit å reservfondens konto finnes upptaget, för banas och materiels förnyelse under året haft utgifter till belopp af 32,668 kronor 21 öre, torde, om alla dessa summor sammanslås,

uppenbart finnas, att bolagets utgifter för året rätteligen utgiort 165,767 kronor 65 öre, vid hvilket förhållande behållningen, såsom redogörelsen jemväl visar, icke ens motsvarar 6 procent af aktiekapitalet.

Kristianstad den 2 November 1876.

AXEL LETH.

G. BERGENSTRÅHLE. S. LUNDQUIST. B. S. von OTTER.

C. J. F. LJUNGGREN. EUG. CLAIRFELT. H. QVECKFELDT.

O. W. Romberg.

Styrelsens för Vexiö—Alfvesta jernvägsaktiebolag

förklaring.

Till Herrar Fullmäktige i Riksdagens Riksgäldskontor.

Uti skrifvelse af den 19 sistlidne Oktober hafva Herrar Fullmäktige lemnat bolagsstyrelsen del af de erinringar, Riksdagens innevarande år församlade Revisorer funnit sig föranlåtne att framställa i anledning af Vexiö—Alfvesta jernvägsaktiebolags af dem i viss mån granskade räkenskaper; och får bolagsstyrelsen begagna sig af sålunda erbjudet tillfälle att deröfver afgifva yttrande.

Statsrevisorerne hafva anmärkt, att, oaktadt bolagsrevisorerne angifva, att utaf öfverskottet af årets inkomster 10,000 kronor, enligt bolagsstämmas beslut, äro afsedda att användas till afbetalning med en femtedel af kostnaden för 20 anskaffade lastvagnar samt föreslå, att af samma öfverskott ytterligare 10,000 kronor äfvenledes må användas till enahanda afbetalning, det dock befunnes, att bland bolagets vid årets slut utbalanserade skulder icke någon post vore upptagen, som antydde att bolaget häftade för dylik skuld. I anledning häraf får bolagsstyrelsen meddela den förklaring, att, då det sistlidet år syntes bolaget behöfligt och ekonomiskt fördelaktigt, att bolaget förskaffade sig 20 egna lastvagnar, för hvilka den till 50,000 kronor uppgående kostnaden lämpligen kunde på högst fem år fördelas, bolaget fann för godt att, hellre än att låna hos annan, af de medel, bolaget sjelf utlånt i motsvarighet mot det belopp, som i bolagets räkenskaper är upptaget såsom bolagets skuld till reservfonden, uppsäga hvad som i berörda hänseende erfordrades samt sedermera åter afsätta och utlåna hvad bolaget med visshet kunde under några af de närmast följande åren af sina inkomster afse till godtgörelse af de för vagninköpet använda medel.

Beträffande åter det af Statsrevisorerne ifrågasatta eventuela ökande af amorteringen för bolagets af staten erhållna lån, torde bolagsstyrelsens tolkning af 10 §

i lånekontraktet fullt öfverensstämma med hvad i denna § skäligen afsetts, om än det måste medgifvas, att en sträng bokstafstolkning kan tala för den åsigt i frågan, som Statsrevisorerne synas vilja fortfarande omfatta.

Vexiö den 27 November 1876.

Å Vexiö—Alfvesta jernvägsaktiebolags styrelses vägnar:

C. A. HOLMBERG.

Styrelsens för Norbergs jernvägs nya aktiebolag

förklaring.

Till Herrar Fullmäktige i Riksgäldskontoret.

Då styrelsen för Norbergs jernvägs nya aktiebolag nu går att vördsamt yttra sig öfver de framställningar, som emot bolaget blifvit gjorda af Riksdagens innevarande år församlade Revisorer, finner sig styrelsen föranlåten att först åberopa den förklaring och de intyg, som styrelsen nästlidet år till Riksgäldskontoret öfverlemnat, angående då framstälda anmärkningar emot bolaget.

Derefter vill styrelsen här nedan särskildt bemöta innevarande års Riksdags Revisorers anmärkningar i den ordning de förekomma.

Bolaget har med Kongl. Maj:ts nådiga tillstånd omlagt och till bredspårig förändrat sin jernväg. Denna åtgärd kan, efter styrelsens åsigt, icke betraktas annorlunda än såsom likartad med en större reparation. Som nu den af Herrar Revisorer åberopade § i 1871 års bolagsordning tydligt innehåller, att reservfond skulle bildas just i ändamål att bestrida "kostnaden för större reparationer, inköp af nya transportmedel med mera" kan styrelsen icke finna annat, än att bolaget, genom reservfondens användning för jernvägsförändringen, handlat i full öfverensstämmelse med, men icke i strid emot detta stadgande, helst förändringen, huru än man vill tyda orden "större reparationer", kan hänföras under det vidsträckta begrepp, som innefattas i uttrycket "med mera".

Att bolaget användt kronor 36,000 af trafikmedlen till understödjande af ett jernvägsföretag, hvarigenom bolagets jernväg vunnit utsträckning, så att den kommit i förbindelse med rikets öfriga jernvägar, har utgjort föremål för anmärkning äfven af nästlidet års Herrar Revisorer. Och som den då af styrelsen afgifna förklaring ansetts tillfredsställande, så att anmärkningen icke föranledde till åtgärd från Riksdagens sida, hoppas styrelsen, under åberopande af samma dess förklaring, att enahanda förhållande skall inträffa med den af innevarande års Herrar Revisorer framstälda.

Då bolaget hos Kongl. Maj:t i underdånig ansökning anhöll att få omlägga och förändra sin jernväg, hvartill kostnaden beräknades att uppgå till kronor 979,000, samt att för ändringens verkställande få upptaga amorteringslån till belopp af kronor 700,000, var det naturligt, att bolaget måste till fyllnad i byggnadsanslaget använda de tillgångar bolaget hade att disponera. Dessa tillgångar bestodo af dels

reservfonden, kronor 50,000, dels af trafikinkomsterna, kronor 90,000, att utgå under tre år med kronor 30,000 årligen, och dels kronor 139,000, påräknade att inflyta genom försäljning af den äldre banans öfverbyggnad, rullande materiel och öfriga inventarier. Kongl. Maj:t har genom resolution den 1 April 1874 nådigst dels meddelat koncession till förändringen i jernvägen, dels från handels- och sjöfartsfonden beviljat bolaget ett ytterligare amorteringslån, stort kronor 300,000, samt dels genom särskild resolution samma dag tillåtit bolaget att upptaga ett obligationslån å kronor 400,000. Sedan Norbergs jernväg, förut smalspårig, kom att vid bägge sina ändpunkter beröras af hvar sin enskilda jernväg, nemligen vid Engelsberg af Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernväg och vid Kärrgrufvan af Krylbo—Norbergs jernväg, bägge af samma spårvidd som statens jernvägar, ansåg bolaget nära nog för sin pligt emot det allmänna att omlägga och förändra sin gamla jernväg till lika spårvidd som nyssnämnda jernvägar och måste för ändamålets ernående använda ofvannämnda dess disponibla tillgångar, hvarigenom bolaget äfven trodde sig betrygga statens rätt till återbetalning af de låneunderstöd bolaget erhållit. Det syntes nemligen för bolaget uppenbart, att, om icke en sådan förändring af jernvägen egde rum, rörelsen å den gamla smalspåriga banan skulle i så betydlig mån förminskas, att befaras kunde, det bolaget icke skulle kunna fullgöra sin betalningsskyldighet till staten. Ihågkommas måste nemligen, att Krylbo—Norbergs-jernvägen, som står i förbindelse med statens jernvägar och utmynnar vid Norbergs grufvefält, skulle af malmbehöfvande företrädesvis komma för malmutförsel att begagnas, och af malmforsling har Norbergs jernväg haft sin förnämsta inkomst. Genom det af bolaget fattade beslut, att under tre år af trafikinkomsterna använda årligen 30,000 kronor, lärer väl bolaget sålunda hafva handlat i trafikens och det allmännas intresse.

Hvad angår 4:de punkten, tillåter sig styrelsen endast hänvisa till slutet af den till Riksgäldskontoret öfverlemnade berättelse, som blifvit afgifven af 1876 års jernvägsrevisorer. Der är bolagets verkliga behållning för år 1875 rätteligen beräknad till endast kronor 20,939: 28. Från detta belopp borde ytterligare afgå kronor 6,459: 52, utgörande den ännu icke använda återstod af de kronor 90,000, som bolaget af trafikmedlen anslagit till jernvägens omläggning och förändring, så att hvad bolaget egentligen hade att disponera endast utgjorde kronor 14,479: 76, i anseende hvartill och på andra anförda skäl revisorerne hemstält, att någon utdelning till aktieegarne för år 1875 icke skulle ega rum, utan sistnämnda belopp tillsvidare qvarstå i bolagets rörelse, en hemställan, den bolaget vid dess ordinarie bolagsstämma den 30 sistlidne Maj ock biföll.

Slutligen tager sig styrelsen friheten meddela, att den omlagda och förändrade jernvägen redan den 1 sistlidne Augusti blifvit för trafik öppnad och att densamma med vida större trafikförmåga än den äldre, med en förut i hög grad utvecklad rörelse samt vid ändpunkterna sammanbunden med andra jernbanor och rikets hela jernbanesystem, för framtiden lemnar full säkerhet för de lån bolaget af det allmänna erhållit och god utsigt till sådana trafikinkomster, att bolaget lätteligen skall kunna fullgöra sina förbindelser till både det allmänna och enskilda.

Norberg den 28 November 1876.

K. ÅKERHJELM.

C. M. ENHÖRNING. E. F. ZETTERSTRÖM. TH. G. HVITFELDT.

Statens ombud.

Register.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
A.			
Akademi, Upsala; lån för biblioteksbyggnad vid	Sid.	12.	
Aktiebolag, i hvilkas revisioner ombud utses af Fullmäktige i Riksgäldskontoret; redogörelse för deras ställning	„	51—125.	
Alfvesta station—Vexiö; lån för jernväg mellan.	„	20.	
Allmänna barnhuset i Stockholm; lån till	„	14.	
Allmänna hypoteksbanken; angående dess ställning	„	51—54.	
Allmänna hypoteksbankens grundfondsobligationer	„	7, 26.	
Alnarps landtbruksinstitut, anslag och lån till	„	14.	
Amorteringsfonder för de fonderade statslånen	„	6, 24, 30.	
Apotekäresocieteten; byggnadslån till .	„	12.	
Arboga ås upprensning; lån till	„	18.	
B.			
Barken—Norra Vessman; lån till anläggning af jernväg mellan	„	18.	
Barnhus, Stockholms allmänna; lån till	„	14.	
Behållningen, kontanta	„	24.	
„ „ förräntandet af	„	126—129.	158—159.
Bergslagernas jernvägsaktiebolag; redogörelse för dess ställning	„	112—116.	
Bergviken—Söderhamn; lån för anläggning af jernväg mellan.	„	18.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Besparingar, till Riksgäldskontoret influtna	Sid.	49.	
Bevillningen för fideikommisser, angående	„	50—51.	
Billeberga—Helsingborg; lån för anläggning af jernväg mellan	„	20.	
Borås—Herrljunga jernvägsaktiebolag, angående	„	76—80.	
„ lånet för jernvägsanläggning mellan		20.	
Boställsskogars indelning till regelbunden hushållning; fonden för	„	22.	
Brobyggnader, anslag och lån för	„	16—18.	
Byggnadslån	„	12—14.	
„ liggaren öfver	„	33.	

C.

Carl XIII:s hemgiftsmedel	„	7.	
Cimbrishamns stads hamnbyggnadslån	„	16.	

D.

Dalelfven; lån till anläggande af flottbroar öfver	„	18.	
Dalslands kanalaktiebolag; redogörelse för dess ställning	„	60—66.	
Dellen—Hudiksvall; lån till anläggning af jernväg mellan	„	18.	
Diarium, Ombudsmannens i Riksgäldskontoret; angående förändradt sätt för förande af	„	129.	159.

E.

Eksjö stads byggnadslån	„	14.	
„ tomtregleringslån	„	14.	
Ervalla—Nora jernväg; lån för anläggning af	„	18.	
Eslöf—Landskrona; lån för anläggning af jernväg mellan	„	20.	
Eslöf—Ystad; lån till jernvägsanläggning mellan	„	20.	
Eventuel återbetalningsskyldighet; anslag med	„	27, 50.	

F.

Falkenbergs hamnbyggnad; lån till	„	16.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Falun; lån för uppförande af ett nytt läroverkshus i	Sid.	12.	
„ —*Gefle,* lån till jernväg mellan	„	18.	
Farleder, upprensning af	„	16—18.	
Farmaceutiska institutet; lån till ny byggnad åt	„	12.	
Fideikommiss; angående bevillning för	„	50—51.	
Folkskoleafgften för år 1871	„	20.	
Fonderade statslånen; kapitalskulden för	„	10—11.	
„ „ behållningar, tillhörande	„	11.	
„ „ utbetalda ränte- och amorteringsanslag för . . .	„	30.	
Fordringar, Riksgäldskontorets	„	11—28.	
„ sammandrag af	„	27—28.	
„ för byggnadslån	„	12—14.	
„ „ lån till hamn- och brobyggnader samt årensningar . .	„	16—18.	
„ „ „ „ jernvägsanläggningar	„	18—20.	
„ „ „ „ kanal- och slussanläggningar	„	18.	
„ „ „ „ tomtregleringar	„	18.	
„ „ oredovisade förskott .	„	22.	
„ „ tills vidare förräntade medel	„	22.	
Forshaga; slussanläggning vid	„	18.	
Fullmäktige i Riksgäldskontoret; angående förhöjning af arfvodet för	„	43.	
„ „ angående suppleanter för .	„	44.	154—156.
Fyrinrättningens reservfond	„	6.	
Färjestaden på Öland; lån till hamnbyggnad vid	„	16.	
Förskott, oredovisade; fordringar för .	„	22.	
Förvaltningskostnader m. m.	„	43.	

G.

Gefle—Falun, lån till jernväg mellan .	„	18.	
„ —*Dala jernvägsaktiebolag;* angående dess ställning	„	68—76.	161—164.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Gefle—Upsala; lån till jernvägsanläggning mellan	Sid.	20.	
Gellivara Company limited; angående statens fordran hos	„	50.	
Grenna, lån för hamnbyggnad vid . . .	„	16.	
Gustafs kyrka; lån för brobyggnad vid	„	18.	
Göta kanals underhållande; fond för	„	4.	
H.			
Halmstads elementarläroverk; lån till ny byggnad för	„	12.	
Hambro, C. J., & Son; lånekontrakt mellan Riksgäldskontoret och . . .	„	139—145.	
Hamnbyggnader; lån och anslag för .	„	16—18.	
Hattefura—Stora Lee; anslag och lån för segelleds öppnande mellan . .	„	18.	
Helge å; lån till brobyggnad öfver . .	„	16.	
Helsingborg—Billeberga station; lån för jernväg mellan . . .	„	20.	
„ *—Landskrona—Eslöfs jernvägsaktiebolag;* redogörelse för dess ställning	„	92—95.	166.
Helsingborgs hamnbyggnadslån	„	16.	
Hemgiftsmedel, Konung Carl XIII:s .	„	7.	
Hernesta kanals fullbordande; anslag till	„	16.	
Herrljunga—Borås; lån för jernvägsanläggning mellan	„	20.	
Herrljunga—Venersborg—Uddevalla; lån för jernvägsanläggning mellan	„	20.	
Hjelmare kanals och slussverks reparationsfond	„	125—126.	
Hudiksvall—sjöarne Dellen; lån till jernvägsanläggning mellan	„	18.	
Hudiksvalls jernvägsaktiebolag; angående	„	82—84.	
Hufvudbok, Riksgäldskontorets	„	3, 32.	
Hypoteksbanken; angående dess ställning	„	51—54.	
Hypoteksbankens grundfondsobligationer		7, 26.	
Höganäs stenkolsverk; angående eventuel återbetalningsskyldighet af erhållet anslag	„	27, 50	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
I.			
Inkomster, Riksgäldskontorets	Sid.		150.
Inventeringar, anställda	„		129—130.
J.			
Jemförelse mellan Riksgäldskontorets skulder samt tillgångar och fordringar	„		28.
Jernvägsanläggningar; beräkning öfver till sådana influtna och utgifna medel .	„		32.
„ enskilda; fordringar för meddelade lån till .	„		18—20.
„ räntor och kapitalafbetalningar å lån till	„		30.
Jernvägsbyggnader; influtna eller utbetalda medel till	„		32.
Bilagan Litt. A.	„		132—137.
Justitieombudsmannens embetsresor; kostnaden för	„		22.
Jönköpings stads byggnadslån	„		14.
„ „ tomtregleringslån . .	„		14.
„ elementarläroverk; lån till ny byggnad för	„		12.
K.			
Kalmar elementarläroverk; lån till ny byggnad vid	„		12.
Kanalanläggningar, lån för.	„		18.
Kapitalskulden för de fonderade statslånen	„		10—11.
Karlskrona—Vexiö; anslag för jernväg mellan	„		20.
„ „ *jernvägsaktiebolag;* redogörelse för dess ställning . . .			120—125.
Karlstads domkyrka; lån till reparation af	„		14.
„ hamnbyggnadslån	„		16.
„ tomtregleringslån	„		14.
„ elementarläroverk; lån till ny byggnad för	„		12.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Kassainkomster och *kassautgifter* under år 1875 (Bil. litt. D.)	Sid.	150—153.	
Kihl—Ludvika; lån till jernvägsanläggning mellan	„	20.	
Kinda båtleds utsträckning; anslag och lån för	„	18.	
„ *kanalaktiebolag;* redogörelse för dess ställning	„	66—68.	
Knäreds församlings kyrkobyggnadslån	„	12.	
Kontrakt mellan Riksgäldskontoret och C. J. Hambro & Son (Bil. litt. B)	„	139—145.	
Kreditiv för försvarsverkets ordnande; lyftade oredovisade medel af	„	22, 26.	
„ å Riksbanken	„	126.	
Kreditivfordringar hos statsverket. . .	„	22.	
Kristianstad; anslag till utvidgande af läroverksbyggnaden i .	„	12.	
„ —*Hessleholms station;* lån till jernväg mellan . . .	„	20.	
„ —*Hessleholms jernvägsaktiebolag;* redogörelse för dess ställning	„	96—99.	167.
„ byggnadslån	„	14.	
„ lån för hamnbyggnad vid Åhus	„	16.	
Kristinehamns hamnbyggnadslån	„	16.	
„ kyrkobyggnadslån	„	12.	
Kristinehamn—Sjöändan; lån till jernväg mellan	„	18.	
Krylbo—Norberg; lån för jernvägsanläggning mellan	„	20.	
Krylbo—Norbergs jernvägsaktiebolag; redogörelse för dess ställning . . .	„	104—106.	
Kupon, hörande till 1876 års statslån	„	149.	
Köping—Hults jernvägsaktiebolag; angående eventuel skyldighet att återbetala ett erhållet anslag	„	27.	
Köping—Uttersberg; lån till jernväg mellan	„	20.	
Köping—Uttersbergs jernvägsaktiebolag; redogörelse för dess ställning	„	102—104.	
Köpings ås upprensning; lån för . . .	„	18.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
L.			
Landskrona—Eslöf; lån till jernväg mellan	Sid.	20.	
„ „ *jernvägsaktiebolag;* redogörelse för dess ställning . .	„	90—92.	165.
Landtbruksinstitut, Alnarps; lån till	„	14.	
Lappmarks ecklesiastikverks fond . . .	„	7.	
Lidköpings stads byggnadslån	„	12, 14.	
„ „ tomtregleringslån . . .	„	14.	
Liggare öfver beviljade och utbetalda lån	„	33.	
Linköpings domkyrka; lån till reparation af	„	12.	
Liqvidations- och amortissementsfonder för jernvägslånen	„	6, 24, 30, 128—129.	158—159.
Liqviden angående statsverkets öfverskott och besparingar år 1874 . .	„	47—49.	
Ljusne elf; lån för upprensning i . . .	„	18.	
Lots- och *fyrinrättningens* reservfond	„	6.	
Ludvika—Kihl; lån för jernvägsanläggning mellan	„	20.	
Lule elf; angående anslaget till rensnings- och kanaliseringsarbeten i	„	22, 50.	
Lån, beviljade till utgående af Riksgäldskontoret	„	11—20.	
„ *fonderade jernvägs: 1855 års*			
1858 „			
1860 „			
1861 „			
1864 „	„	4.	
1866 „			
1868 „			
1870 „			
1872 „	„	4, 33.	
1875 „	„	33.	
1876 „	„	34—39.	
Lånekontrakt mellan Riksgäldskontoret och C. J. Hambro & Son	„	139—145.	
M.			
Malmö stads lån till stall- och kasernbyggnader	„	14.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Markaryds församlings kyrkobyggnadslån	Sid.	12.	
Missväxter; undsättningar vid	„	6, 22.	
Mälby häradshöfdingeboställe; lån för uppförande af byggnader vid . . .	„	14.	
N.			
Nora—Ervalla jernväg; lån för anläggande af	„	18.	
Norberg—Amänningen; lån för anläggning af jernväg mellan . .	„	18.	
„ *—Krylbo;* lån för anläggning af jernväg mellan	„	20.	
Norbergs nya jernvägsaktiebolag; redogörelse för dess ställning	„	116—120.	169—170.
Norra Barken—Vessman; lån för anläggning af jernväg mellan . . .	„	18.	
O.			
Obligation, hörande till 1876 års statslån (Bil. litt. C)	„	146—148.	
Obligationer, Allmänna hypoteksbankens grundfonds . . .	„	7, 26.	
„ utfärdade till jernvägsanläggningars bekostande eller understödjande	„	4.	
„ för beredande af tillgång dels för statsskuldens förvandling, dels för bekostande af större allmänna produktiva företag	„	4.	
„ inlösen af förfallna. . . .	„	22.	
„ räntebärande	„	4.	
„ räntefria	„	6.	
Ombudsmannens i Riksgäldskontoret diarium; angående förändradt sätt för förande af	„	129.	159.
P.			
Piteå; lån för uppmuddring af segelleden till	„	16.	
Protokoll, Fullmäktiges	„	3.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
R.			
Revisionens omfattning	Sid.	3.	
Ridderstolpeska (f. d.) *huset;* inteckning i	„	4.	
Riksdagens hus; angående uthyrning af lägenheter inom	„	45—46.	156—157.
„ „ bokförda värdet af .	„	26.	
„ *bibliotek;* angående ökadt utrymme för	„	46—47.	157, 160.
Riksdagskostnader, 1874 års	„	40.	
„ 1875 „	„	41, 42.	
Riksgäldskontorets förvaltningskostnader	„	43.	
„ hus; bokförda värdet af	„	26.	
„ kontanta behållning; angående förräntandet af.	„	126—129.	158—159.
„ kontorsexpenser . .	„	22.	
„ skulder	„	3—11.	
„ tillgångar	„	11—28.	
Rottne-åns upprensning; lån till	„	18.	
Ränte- och amorterings-anslag för de fonderade statslånen; totalbeloppet af de till 1875 års slut utbetalda	„	30.	
Räntefoten i de af Riksgäldskontoret upptagna lån	„	128.	
Räntor, upplupna och obetalda.	„	6, 22.	
S.			
Sala; lån för uppförande af nytt läroverkshus i	„	12.	
Sammandrag öfver Riksgäldskontorets fordringar	„	8—9.	
„ „ Riksgäldskontorets skulder	„	27—28.	
Seminarium för bildande af lärarinnor i Stockholm; lån till inköp af byggnad åt	„	12.	
Silen, östra och *vestra;* lån till kanalanläggning mellan	„	18.	
Sjöändan—Kristinehamn; lån till jernvägsanläggning mellan sjöarne . .	„	18.	
Skara domkyrka; lån till reparation af		12.	

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
Skara elementarläroverk; lån till byggnad vid	Sid.	12.	
Skepparesocieteten i Stockholm; skuld till	„	4.	
Skogsplanteringskassans behållning vid 1869 års slut	„	20.	
Skulder, Riksgäldskontorets	„	3—11.	
„ sammandrag af	„	8—9.	
„ fonderade	„	4, 10—11.	
„ icke fonderade	„	4.	
„ för lån till statens jernvägsbyggnader	„	4.	
„ inom linien upptagna	„	7, 29.	
„ räntebärande	„	4.	
„ räntefria	„	6.	
„ diverse	„	6.	
Slussanläggningar; lån och anslag för	„	18.	
Statsfyllnadssumma, ifrån Riksgäldskontoret anvisad	„	40.	
Statslånen, fonderade; kapitalskulden för de	„	10—11.	
Statsutgifter; anslaget för bestridande af de å Statskontoret anvisade	„	40.	
Stockholms lärarinneseminarium; lån till inköp af byggnad åt	„	12.	
Stora Lee—Hattefura; anslag och lån för segelleds öppnande mellan	„	18.	
Strengnäs tomtregleringslån	„	14.	
Strömsholms nya kanalbolag; angående dess ställning	„	54—60.	
Strömstad; hamnanläggning vid	„	16.	
Städernas byggnadslån	„	12—14.	
„ *tomtregleringslån*	„	14.	
Sundsvall—Torpshammar; lån för anläggning af jernväg mellan	„	20.	
Sundsvalls jernvägsaktiebolag; redogörelse för dess ställning	„	106—108.	
Svartån; lån för brobyggnad öfver	„	16.	
Söderhamns jernvägsaktiebolag; redogörelse för dess ställning	„	80—82.	
Söderhamn—Bergviken; lån till jernvägsanläggning mellan	„	18.	
Södertelje kanals underhållande; afsatt fond för	„	4.	
„ *stads kyrka,* skuld till	„	4.	

T.

Tillgångar, Riksgäldskontorets . . . . . Sid. 11—28.
„ inom linien bokförda . . . . „ 26.
„ sammandrag af . . . . . „ 27—29.
Tills vidare förräntade medel . . . . . „ 22.
Tomtregleringslån . . . . . „ 14.
Torsångs kyrka; lån till brobyggnad vid . . . . . „ 18.
Trafikinkomsten från statens jernvägar; behållning af . . . . . „ 31—32.
Trollhätte slussverks lottsedlar, oinlösta „ 7.

U.

Uddevalla—Venersborg—Herrljunga; jernvägsanläggning mellan . . . . . „ 20.
Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag; redogörelse för dess ställning . . . . . „ 84—87.
Ume elf; lån till brobyggnad öfver . . „ 18.
Umeå läroverk; lån till nybyggnad vid 12.
Undsättningar vid missväxter . . . . . „ 6, 22.
Upprensning af åar och farleder. . . . „ 16—18.
Upsala akademi; lån till biblioteksbyggnad för . . . . . „ 12.
„ *elementarläroverk;* lån till byggnad för . . . . . „ 12.
„ *—Gefle;* lån till jernväg mellan „ 20.
„ *—Margretehills jernvägsaktiebolog;* redogörelse för dess ställning . . . . . „ 108—111.
Utgifter, Riksgäldskontorets . . . . . „ 151, 153.
„ Kongl. Statskontorets, för de till jernvägsanläggningar m. m. för år 1875 anvisade medel; bidrag till bestridande af. . „ 39.
„ „ dito dito för år 1876 dito . . . „ 6, 40.
Uttersberg—Köping; lån till jernvägsanläggning mellan . . . . . “ 20.

		Revisionsberättelsen.	Utlåtanden.
V.			
Vadstena; anslag till hamnbyggnaden vid	„	16.	
Vallentuna församlings kyrkobyggnadslån	„	12.	
Varberg; hamnanläggning vid	„	16.	
Varpen; lån för upprensning i sjön	„	18.	
Venersborgs elementarläroverk; lån för ny byggnad åt	„	12.	
Vessman—Norra Barken; anläggning af jernväg mellan	„	18.	
Vesterås hamns utvidgning; lån för	„	16.	
„ *domkyrka;* lån till reparation af	„	12.	
Vesterviks elementarläroverk; lån för ny byggnad åt	„	12.	
Vexiö—Alfvesta station; lån till jernväg mellan	„	20.	
„ „ jernvägsaktiebolag; redogörelse för dess ställning	„	100—103.	168—169.
„ domkyrka; lån till reparation af	„	12.	
„ *—Karlskrona;* lån till jernvägsanläggning mellan	„	20.	
„ *stads* byggnadslån	„	14.	
Y.			
Ystad—Eslövs station; lån till jernväg mellan	„	20.	
„ „ *jernvägsaktiebolag;* redogörelse för dess ställning	„	88—90.	
Ystads hamnbyggnad, lån till	„	16.	
Å.			
Aar; upprensning af	„	16—18.	
Ahus; hamnbyggnad vid	„	16.	
Åmåls byggnadslån	„	14.	
„ hamnbyggnadslån	„	16.	
Amänningen—Norberg; lån till jernvägsanläggning mellan	„	18.	

Ö.

Öfverskott, statsverkets Riksgäldskontoret tillgodoförda	Sid.	49.
Örebro stads byggnadslån	„	14.
„ „ tomtregleringslån	„	14.
Östra och *vestra Silen;* lån till kanalanläggning mellan sjöarne	„	18.

Rättelse:

Sid. 35, rad. 7 nedifr. *står:* fria, *läs:* fixa.

Stockho , Isaac Marcus' Boktryckeri-Aktiebolag. 1876.